

Jász- Nagykun- Szolnok Megye
Gazdasági és Foglalkoztatás Fejlesztési Stratégiája

(Tervezet –Egyeztetési anyag)

2017. február

Tartalomjegyzék

1. Tervezési környezet
 - 1.1. Az EU 2020 stratégiája
 - 1.2. Magyarország foglalkoztatáspolitikai célkitűzései 2014-2020
 - 1.3. Jász-Nagykun-Szolnok megye munkaerő-piaci, területfejlesztési, szakképzési irányelvei
2. Jász-Nagykun-Szolnok megye gazdasági helyzetelemzése és a tervezett beruházások alakulása
 - 2.1. A megye gazdasági jellemzői
 - 2.2. Tervezett beruházások alakulása
 - 2.3. Munkaerő-piaci prognózis
3. A megye munkaerő-piaci folyamatai
 - 3.1. Demográfiai változások
 - 3.2. Munkaerő állomány gazdasági aktivitása
 - 3.3. Foglalkoztatás szerkezete
 - 3.4. Munkanélküliség alakulása
 - 3.5. Területi különbségek
4. Helyzetfeltáró kutatás összefoglalója
 - 4.1. Kutatási módszer
 - 4.2. A kutatás eredményeinek megállapításai, összefüggései
5. SWOT – analízis
6. Jövőkép, célrendszer, fejlesztési prioritások horizontális szempontok
7. Projekttervek bemutatása
 - 7.1. Képzés, szakképzés fejlesztése
 - 7.2. Munkaerő-piaci szolgáltatások fejlesztése
 - 7.3. Befektetés-ösztönzés
 - 7.4. Önfoglalkoztatóvá válás ösztönzése
 - 7.5. Paktumszolgáltatások kialakítása, fejlesztése
 - 7.6. Megyei és helyi paktumok összehangolása

1.Tervezési Környezet:

1.1. Az Európai Unió 2020 stratégiája:

Európa a hosszú távú kihívásokra (erőforrások szűkössége, lakosság öregedése, globalizáció) olyan intézkedéseket kíván megvalósítani, amelyek biztosítják az intelligens, fenntartható és inkluzív gazdaság kialakulását, amelyben magas a foglalkoztatottság és a termelékenység és a társadalmi kohézió.

Eszerint az Európa 2020 három, egymást kölcsönösen megerősítő prioritást tart szem előtt:

- Intelligens növekedés: tudáson és innováción alapuló gazdaság kialakítása
- Fenntartható növekedés: erőforrás-hatékony, környezetbarát és versenyképes gazdaság
- Inkluzív növekedés: magas foglalkoztatás, valamint szociális és területi kohézió jellemezte gazdaság kialakításának ösztönzése.

Az EU 2020-ig tartó kiemelt céljai:

- A 20-64 évesek legalább 75%-ának munkahellyel kell rendelkeznie
- Az EU GDP-jének 3%-át a K+F-re kell fordítani
- Teljesíteni kell a -20/20/20- éghajlat-változási/energiaügyi célkitűzéseket (ideértve megfelelő körülmények között a kibocsátás 30 %-kal történő csökkentését)
- Az iskolából kimaradók arányát 10% alá kell csökkenteni, és el kell érni, hogy az ifjabb generáció 40%-a rendelkezzen felsőoktatási oklevéllel
- 20 millióval csökkenteni kell a szegénység kockázatának kitett lakosok számát.

E célok a Bizottság szándéka szerint kapcsolódnak egymáshoz, és az átfogó siker szempontjából döntő jelentőségűek. Annak érdekében, hogy valamennyi tagállam saját helyzetéhez adaptálja az EU 2020 stratégiát, az Unió célkitűzéseket nemzeti szintre lebontva a növekedés három prioritását figyelembe véve széleskörű fellépéseket tehetnek. Az EU a 2020 stratégiájának megvalósítását segítő iránymutatásokat az EU Tanács elfogadta, amelynek 1-6 pontja a gazdaságpolitikai, 7-10 pontja a foglalkoztatáspolitikai iránymutatásokat tartalmazza.

A Foglalkoztatáspolitikai iránymutatások:

7. iránymutatás: A munkaerő-piaci részvétel növelése és a strukturális munkanélküliség csökkentése:

Az aktiválás a munkaerő-piaci részvétel növelésének a kulcsa. A tagállamoknak integrálniuk kell munkaerő-piaci politikáikba az Európai Tanács által jóváhagyott, a rugalmas biztonságra

vonatkozó elveket, és az Európai Szociális Alap és más uniós alapok támogatásainak megfelelő felhasználása révén alkalmazniuk kell azokat annak érdekében, hogy nőjön a munkaerő-piaci részvétel, leküzdhetővé váljon a szegmentáció, az inaktivitás és a nemek közötti egyenlőtlenség, ugyanakkor pedig csökkenjen a strukturális munkanélküliség. A rugalmasság és a biztonság fokozására irányuló intézkedéseknek kiegyensúlyozottnak kell lenniük, és kölcsönösen erősíteniük kell egymást. A tagállamoknak ezért rugalmas és megbízható munkaszerződéseket, aktív munkaerő-piaci és a munkaerő mobilitását elősegítő politikákat kell kialakítaniuk, létre kell hozniuk az egész életen át tartó tanulás hatékony rendszerét, valamint megfelelő szociális biztonsági rendszereket kell felállítaniuk annak érdekében, hogy – a munkanélküliek jogainak és aktív munkakeresésre vonatkozó köteletségének egyértelmű megállapításával együtt – biztosítottak legyenek a zökkenőmentes munkaerő-piaci átmenetek. A szociális partnerekkel közösen kellő figyelmet kell fordítani a munkahelyi, belső rugalmas biztonságra.

A tagállamoknak erősíteniük kell a szociális párbeszédet, és a munkaerő-piaci szegmentáció kezelése érdekében intézkedéseket kell hozniuk a bizonytalan foglalkoztatás, az alulfoglalkoztatás és a nem bejelentett foglalkoztatás megszüntetésére. Jutalmazni kell a szakmai mobilitást. Foglalkozni kell a munkahelyek minőségének és a foglalkoztatási feltételeknek a kérdésével. A tagállamoknak küzdeniük kell a foglalkoztatottak körében is jelen levő szegénység ellen, és elő kell mozdítaniuk a munkahelyi egészséget és biztonságot. Megfelelő szociális biztonságot kell garantálni a meghatározott idejű szerződéssel foglalkoztatottak és az önálló vállalkozók számára is. A foglalkoztatási szolgálatok fontos szerepet játszanak a munkaerő-piacon nem jelenlevők aktiválásában, valamint a kereslet és a kínálat megfeleltetésében, ezért e szolgálatokat meg kell erősíteni annak érdekében, hogy már korai szakaszban személyre szabott szolgáltatásokat nyújthassanak, valamint aktív és megelőző jellegű munkaerő-piaci intézkedéseket hozhassanak és mindenki előtt nyitva álljanak, ideértve a fiatalokat, a munkanélküliség által fenyegetetteket és a munkaerő-piacról leginkább eltávolodott személyeket is.

A munkavállalás kifizetődévé tételét célzó szakpolitikák továbbra is fontosak. A versenyképesség és a munkaerő-piaci részvétel – különösen az alacsony képzettségűek részvételének – növelése érdekében a tagállamoknak a 2. gazdaságpolitikai iránymutatással összhangban ösztönözniük kell a béralku megfelelő keretfeltételeinek a megteremtését, valamint a munkaerő költségeknek az árstabilitási és termelékenységi tendenciákkal összhangban való alakulását. A munkaerő-piaci részvétel növelése és a munkaerőigény ösztönzése érdekében a tagállamoknak felül kell vizsgálniuk adó- és ellátási rendszereiket, valamint az állami szolgálatok azon képességét, hogy megfelelő támogatást nyújtsanak. A tagállamoknak az aktív idősödést, a nemek közötti egyenlőséget – az egyenlő javadalmazást is beleértve, valamint a fiatalok, a fogyatékkal élők, a legális migránsok és egyéb kiszolgáltatott csoportok munkaerő-piaci integrációját. 60

A munka és a magánélet közötti egyensúly megteremtését célzó politikáknak a megfizethető gyermekgondozás és az innovatív munkaszervezés biztosításával a foglalkoztatási ráta növelésére kell irányulniuk, különösen a fiatalok, az idősebb munkavállalók és a nők körében. A tagállamoknak el kell hárítaniuk továbbá a munkaerő-piacra újonnan érkezők munkaerő-piacra való belépése előtt álló akadályokat, elő kell mozdítaniuk az önfoglalkoztatást, a vállalkozói szellemet és a munkahelyteremtést a foglalkoztatás minden területén, ideértve a környezet védelméhez és helyreállításához hozzájáruló ún. zöld foglalkoztatást és az ápolást is, és elő kell mozdítaniuk a szociális innovációt.

8. iránymutatás: A munkaerő-piaci igényeknek megfelelő, képzett munkaerő, a munkahelyek minőségének javítása és az egész életen át tartó tanulás ösztönzése:

A tagállamoknak a jelenlegi és jövőbeli munkaerő-piaci igényeknek megfelelő tudás és készségek biztosítása révén erősíteniük kell a foglalkoztathatóságot és a termelékenységet. A minőségi alapoktatás és a vonzó szakképzés mellett hatékony ösztönzőkkel kell előmozdítani az egész életen át tartó tanulást a foglalkoztatottak és a nem foglalkoztatottak körében, megadva így módon az esélyt minden felnőtt számára, hogy tovább képezze magát vagy szakmájában előre lépjen, legyőzze a nemi sztereotípiákat; ugyanebből a célból felnőttoktatási lehetőségeket kell biztosítani és célzott bevándorlási és integrációs politikát kell kialakítani. A tagállamoknak az elsajátított kompetenciák elismerésére szolgáló rendszereket kell kialakítaniuk, fel kell számolniuk a munkavállalók földrajzi és foglalkozási mobilitása előtt álló akadályokat, valamint elő kell mozdítaniuk a kreativitást, innovációt és vállalkozói szellemet szolgáló transzverzális kompetenciák elsajátítását. Az erőfeszítéseknek mindenekelőtt az alacsony képzettségű, illetve elavult készségekkel rendelkező személyek támogatására, az idősebb munkavállalók foglalkoztathatóságának növelésére, a magasan képzett munkavállalók – ideértve a tudományos, matematikai és technológiai területeken alkalmazott kutatókat és nőket – képzésének, készségeinek és tapasztalatainak fejlesztésére kell összpontosítaniuk. A szociális partnerekkel és a vállalatokkal együttműködésben a tagállamoknak – az új álláshelyekről és – lehetőségekről adott rendszeres tájékoztatás, a vállalkozói készség erősítése és a szükséges készségek jobb előrejelzése mellett – javítaniuk kell a képzési lehetőségekhez való hozzáférést és meg kell erősíteniük az oktatási és pályaaorientációt. Közös kormányzati, egyéni és munkáltatói pénzügyi hozzájárulások révén ösztönözni kell a human erőforrás fejlesztésébe való beruházást, a készségek fejlesztését és az egész életen át tartó tanulási programokban való részvételt. A fiatalok – elsősorban a nem dolgozó, illetve oktatásban vagy képzésben nem részt vevő fiatalok – támogatására a tagállamoknak a szociális partnerekkel együttműködésben olyan rendszereket kell létrehozniuk, amelyek segítik az első munkába állást, a munkatapasztalatok szerzését, továbbtanulási és továbbképzési lehetőségeket – például szakmai gyakorlatokat – kínálnak, és a fiatalok munkanélkülivé válása esetén gyorsan beavatkoznak. A készségfejlesztés és az előrejelző politikák terén elért eredmények rendszeres nyomon követése segíthet a

fejlesztésre szoruló területek azonosításában, és fokozhatja az oktatási és képzési rendszereknek a jelenlegi és jövőbeli munkaerő-piaci igényekre – így az alacsony széndioxidkibocsátású gazdaság és az erőforrás-hatékony gazdaság igényeire – való reagáló képességet. E célok teljesítése érdekében a tagállamoknak adott esetben mozgósítaniuk kell az Európai Szociális Alap és más uniós alapok keretében biztosított forrásokat. A munkaerőigény ösztönzését célzó politikákat humántőke-beruházásokkal lehet kiegészíteni.

9. iránymutatás: Az oktatási és képzési rendszerek teljesítményének javítása minden szinten, valamint a felsőoktatásban résztvevők számának növelése:

A minőségi oktatás és képzés mindenki számára történő biztosítása és az oktatási eredmények javítása érdekében a tagállamoknak hatékony beruházásokat kell végrehajtaniuk az oktatási és képzési rendszerek terén, elsősorban az uniós munkaerő képzettségi szintjének növelése céljából, lehetővé téve, hogy a munkaerő megfeleljen a modern munkaerőpiacok és általában a társadalom gyorsan változó igényeinek. Az egész életen át tartó tanulás elveivel összhangban a fellépésnek az oktatás minden területére ki kell terjednie (a kisgyermekkori neveléstől és az iskolától kezdve a felsőoktatáson és a szakoktatáson és szakképzésen át a felnőttképzésig), figyelemmel az informális és nem formális tanulásra is. A reformoknak azon kulcskompetenciák elsajátítását kell célozniuk, amelyekre mindenkinek szüksége van ahhoz, hogy sikeresen boldoguljon a tudásalapú gazdaságban, mindenekelőtt a foglalkoztathatóság tekintetében, a 4. iránymutatásban szereplő prioritásokkal összhangban. Ösztönözni kell a tanulók és a tanárok nemzetközi mobilitását.

Lépéseket kell tenni annak érdekében is, hogy a fiatalok és az oktatók tanulmányútjai általános gyakorlattá váljanak. A tagállamoknak nyitottabbá és relevánsabbá kell tenniük az oktatási és képzési rendszereket, elsősorban rugalmas tanulási lehetőségeket biztosító nemzeti képesítési keretrendszerek kialakítása, valamint az oktatási/képzési rendszerek és a munka világa közötti partnerségek kialakítása révén. A tanári szakmát vonzóbbá kell tenni, és figyelmet kell fordítani a tanárok alapképzésére és folyamatos szakmai továbbképzésére. A felsőoktatást nyitottabba kell tenni a nem hagyományos tanulók számára is, és növelni kell a felsőfokú vagy azzal megegyező oktatásban való részvételt. A nem dolgozó, illetve oktatásban vagy képzésben nem részt vevő fiatalok számának csökkentése érdekében a tagállamoknak meg kell tenniük minden szükséges lépést a korai iskolaelhagyás megakadályozására.

10. iránymutatás: A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem:

A foglalkoztatási lehetőségek kiterjesztése lényeges eleme a szegénység megelőzésére és csökkentésére, valamint a társadalomban és a gazdaságban való teljes körű részvétel előmozdítására irányuló integrált tagállami stratégiáknak. Ebből a célból a megfelelő módon fel kell használni az Európai Szociális Alapot és más uniós alapokat. Az erőfeszítéseknek az egyenlő lehetőségek biztosítására kell irányulniuk, többek között a magas színvonalú,

megfizethető és fenntartható szolgáltatásokhoz való hozzáférés mindenki számára történő biztosítása révén, különösen a szociális területen. A közszolgáltatások (így az online szolgáltatások is, a 4. iránymutatással összhangban) fontos szerepet játszanak ebben a tekintetben. A tagállamoknak hatékony intézkedéseket kell hozniuk a hátrányos megkülönböztetés ellen. Az emberek öntudatosságának növelése és a munkaerő-piacról leginkább eltávolodottak munkaerő-piaci részvételének az előmozdítása, valamint a foglalkoztatottak körében jelen lévő szegénység leküzdése elősegíti a társadalmi kirekesztés elleni küzdelmet. Ehhez javítani kell a szociális védelmi rendszereken, elő kell segíteni az egész életen át tartó tanulást és fejleszteni kell az aktív befogadást elősegítő, átfogó politikákat, hogy az emberek életük különböző szakaszaiban lehetőségeket kapjanak, és hogy megvédjük őket a kirekesztődés veszélyétől, különös tekintettel a nőkre.

A szociális védelmi rendszereket – beleértve a nyugdíjakat és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést – korszerűsíteni kell és e rendszereket teljes mértékben ki kell aknázni, hogy azok megfelelő jövedelemtámogatások és szolgáltatásokat biztosítsanak, és ily módon gondoskodjanak a társadalmi kohézióról, de ezzel egyidejűleg pénzügyileg fenntarthatók maradjanak és ösztönözzék a munkaerő-piaci részvételt. Az ellátási rendszereknek az átmenetek alatti jövedelembiztonság garantálására és a szegénység csökkentésére kell összpontosítaniuk, különösen a társadalmi kirekesztettség által leginkább fenyegetett csoportok – például a gyermeküket egyedül nevelő szülők, a kisebbségek a romákat is beleértve, a fogyatékkal élők, a gyermekek és a fiatalok, az időskorú nők és férfiak, a legális migránsok és a hajléktalanok tekintetében. A tagállamoknak a leginkább kiszolgáltatottak támogatása érdekében aktívan támogatniuk kell a szociális gazdaságot és a szociális innovációt. Az intézkedéseknek a nemek közötti egyenlőség előmozdítását is célozniuk kell.

A Bizottság hét specifikus ajánlást adott ki Magyarország számára annak érdekében, hogy segítse az ország gazdasági teljesítményének javítását. Az ajánlások a következő területekkel foglalkoznak:

1. Fenntartható államháztartás
2. Pénzügyi ágazat
3. Adórendszer
4. Munkaerőpiac és szegénység

Magyarországon a foglalkoztatás aránya alacsony, a munkaerő-piaci részvétel aránya pedig az egyik legalacsonyabb az Európai Unióban. A munkanélküliség szempontjából a legveszélyeztetettebb csoportot az alacsony végzettségű munkavállalók, a fiatalok, a nők – különösen az anyák –, valamint az idősebbek jelentik. Magyarországnak javítania kell a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat működését, továbbá elő kell segítenie az aktív munkaerő-piaci intézkedések és az egész életen át tartó tanulás térnyerését. A szociális helyzet továbbra is romlik: a népesség 30%-át fenyegeti az

elszegényedés és a társadalmi kirekesztés veszélye, és magas az aránya azoknak, akik súlyos anyagi nélkülözéssel néznek szembe. A szegénység továbbra is aránytalanul sújtja a hátrányos helyzetű területeket és közösségeket, különösen a romákat. Erre a problémára sürgősen választ kell keresni a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia segítségével.

5. Üzleti környezet
6. Oktatás

Magyarország ugyan bizonyos mértékben sikereket tudott felmutatni az utóbbi évtizedben az iskolai lemorzsolódás csökkentése terén, de ez a tendencia 2011-ben megfordult. Félelmek fogalmazódtak meg a tekintetben is, hogy a felsőoktatási rendszer most folyó reformja javítja-e a hátrányos helyzetű fiatalok felsőoktatásban való részvételét. Magyarországnak intézkedéseket kell hoznia ezeknek a kérdéseknek a megoldása érdekében.

7. Energia és közlekedési ágazat

1.2. Magyarország foglalkoztatáspolitikai célkitűzései 2014-2020

Tekintettel az ország foglalkoztatás terén tapasztalható jelentős elmaradására, valamint figyelembe véve a demográfiai trendeket, a Kormány legfontosabb gazdaság- és fejlesztéspolitikai céljának a foglalkoztatás bővítését tűzte ki. Ez összhangban van az uniós célkitűzésekkel is, hiszen az Európa 2020 stratégia keretében kitűzött egyik fő uniós cél a foglalkoztatás növelése, és 2020-ra a 20-64 éves népesség körében 75%-os foglalkoztatási ráta elérése az EU-ban.

A magyar Kormány középtávú célja az uniós foglalkoztatási célkitűzéssel való konvergencia, és egy modern, versenyképes, rugalmas hazai munkaerő-piac, ahol:

- számottevő munkahelyteremtés valósul meg az elsődleges munkaerő-piacon,
- megfelelően képzett versenyképes munkaerő áll rendelkezésre,
- gyors és hatékony munkaerő-piaci státusz-váltások valósulnak meg,
- a munkanélküliek és inaktívak elhelyezkedését hatékony, személyre szabott munkaerő-piaci szolgáltatások segítik,
- a leghátrányosabb helyzetűek számára átmeneti foglalkoztatási lehetőségek állnak rendelkezésre,
- a munkaerő-piaci szereplők a változásokhoz rugalmasan tudnak alkalmazkodni,
- a foglalkoztatási formák és képzési utak figyelembe veszik az egyéni élethelyzeteket.

Mindehhez hazai szinten mind a munkaerő kereslet bővítésére, mind a munkaerő kínálat mennyiségi és minőségi fejlesztésére szükség van. A kereslet élénkítése elsősorban a gazdaságpolitika, gazdaságfejlesztés eszközeivel érhető el, míg a munkaerő aktiválása és foglalkoztathatóságának javítása a foglalkoztatáspolitikai egyik legfőbb feladata.

Specifikus célok:

- A munkanélküliek és inaktívak munkába állásának ösztönzése.
- A fiatalok aktiválása, munkába állásuk ösztönzése és foglalkoztathatóságuk javítása.
- A munkaerő-piaci szolgáltatások hatékonyságának és minőségének javítása.
- A munkaerő versenyképességének javítása.
- A gazdasági igényekhez igazodó szak- és felnőttképzési intézményrendszer kialakítása.
- A vállalatok alkalmazkodóképességének javítása.
- A szociális gazdaság fejlesztése.

1.3. Megyei irányelvek:

1.3.1. Munkaerő- piac

A Kormányhivatal által elkészített megyei munkaerő-piaci irányelvek az országos célkitűzésekhez igazodva, éves szinten határozzák meg a munkaerő-piaci problémák kezelése érdekében megtenni kívánt intézkedéseket. Ebben kiemelt szerepet kap a tartós munkanélküliség csökkentése, a fiatalok munkaerő-piaci integrációjának segítése, a közfoglalkoztatásban résztvevők versenyszférába történő átlépésének segítése. Az eredmények elérését hazai és Uniós forrásokból egyénre szabott támogatási eszközök segítik. Továbbra is kiemelt szerepe van a befektetés, az új munkahelyek teremtése ösztönzésében való közreműködésnek. Új elemként jelenik meg a helyi és térségi együttműködés erősítése, a foglalkoztatási paktumok kidolgozásában és megvalósításában való aktív részvétel.

1.3.2. Szakképzés

A megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság által kidolgozott és minden évben aktualizált irányelvek számos információt tartalmaznak a megyében működő szakképzés rendszeréről a beiskolázás irányáról és arányáról. A szakképzés rendszere 2016. szeptember 1.-vel jelentősen megváltozott. Az országban 44 szakképzési centrum jött létre. Megyénként legalább egy és legfeljebb három. Jász- Nagykun- Szolnok megyében jelenleg három szakképzési centrum összesen 19 tagintézménnyel működik. A megyei szakképzési centrumok nappali és felnőttoktatásban érettségi előtt és után is biztosítanak szakképzést. A Centrumokban a felnőttoktatás keretein belül esti munkarendben is folyik szakképzés, ahol a második szakképesítés megszerzésére történő felkészítés térítésmentes. Felnőttképzési szerződés alapján, iskolarendszeren kívüli képzés is folyik a tagiskolákban.

A három megyebeli szakképzési centrum tagintézményei valamennyi szakképzéshez kapcsolódó intézménytípusban lát el alapfeladatot:

- szakiskola
- szakközépiskola

- szakgimnázium
- szakgimnázium 5 évfolyammal, nyelvi előkészítővel, angol-magyar két tanítási nyelvű,
- gimnázium
- Szakképzési Hídprogram
- kollégium.

A 3 szakképzési centrum összesen 28 ágazatban kínál lehetőséget azoknak a diákoknak, akik szakgimnáziumi képzésben szívesen tanulnának. A Karcagi SZC 8 tagintézménye 24 ágazatban, a Szolnoki Műszaki SZC 6 tagiskolája 17 ágazatban és a Szolnoki Szolgáltatási SZC 5 tagiskolája 18 ágazatban jogosult beiskolázásra.

A széleskörű képzési lehetőség ellenére a demográfiai folyamatok miatt nem lehet megyei szinten tanulói létszám növekedésére számítani. Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2010-ben 16809 diák tanult a szakképzésben, amely öt év alatt 33%-kal csökkent. Szakközépiskolai és a szakiskolai képzésben 2015-ben már csak 11157 fő vett részt.

A prognózisok alapján az elkövetkezendő években a szakképző intézményekben tanulók száma 8-10 %-os csökkenése várható. Jelenleg az intézmények egy része még az 50%-os kihasználtságot sem éri el, sőt kirívó esetben a 20%-ot sem. Az újonnan létrehozott 3 megyei Szakképzési Centrum kihasználtsága 74 %.

A megyei szakképzés fejlesztési stratégia kiemeli az új korszerű, csúcstechnológiai ismereteket nyújtó képzés biztosítását. A képzési igények összehangolását a munkaerő-piacca és a régió stratégiájával. Célként fogalmazódik meg valamilyen szempontból hátránnyal rendelkezők segítése a képzéseken való részvétel során. A hosszú távú és jövőbe mutató stratégiában való gondolkodás szemlélete a Life Long Learning képzési kínálat létrehozásának célja szakmacsoportonként. Az iskola és a gazdasági szereplők kapcsolatának erősítése. Ehhez javaslatként fogalmazódik meg pl. az újonnan betelepülő nagy létszámot foglalkoztató vállalkozók segítése abban, hogy vállalati tanműhelyt létesítsenek munkaerő utánpótlásuk biztosítása, képzése, kondicionálása céljából.

A munkaerő-piac keresleti és kínálati oldalát figyelembe minden évben meghatározásra kerül a hiány szakmák köre, amely a 2016/2017. tanévben, Jász-Nagykun-Szolnok megyében a következő:

- Ács
- Asztalos
- Épület- és szerkezetlakatos
- Faipari technikus
- Férfiszabó

- Festő, mázoló, tapétázó
- Gazda
- Gépi forgácsoló
- Gyakorló ápoló
- Hegesztő
- Húsipari termékgyártó
- Ipari gépész
- Mezőgazdasági gépész
- Mezőgazdasági gépésztechnikus
- Műanyag feldolgozó
- Női szabó
- Szociális gondozó és ápoló
- Vegyipari technikus
- Villanyszerelő
- Vízügyi technikus.

Az MFKB fejlesztési – javaslatai

Humán erőforrás terület

- A szakmai elméletet és gyakorlatot tanítók pedagógus végzettség megszerzésére irányuló képzésben való részvétel támogatása.
- Az iskolákban az ügyviteli feladatokat végzők feladatainak áttekintése, a munkamegosztás újratervezése a hatékonyabb és pontosabb munkavégzés érdekében.

Infrastruktúra, munkakörnyezet

- Épületek állagmegóvása, felújítása – pályázati források megkeresése.
- Az elavult informatikai eszközök cseréje – pályázati források keresése.

Szakmai, pedagógia terület

- A jogszabályi változások figyelembevételével a jogszerű, szakszerű és költséghatékony intézményi működés megvalósítása. A változások okán az intézményi dokumentumok aktualizálása, korrekciója és kiegészítése.
- A szakmai munka az új szakmai vizsga követelmények, kerettantervek figyelembe vételével, s ehhez igazítva új helyi tanterveket szükséges kidolgozni.
- A tanulók motiválása, felkészítése a szakmai, a közismereti és a sportversenyekre egyaránt.
- A tanulószerveződések számának növelése.
- A hiányszakmát választók számának növelése.
- Kapcsolattartás erősítése a külső gyakorlóhelyekkel, s további képzőhelyek felkutatása a duális képzés megvalósítása érdekében.
- A duális képzés erősítése. A 9. évfolyamot követően a nyári összefüggő gyakorlat vállalati körülmények közötti megvalósítása. Egyre több kis- és középvállalatot szükséges meggyőzni és ösztönözni, hogy vegyenek részt a duális szakképzésben.
- A felnőttek számára élethelyzetükhöz igazodó képzés felkínálása, azaz felnőttoktatás esti munkarendben preferált a dolgozó emberek körében. A felnőttek munkaerőpiaci esélyeinek fenntartása, továbbképzési lehetőségeinek szélesítése érdekében szükséges kiterjeszteni a felnőttoktatást.
- A tárgyi feltételek jobb kihasználása érdekében fontos feladat a felnőttképzés megvalósításában történő szerepvállalás.
- A szakképző iskolák kiemelt feladata az élethosszig tartó tanulást lehetővé tevő kompetenciák kialakítása (különbféle technikák és készségek, amelyek lehetővé teszik az információkeresést és felvételt, valamint annak értékelését, továbbá a másokkal való együttműködést).
- A kulcskompetenciák jelentősége miatt feladat, hogy a tankötelezettség végéig valamennyi diák elsajátítsa azokat, és a felnőtteknek pedig fejleszteniük kellene magukat életük végéig, bővítve a már kialakított készségeiket, képességeiket. Fontos feladat, hogy a tanulók rendelkezzenek azon elemi ismeretekkel, amelyek segítségével alkalmassá válnak az egész életen át tartó tanulásra.
- A tudás alapú társadalomban a digitális és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése hangsúlyos szerepet kap.
- Felzárkóztatások során minőségi munka végzés újabb módszertani kultúrával az eredményesség növelése érdekében.
- Lemorzsolódások csökkentése érdekében egyéni és kiscsoportos foglalkozások keretében történő fejlesztés. Kiemelt cél az iskolai, társadalmi lemorzsolódás csökkentése. A hátrányos helyzetű gyermekek elmaradásait behozva sikeresen befejezzék középfokú iskolai tanulmányaikat, s szakmát szerezzenek.

1.3.3. Területfejlesztés

Jász-Nagykun-Szolnok megye területfejlesztési céljainak kijelölése során **négy alapelv** érvényesült:

- 1) Jól működő rendszerek, meglévő értékek továbbépítése, továbbfejlesztése, továbbgyűrűző hatásainak erősítése.
- 2) Meglévő, de kihasználatlan térszerkezeti adottságok, területi, infrastrukturális, munkaerő kapacitások, tudások, készségek hasznosítása.
- 3) A fejlődés alapfeltételét jelentő infrastrukturális, tudás-és készségbeli, szervezeti, intézményi, szemléletbeli hiányok felszámolása, mérséklése a reális lehetőségek figyelembe vételével.
- 4) A térség kihívásaira várhatóan adekvát módon választ adni képes jó gyakorlatok, adottságokhoz illeszkedő alkalmazása és helyi innovatív megoldások kidolgozása.

Elérni kívánt célállapot:

A térségenként eltérő fejlődési pályáktól függetlenül **elérni kívánt közös cél 2030-ra:** a mainál ellenállóbb, az egyre összetettebbé és kiszámíthatatlanabbá váló **kihívásokhoz rugalmasan alkalmazkodni képes új egyensúlyi helyzetek** kialakulása. Olyan új egyensúlyi helyzetek kialakulása a megcélzott, melyek révén a megye gazdasága, társadalma, környezete a mindenkor külső sokkhatásokkal minimális veszteségek mellett, erőit hatékonyan koncentrálni képes megbirkózni, azokból megerősödve képes kikerülni-továblépni. Az egyensúlyi helyzetek felépítésének alapja a megye földrajzi pozíciójában rejlő lehetőségek kibontakoztatása. Az új egyensúlyi helyzetekhez vezető folyamat következtében a Jász-Nagykun-Szolnok **megyében élők életminősége, képzettségi szintje, önbizalma, a társadalom tagjainak egymásba és a jövőbe vetett bizalma 2030-ra markánsan javul.** A megyéből elvándorolni szándékozók aránya látványosan csökken, noha a megyén belüli mozgások a még ekkor is fennálló esélykülönbségek miatt erőteljesek. Az évezred első két évtizedét jellemző **kárelhárítást és válságkezelést a gazdaság, a társadalom és a környezettel való együttélés konszolidálódási és építkezési folyamatai váltják fel**

Átfogó célok, amelyek biztosítják a célállapot elérését

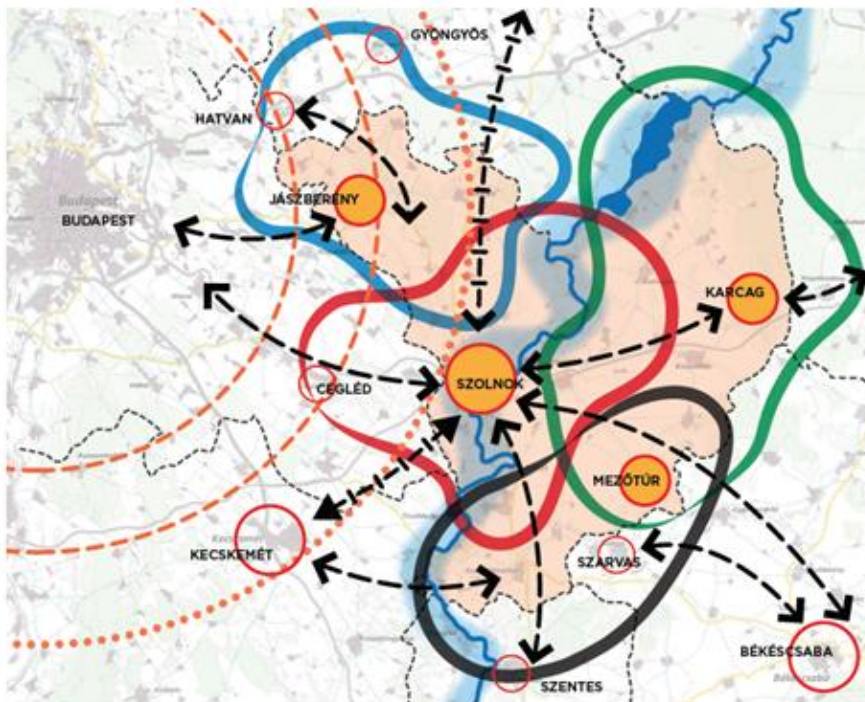
A1) Erőteljes kapcsolódás a makrogazdaság fejlődési tengelyére

A2) Változatos kultúrtájak dinamikus egyensúlya

A3) Egészséges, képzett lakosság, együttműködő társadalom

A megye térszerkezeti jövőképe 2030

Jász- Nagykun- Szolnok Megye együttkezelendő fejlesztési térségei

T1 Szolnok- Törökszentmiklós- Martfű térsége

T2 Jászság

T3 Nagykunság- Tisza-tavi térség

T4 Mezőtúr térsége - Tiszazug

T5 Tisza mente, Hármaskörös

- Budapest metropolisz térséghez kapcsolódik a Jászság és a Szolnok- Törökszentmiklós- Martfű térség az M3 és M4 tengelyek, a 100-as vasút és a kiépülő V0 mentén, valamint a csapágyvárosok rendszerébe illeszkedve, az M8-as gyorsforgalmi kapcsolat és a Szolnok- Jászberény- Jászfényszaru- M3-as kapcsolatok mentén.

- Szolnok- Kecskemét központokkal, Szolnok - Abony - Cegléd - Nagykőrös - Kecskemét - Tiszaújváros - Kunszentmárton- Martfű - Törökszentmiklós városok által határoltan kialakul egy Közép-alföldi pólustérség, amelyben meghatározó jelentőségű az M8 tengely. Ezzel

összehangoltan a Szolnok- Törökszentmiklós- Martfű ipari háromszög jelentős ipari-logisztikai-szolgáltató befektetési célponttá, foglalkoztatási központtá fejlődik.

- Az M4 (Szolnok- Szajol- Törökszentmiklós- Kisújszállás- Karcag) kiépülésével a Szolnoki térség dinamikus fejlődés továbbgyűrűzik a Nagykunság irányába. Az M4 menti nagykunsági városok szolgáltató – élelmiszergazdasági foglalkoztató - logisztikai szervező szerepe megerősödik. A Nagykunság (és a szomszédos megyék) egykori mezővárosai közül a kisvárosok építészeti örökségének és mezővárosi kultúrájának megőrzése és hasznosítása a népességsökkenés és funkcióvesztés okán veszélyeztetetté válik, és mint ilyen, az örökségvédelem egyik stratégiai tématerületévé lesz.

A térség gyógyfürdőinek (Berekfürdő, Kisújszállás, Tiszafüred, Karcag, Túrkeve, Mezőtúr) magas színvonalú rekreációs és egészségügyi (rehabilitációs) szolgáltatásai iránt megnő a kereslet, egyre szélesedő társadalmi igény mutatkozik az egészségmegőrzésben jelentős szerepet betöltő gyógyfürdők használatára.

- A Tisza-mentén az árvízbiztonság teljes kiépítésével összehangoltan megvalósul a megyei Tisza-szakaszon a folyó menti térség „ökosztrádává”, és arra szerveződő komplex tájgazdálkodási klaszterre fejlesztése, mellyel a Közép-Tisza térsége a tájgazdálkodás és az ökoturizmus nemzetközi mintaterületévé válik. Szolnok „Tisza fővárosa” szerepéhez kapcsolódva Nagykőrű és Tiszaföldvár térségük tájgazdálkodási szervező és oktatóközpontjává válnak.

- A Tisza-tó térsége az ország keleti felének meghatározó rekreációs zónájává válik Poroszló, Kisköre, Abádszalók és Tiszafüred centrumokkal és a kialakuló termálgyűrűvel, Eger-Bükk térségével, valamint a világörökség Hortobággal közös, nemzetközi jelentőségű turisztikai desztinációs térség jön létre.

- Az M44 gyorsforgalmi út kiépülésével megerősödik Kunszentmárton térségi foglalkoztató-logisztikai szerepe a négy megyeszékhely – Kecskemét, Szolnok, Szeged, Békéscsaba - közötti vákuumtérségben. Kunszentmárton térségszervező- logisztikai szerepét erősíti továbbá Tiszazug bekapcsolódása a szentesi kertészeti klaszterbe.

- A Tiszazug és Mezőtúr térsége aktív együttműködő partner a Dél-Alföld kapcsolódó térségével – Tiszakécske, Csongrád, Szentes, Szarvas, Gyomaendrőd – kialakított Körös-menti együttműködésben, amely meghatározó agrár- és vidékfejlesztési térség és rekreációs-turisztikai zóna, Cserkeszőlőhöz, mint nagytérségi gyógy- és termálturisztikai központhoz kapcsolódva. Mezőtúr, Szarvas és Szentes szoros együttműködésben az agrár- és vidékfejlesztés fontos oktatási, kutatási bázisává fejlődnek.

- A Jászság, valamint Hatvan, Gyöngyös, Heves és Nagykáta városok térségi együttműködése gazdasági, intézményi turisztikai desztinációs tekintetben is elmélyül. A Jászságban a

Jászfényszaru- Jászárokszállás- Jászberény ipari háromszög sokszöggé bővül Jászapáti és Jászkisér intenzív bekapcsolódásával. A Jászság mezőgazdasági és halgazdálkodási központjai Jászapáti és Jászkisér. A térségi munkamegosztás keretében megerősödnek a térség városias jelegét erősítő oktatási, kulturális, turisztikai, rekreációs, egészségügyi szolgáltató szerepek, differenciálódnak a lakóterületek.

- A Zagyva, Tarna folyók és a Jászsági-főcsatorna vízrendszere a kiépülő árapasztó tározóval a jászsági mezőgazdasági táj diverzifikálásának, a térség ökológiai hálózatának és rekreációs kínálatának szervező gerincévé válik.

- A megye belső periferiái – Kunhegyes térsége, Tiszazug, Alsó-Jászság, Szolnok-térségnek a várostól távolabb fekvő Tisza menti települései célirányos komplex felzárkóztató-integráló programok célterületei. Ennek részeként a térségi szervező szerepű városokkal – *Jászberény, Jászapáti, Szolnok, Kunszentmárton, Mezőtúr, Törökszentmiklós, Karcag, Kunhegyes, Tiszafüred* – és a gazdasági jellegű központokkal – *Jászárokszállás, Jászfényszaru, Martfű, Kisújszállás* – erőteljesebb napi kapcsolatot építenek ki. Ezt egyrészt megújult alsóbbrendű úthálózat másrészt az újjászervezett, differenciált közösségi közlekedés és a bővülő infokommunikációs rendszerek biztosítják.

- Az agrárgazdaság a megye minden településén az agro-ökológiai adottságokhoz, a racionális földhasználatához igazodva vesz részt a helyi ellátásban és az energianövények termesztésén keresztül a helyi energetikai szükségletek kielégítésében.

Területi célok

T1 Szolnok nagyváros-térség pozíciójának megerősítése a Bécs- Budapest- Belgrád fejlődési tengely és a Tisza-völgy térrendszereiben

Szolnok nagyváros- térsége (Szolnok mellett Törökszentmiklós, Martfű, valamint a megyeszékhely vonzáskörzetének megyén belüli és megyehatáron túli települései, funkcionális várostérség) regionális pozíciója alapján a Tisza súlyponti fekvésű pólusa, miközben Szolnokot az OFTK a Budapest metropolisz- térség fontos csapágyvárosaként kezeli. A Szolnok funkcionális várostérség (FVT) stratégiai célja e kettős szerep összehangolt kibontakozásához szükséges szerkezetalkítási, infrastrukturális, intézményi és társadalmi feltételek kialakítása, miközben – harmadik pillérként – alapvető cél a várostérségen belüli funkcionális együttműködés és munkamegosztás megerősítése. Az OFTK szerinti „csapágyváros” jövőkép fő vonalaiban megfelel Szolnoknak és térségének, azonban ettől a szereptől még messze van, többek között a kielégítő kapcsolatok hiánya miatt. A szolnoki pólus térségi és gazdasági helyzetének fenntartásához, megerősítéséhez és dinamizálásához feltétlenül szükséges a budapesti régióhoz (az M4 kiépülése), illetve a M5 folyosóra szerveződő dinamikus fejlődő tengelyhez való gyorsforgalmi közúti csatlakozás az M8-as Kecskemét- Szolnok közötti tervezett nyomvonalának kiépülése révén.

T2 Az ipari agglomeráció városiasságának erősítése és a gazdaság diverzifikációja a Jászságban

A Jászság északi része a megye legdinamikusabb ipari térsége, itt termelődik meg a megyei GDP jelentős része, és foglalkoztatási szempontból is kiemelkedő jelentőségű. A statisztikai mutatók azonban az itt megtermelődő GDP, illetve a térség népességmegtartó képessége, a térségben élők jövedelemnövekedési szintje és a vállalkozási aktivitása közötti növekvő szakadékot jelzik. A Jászság és a megye elemi érdeke, hogy ezt az egyensúlytalanságot kiigazítsa, mivel ez hosszabb távon a nemzetközi tőke döntéseire is visszahatnak. Ezt szolgálja a városiasság erősítésének és a gazdaság diverzifikálásának egymással szorosan összefüggő célrendszere.

A városiasság erősítése a Jászság és a kapcsolódó Heves megyei térség szintjén értelmezendő. Egy infrastruktúrával és rendszerbe szervezett közösségi- kerékpáros- carpool alapú közlekedési rendszerekkel jól összefűzött, a budapesti agglomerációval erős kapcsolatban lévő csapágy-várostérség fejlesztése a cél. Az egyre vonzóbbá váló kisváros-központok egymást kiegészítő változatos szolgáltatásokkal, jó elérhetőségükkel és a társadalmi sokféleséghez igazodó lakókörnyezeti és telephely-kínálataikkal stabil, jelentős önfenntartó képességgel rendelkező térséggé fejlődnek. Ebben a városhálózatban a vidéki településeknek alapvetően a város-vidék kapcsolat keretében a városok számára nyújtandó „vidékszolgáltatásokat” (pl. helyi piacok, közétkeztetés ellátása, rekreáció, megújuló energia, természeti területek), továbbá a magas szintű helyi ellátást biztosító szolgáltatásokat és a helyi mezőgazdasági termékekhez kapcsolódó kisléptékű feldolgozó kapacitásokat szükséges erősíteni (mezőgazdaság és kapcsolódó feldolgozás, rekreáció, ökológiai szolgáltatások, tájfenntartás, lakossági szolgáltatások).

A gazdaság diverzifikálása egyrészt ágazati, másrészt vállalkozási struktúra tekintetében értendő. Ágazati tekintetben kiemelt jelentősége van a szolgáltató szektor bővítésének, ami az életminőséget, a fenntarthatóságot és a foglalkoztatást egyidejűleg képes javítani. Ez egy építkező folyamat, ami nem siettethető, hiszen a szolgáltatásnak fizetőképes keresletre van szüksége, a fizetőképes keresletet viszont többek között a szolgáltatások bővülése révén is keletkező többletjövedelem képes generálni. Kiemelten támogatandók azok kisléptékű, innovatív szolgáltatások, amelyek piaci résekre szerveződnek, kevés befektetést igényelnek, viszont munkahelyeket hoznak létre. Stratégiai szempontból különösen értékesek a nagy foglalkoztatók, illetve azok jelentősebb jövedelmű foglalkoztatottjai számára vonzó szolgáltatások.

Másik kiemelten támogatandó szegmens a térség arculatához illeszkedő elsődlegesen termelő profilú, illetve a termelést és szolgáltatást kombináló mikro- és kisvállalkozások. A vállalkozások képesek a megyehatáron túlnyúló elektro-infokom regionális gazdasági arculatot erősíteni. A markáns regionális arculat a multinacionális tőke számára fontos tényező, ezzel lehet megágyazni annak, hogy kedvezőbb gazdasági körülmények esetén további tőkebeáramlás történjen ezekbe az ágazatokban, míg stagnálás esetén se akarjon a

tőke innen menekülni. E mikro- kis- és középvállalkozások hálózatba szerveződve és a multinacionális tőkével együttműködést keresve segíthetik elő az innovációs kapacitás és a megfelelő képzési kapacitás kiépülését e téren is egy tartós építkezési folyamatot generálva.

T3 Városhálózati szerepek és a város-vidék kapcsolat megújítása a tiszántúli mezővárosi térségben

A Tiszántúli mezőváros-térség újraszerveződésének, új egyensúlyi helyzet kialakulásának meghatározó elemei a nagytérségi kapcsolatok hiányzó elemeinek kiépítése (M4 továbbépülése, 100-as számú vasúti fővonal teljes rekonstrukciója). Fontos továbbá a Szolnok- Törökszentmiklós- Martfű nagyváros térség elérhetőségének markáns javítása (főúthálózat fejlesztése), a mezővárosi hálózat megyehatáron átnyúló diverzifikációjának, kooperációjának és a városok egymás közötti elérhetőségének összehangolt erősítése. Erre a megerősödött alapra épülhet rá a város-vidék integráció újraszerveződése. A térség sajátosságaiból következően a falvakban élők számára a több központ felé kapcsolódás lehetősége stratégiai jelentőségű. Az M4-es menti településeken a térségi feldolgozóipar és az agrár-élelmiszeripari, zöldsipari feldolgozás és logisztika nagyobb fokú koncentrációjának kialakulására van lehetőség.

Fontos kitörési pont a térség zöld-gazdasági térséggé fejlesztése. Karcag-Kunmadaras térségében a hulladék-újrahasznosításra és megújuló energiára épülő zöldipar (tiszafüredi és karcagi lerakókra alapozva). A Karcagon elindult ökopark fejlesztés folytatása mellett a kunmadarasi repülőtér teljes tájrekonstrukciója és diverzifikált hasznosítása (mezőgazdaság, halgazdaság, megújuló energia, extrém sport park, stb.) egyúttal jelentős foglalkoztatási lehetőség. Karcagon a mezőgazdasági K+F, a felsőfokú oktatás-képzés, a térségi szerepű intézményi-szolgáltató funkciók kiemelt fejlesztése, a belváros funkciógazdagságának, iskolavárosi szerepének megerősítése a cél.

A térség jövőbeni fejlődésében fontos szerep juthat a Tiszafüredi kistérségben kialakított szabad vállalkozási zónának. A meglévő nagyszámú bezárt telephely hasznosítását térségileg összehangoltan szükséges előkészíteni. Kiemelten támogatandók azok a letelepülő vállalkozások, melyek profilját alapvetően a térség karakteréhez illeszkedő termékek-szolgáltatások határozzák meg, illetve a turizmus szempontjából meghatározó tájképi értékek megőrzését-fejlesztését fontos prioritásként kezelik.

A páratlan mezővárosi építészeti-városépítészeti örökség megőrzése és hasznosítása egy zsugorodó városhálózat esetén össztársadalmi összefogást igényel. A következő fejlesztési ciklus feladatai a komplex felmérés, a megőrzés-hasznosítás- kezelés-bemutatás átfogó programjának kidolgozása, a szakma és a média figyelmének felkeltése, legveszélyeztetettebb emlékek megóvása, turisztikai lehetőségek kihasználása (hivatásturizmus, Hortobágy világörökségi turisztikai desztinációhoz való kapcsolódás).

A térség turisztikájának alapvető szervezőelemévé fejlesztendő a Tisza vízrendszere (lásd T5. cél), melynek zászlóshajója a Tisza-tó, fő tengelye a Tisza, de hozzá tartozik a Hármaskörös és a Hortobágy-Berettyó. A megye legnagyobb vonzerejű gyógyfürdője Berekfürdő gyógyászati-wellness vonzerejének alapvetően minőségi irányba történő továbbfejlesztése, a község üdülőfalu arculatának funkcióbővítő korszerűsítése az egész Nagykunság és a megye számára stratégiai jelentőségű. Ehhez kapcsolódhat Kisújszállás és Karcag fürdője is. A Tisza-tó vonzerejének növekedése érdekében fontos Tiszafüred fürdőjének – a minőségi családi üdülés irányába történő – megerősítése. A térség többi termálfürdőjének elsődleges funkciója a térségi életminőség összehangolt javítása (rekreáció, oktatás, terápia), részleges funkcióváltás lehetőségét is nyitva hagyva (haltenyésztés, megújuló energia, idősok otthona).

A mezőváros-térségi megújulás fontos eleme a 2-5 településenként megszervezendő közös intézményszervezés, településüzemeltetés és tájgondnokság. A tájfenntartás, a tájstabilitás növelés, a tájképi gazdagítás a képzetlen társadalmi csoportok foglalkoztatásában, környezettudatos munkakultúra kialakításában is fontos szerephez juthat. A kihasználatlan intézményi kapacitások helyett új szolgáltatások kialakításának lehet teret adni az örökség megőrzési program keretében.

T4 Tiszazug és Körös mente pozíciójának és önfenntartó képességének javítása

A Körös menti térség keleti felét a Békés felé húzó nagyhatárú Mezőtúr és Túrkeve, valamint a belőlük kivált egykori tanyaközpontok településegységei alkotják, míg a Tiszazug a Körös torkolat egykori ártere által uralt, kis- és aprófalvas térség. A Tiszazug déli részének közlekedés-földrajzi pozíciója erőteljesebben javult a 20. század folyamán, Kunszentmártonnál jött létre az a csomópont, ahol két-két alföldi megyeszékhelyet (Békéscsaba-Kecskemét, Szeged-Szolnok) összekötő közúti folyosók egymást keresztezik. A nagyforgalmú 44 út kapacitásbővítése (M44) Kecskemét és Békéscsaba között, valamint a 45. és 46. sz. főutak rekonstrukciója halaszthatatlan. Mezőtúr számára ugyanakkor a IV. Helsinki folyosó, a 120-as vasút nyomvonala biztosít kárpát-medencei kapcsolódási lehetőséget. Megállapítható, hogy a Tiszaföldvár környezetében lévő kistalvák vannak a legnehezebb helyzetben. A térség keleti és nyugati fele között természetes-tradicionális kapcsolatok nincsenek, a törésvonal a 130-as vasúti fővonal mentén rajzolódik ki. Programozás kérdése, hogy 45. sz. főút rekonstrukciója, vagy a párhuzamos, Szolnok – Hódmezővásárhely vasút fejlesztése kap elsőbbséget.

A Tiszazug inkább Kecskemét-Szarvas tengelyre szerveződik és kisebb mértékben Szentes és Csongrád felé vonzódik.

Településhálózati adottságai tekintetében Mezőtúr térségének fejlesztési kihívásai a Nagykunság városaival és Békés megye határos városaival (Szarvas, Gyomaendrőd, Dévaványa) többé-kevésbé azonos súlyúak. Az együttműködés és munkamegosztás új rendszerének kialakítási igénye a T.3. területi célnál leírtakhoz hasonlóan itt is jelentkezik. A Mezőtúri kistérség Szolnokhoz való kapcsolódása szempontjából a 46.sz. főút felújítása

jelentős. Ebben a térségben kifelé a Szarvassal való kapcsolat fejlesztése, befelé pedig a központ, Mezőtúr elérhetőségének biztosítása létfontosságú. A Békés megyei városokkal való együttműködés keresését erősíti a megyei összehasonlításban jelentősnek mondható tanyavilág.

Az egykori tanyaközpontokat (Kétpó, Mesterszállás, Mezőhék) is érintő tanyaprogramnak itt tehát kiemelt jelentősége van. Mezőtúr közép- és felsőfokú iskolavárosi karakterének megerősítése, és vidékfejlesztési irányú profilírozása már középtávon megvalósítandó.

Az M44 Kecskemét-Tiszazug viszonylatban a dinamikus makroregionális gazdasági fejlődési tengellyel való szorosabb együttműködés lehetőségét biztosítaná a térségnek. Ez nem csupán az ipari mikro- és kisvállalkozások számára jelent bővülési lehetőséget, de a térség igényesebb mezőgazdasági termékeit is könnyebb lesz eljuttatni a jobb fizetőképességű piacok felé. A közlekedési kapcsolatok fejlesztése nélkülözhetetlen, a környező fejlettebb térségek és pólusok irányába építendő munkaerőpiaci és gazdasági kapcsolatok érdekében. E folyamat kibontakoztatásának további eleme a Tiszazugban kialakított szabad vállalkozási zóna. Szarvas jó elérhetősége az intézményi szolgáltatások és foglalkoztatás szempontjából is meghatározó jelentőségű lehet a térség számára. A 44-es főúttól északra fekvő Tiszaföldvár környéki kistelepülések számára a Tisza menti „öko-sztráda” és a leszakadó térségek felzárkóztatását segítő fejlesztések összehangolt megvalósítása nyújt kitörési lehetőséget (lásd T.5. területi és S.3. specifikus célok). Ebben az összefüggésben Tiszaföldvár-Tiszakécske várospár komplex tájgazdálkodási együttműködésének megalapozása fontos lépés, Nagyrév, Tiszainoka, Cibakháza térsége, mint komplex tájgazdálkodás kísérleti mintaterülete (foglalkoztatás-fejlesztés) játszhat meghatározó szerepet.

A Körös szerkezetalakító szerepe jelenleg csekély. Az átkelési pontok, és a hozzájuk vezető útkapcsolatok fejlesztése viszont kiemelt jelentőségű. A térség turizmusának fő pólusa Cserkeszlő (gyógy- és turizmus) és Mezőtúr, illetve Szarvas (kultúrturizmus). E pólusok mellett a Körös menti szelíd turisztikai kínálat nőheti ki magát a Körös menti összefogás eredményeként. A korábbi egymásra fejlesztő verseny helyett, felépíthető a Dél-alföldi megyék összehangolt, szinergikus turisztikai desztinációja. Az adottságok alapján a Tisza és a Hármas Körös térségében a vízi és a kerékpáros turisztika kiemelkedő bázisa építhető föl.

T5 Tisza menti „ökosztráda” alrendszerének kiépítése

A Tisza mente az ország egyik társadalmi, gazdasági, környezeti válságok halmozódásával sújtott térsége, általános periféria helyzetét csak a két nagyváros, Szeged és Szolnok kiterjedt nagyvárosi vonzáskörzete töri meg. Az elmúlt évek vízügyi és egyéb ágazati beruházásaira, az árvízi védekezésekre, a belvízmentesítésekre sok százmilliárd forint fordítódott úgy, hogy eközben a térségben élők társadalmi, gazdasági helyzete nem javult. Tiszabő több éve az ország legszegényebb települése, de sok más megyei településnek sem sokkal jobb a helyzete.

A Tisza menti megyék alkotta Tisza Vízigyűjtő Programrégió Önkormányzati Társulás 2009-2010 folyamán kidolgoztatott egy koncepciót (készítette: Város-Teampannon Kft). A koncepció nagymértékben épített a térségben már meglévő kezdeményezésekre és kutatásokra és az Európai Víz Keretirányelven alapuló Tisza Részvízigyűjtő-gazdálkodási Tervre (különös tekintettel a Tisza Részvízigyűjtő Vízigyűjtő Gazdálkodási Terv (VGT) hidromorfológiai viszonyokkal kapcsolatos megállapításaira és a Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztésével kapcsolatos irányelveire). Egy innovatív szemléletű integrált program kidolgozására tett javaslatot, mely a szerkezetalkítási, földhasználati, vízügyi, társadalmi és az ökológiai kihívásokat összehangoltan tudja kezelni. A koncepció az integrált vízgazdálkodáson alapuló komplex tájgazdálkodás helyi kísérleteit és a térségenként eltérő-változó város-vidék viszonyrendszerét egy átfogó természeti-infrastrukturális-gazdasági-társadalmi rendszerbe ágyazza. Figyelembe veszi ugyanakkor a kétszáz éve zajló tájalakító vízügyi beruházások következtében kialakult mai térszerkezeti adottságokat. Fő elemei:

- Az „ökosztráda”, amely a folyómedret, a hullámteret, a védműveket és a mentett oldali ún. újholocén medret (meanderövet) foglalja magában, mely a mentett oldali komplex „ártéri” tájgazdálkodási kezdeményezések elsődleges célterülete, természetes víztározási lehetőségek és az érzékeny természeti területek mozaikos zónája, mint ilyen térszerkezeti és sajátos gazdálkodási egység, amelyben az adottság-gazdálkodás újraépíthető.

- A városhálózat, mely biztosítja a Tisza-térség Kárpát-medencei városhálózati beágyazódását, koncentrált piacokat, térszervező és egyúttal urbánus szolgáltatásokat (alföldi nagyvárosi agglomerációk), valamint magában foglalja azokat a Tisza menti kisváros-párokat, melyek hídfő-pozíciójukat és az összefogás erejét kihasználva a helyi fejlesztések motorjaivá válhatnak. A településhálózat kiemelt szerepű alrendszerét képezik továbbá a városokhoz szervesen kapcsolódó Tisza menti kistelepülések, amelyek kölcsönös egymásra utaltságban állnak. Ezért a sokrétű térségfejlesztési szinergiák és az egymást kölcsönös kiszolgálására épülő összefonódások kialakításának záloga a Tisza menti falvak eltartó képességének a táji adottságokból építkező helyi gazdaságfejlesztésen keresztül való fejlesztése is.

A koncepció ilyen módon a klasszikus vidékfejlesztési és a területfejlesztési eszközöket kombináltnak, szinergiában használhatja. A stratégiai cél az egész magyarországi Tisza-szakaszra kidolgozott, a 7 éves cikluson messze túlnyúló hatályú koncepció megvalósításának kibontakoztatása, melyet a szomszédos Csongrád megye területfejlesztési koncepciójának célrendszere is jelentős súllyal támogat.

A Tisza menti fejlesztésekben kiemelt szerepet kap a természeti erőforrásokkal való gazdálkodás hazai megújításának előmozdítása, amiben a Közép-Tisza-vidék, Szolnok „Tisza fővárosa” ambíciójára is építve, úttörő lehet. Az új utak keresésében az élet- és vagyonvédelmet központba helyező vízügyi gondolkodás és a komplex társadalmi-ökológiai rendszerszemléletre épülő különböző léptékű tájgazdálkodási innovációk fokozatos közeledése egymáshoz valódi áttöréshez vezethet a Tisza-térségben. Ehhez azonban

elengedhetetlen, hogy a kisléptékű innovatív kísérleteket a megye és a vízügy is megfelelő mértékben támogassa. A nagyléptékű beruházások során a korábban megvalósult beruházások utólagos (post-ante) társadalmi- gazdasági- környezeti értékelésére és tervezett projektekhez készülő SKV-k (stratégiai környezeti vizsgálat) döntéstámogató szerepének erősítésére, továbbá a részvételi tervezés szerepének látványos bővítésére építve fokozatos elmozdulás történik az integrált, adaptív vízgazdálkodási rendszerek irányába.

Bár a Tisza-tó térsége az „ökosztráda” koncepció szerves része, mindazonáltal a térségi hagyományok és tervezéstechnikai megfontolások alapján a vonatkozó prioritásokat a T3. területi cél leírása tartalmazza.

SPECIFIKUS CÉLOK

S1 A lakosság képzettségi szintjének és egészségi állapotának javítása

A munkaerőpiacon jelentkező álláskereső nagy száma (a területi munkaerő kereslet-kínálat eltolódása mellett) részben annak is a következménye, hogy az állást keresők szakképzettsége nem találkozik a felkínált állások képzettség igényével. Az iskolarendszerű szakképzés nem elég nyitott, nem váltott elég gyorsan és ez a képzésben a kereslet-kínálat egyensúlyának a megbillenéséhez vezetett. A megye jelentős elektronikai, gépipari és egyéb termelő vállalatai részéről megnőtt a gyakorlatban is konvertálható szaktudással rendelkező közép- és felsőfokú szaktudással rendelkező fiatalok iránti igény (lásd még T.1. és T.2. területi cél).

Lényeges kibontakozási irány a megújult vízgazdálkodás, a különféle komplexebb tudást igénylő tájgazdálkodási rendszerek, a környezettudatos gazdálkodás munkaerő kereslete, kialakítandók az ezeket szolgáló integrált szemléletű képzések. A megye településein élő és felnövekvő generációk helyben tartásának kiemelten fontos záloga a munkaerőpiacon jól eladható képzettség megszerzésének lehetősége. Ennek érdekében kiemelkedően fontos megyei szintű támogatása és összehangolása a képzésben mutatkozó hiányosságok és anomáliák felszámolásának mind az ipar, mind a mezőgazdaság igényeinek megfelelően. (lásd még T.1., T.3. és T.4. területi célok).

Szakterületről függetlenül kiemelt feladat a lakosság felzárkóztatásának támogatása az információs társadalom elvárásaihoz, ami a munkaerő-piaci esélyeket még az egyébként képzetlenek esetében is nagymértékben javítja. A közvélekedéssel ellentétben, ebben nemcsak a számítógépes alapismeretek meghatározóak, hanem az idegennyelvi kompetencia fejlesztése is.

A magyar – és így a megyei – lakosság egészségi állapota nemzetközi összehasonlításban rendkívül kedvezőtlen, és jelentős mértékben elmarad attól, amit a társadalmi-gazdasági

fejlettségi szint lehetővé tenne. A problémát súlyosbítják az egészségi állapot társadalmi/területi egyenlőtlenségei. Ha a jelenlegi népegészségügyi helyzet nem javul, az egyre fokozódó terhet jelent mind egyéni, mind társadalmi szinten, rontva a gazdaság nemzetközi versenyképességét, a fenntartható fejlődés esélyét. A megye lakosságának születéskor várható élettartama, az uniós átlagtól jelentősen elmaradó országos szintnél is alacsonyabb. Egyéni és nemzetgazdasági érdek, és ennek megfelelően fontos cél a nem egészségesen leélt életévek számának csökkentése egészségtudatos életmódra neveléssel és az egészségügyi ellátás színvonalának és elérhetőségének javításával, a prevenció hangsúlyos fejlesztésével.

S2 Az agrárvertikum versenyképességének, tájfenntartó- és foglalkoztatási potenciáljának növelése

A megye adottságai az agrárium és a kapcsolódó feldolgozóipari tevékenységek számára kiemelkedően kedvezőek. A megye egésze az agrárágazathoz hagyományai okán is fokozottan kötődik, ennek ellenére részesedése az ország mezőgazdaságban megtermelt GDP-jéből alacsony arányú, népességeltartó és jövedelemtermelő képessége – a nagyobb részt homogén szántóföldi művelésből következően is – rendkívül gyenge. A mezőgazdaságból hiányzik a befektetői tőke, csekély a hozzáadott érték, kevés a versenyképes termék. A jelentős, és a klímaváltozással összefüggően tovább fokozódó kockázati kitettség (árvíz, belvíz, aszály) a mezőgazdaság amúgy is alacsony termelékenységét egyre inkább veszélyezteti. A rendszerváltás különösen az állattenyésztést vetette vissza drámai mértékben, noha az ágazat, beleértve a halgazdálkodást is (különösen a Tisza szabályozása előtt), a térség nagy részének elsődleges jövedelemforrása volt. Az ágazat talpra állását az együttműködés hiánya nagymértékben késlelteti. Az összességében kedvezőtlen mutatók ellenére és a térségben lévő jelentős agrár- és feldolgozóipari kapacitás mellett is kiemelkedő vállalkozási hajlandóság figyelhető meg. Unikális ágazata a megyének a rizstermelés és a növekvő volumenű juhtenyésztés, amely ma jórészt élőállatként hagyja el az országot. Komoly fejlesztési lehetőségek vannak a halgazdaságban is. Az élelmiszeripar és a vetőmagtermelés relatíve kedvezőbb helyzete a multinacionális tőke jelenlétének is köszönhető.

Építve a megye adottságaira és azokra a globális várakozásokra, miszerint az élelmiszer világpiaci ára belátható időn belül jelentősen növekedni fog, valamint az Európai Unió eltökélttségére, a klímaváltozásra való felkészülés vonatkozásában, továbbá a kormányzati elhatározásokra, melyek a mezőgazdaságot és az élelmiszeripart stratégiai ágazatként kezelik, kedvezőek a feltételek arra, hogy a megye mezőgazdaságában trendforduló következzen be a ciklus végére. A mezőgazdaságnak és az élelmiszeriparnak a jövőben sokkal jelentősebb szerepe lesz a megyében élők jövedelemtermelésében, foglalkoztatásában. A térség agrárgazdálkodási hagyományai, felhalmozott tudásanyaga – például a legeltető állattartással összefüggésben – kiváló kiindulási pontot jelent az európai szinten is

versenyképes termelőágazat felé való továbblépésben. A korszerű, fenntartható és az élelmiszerbiztonság szempontjainak messzemenőig megfelelni képes termékeket előállító térségi agrárgazdálkodás szakmai ismeretanyagának folyamatos kiegészítése, fejlesztése nemzeti-, valamint Uniós és hazai társfinanszírozású programok kidolgozásával és indításával a Darányi Ignác tervben megfogalmazottakkal összhangban biztosítható.

Az energiaárak növekedése és a fenntarthatóság követelménye ugyanakkor az ágazatot is érinti, így a megyében rendelkezésre álló megújuló erőforrások hasznosítása jövedelemtermelés és költségmegtakarítás szempontjából is kiemelkedő jelentőségű.

S3 Leszakadó társadalmi csoportok életminőségének és esélyegyenlőségének javítása

Európai szinten egyik legfontosabb cél a társadalmi kohézió erősítése: a sérülékeny társadalmi csoportok (gyerekek, idősek, munkanélküliek, szegények, romák) munkaerőpiachoz, szociális biztonsági ellátásokhoz, alapvető szolgáltatásokhoz (egészségügy, lakhatás) és az oktatáshoz való hozzáféréseinek javítása. Fontos cél a munkamegosztásból kiszorult, tartós munkanélküliséggel sújtott népesség munkaerő-piaci és átfogó társadalmi integrációjának elősegítése. Magyarországon a megélhetésükben tartósan veszélyeztetett társadalmi csoportok (munkanélküliek és/vagy alacsony jövedelműek és/vagy romák) esetében a rendszerváltozás óta kialakult területi különbségek konzerválódtak, az utóbbi években tovább mélyültek. A halmozottan hátrányos helyzetű, megélhetésében tartósan veszélyeztetett népesség száma nőtt, a területi szegregáció fokozódott. A társadalmi munkamegosztásból kirekesztett népesség növekedése tovább terheli a szociális és egészségügyi ellátó rendszert, rontja az érintett térség versenyképességét, növeli a társadalmi feszültségeket. A társadalmi esélyegyenlőség javítását támogató aktív eszközökkel csökkenthető a gazdaságból való kiszorulás mértéke, a gyermekszegénység, és a diszkrimináció. A társadalmi munkamegosztásból való tartós kirekesztődést, illetve a szociális ellátó rendszerekre való tömeges ráutaltság újratermelődését fel kell számolni. Ennek érdekében szükséges a végrehajtásban érintett foglalkozási csoportok (hivatali ügyintézők, rendőrök, pedagógusok) társadalmi érzékenységét fejlesztő programok megvalósítása, a végrehajtást támogató intézményi feltételek megteremtése, a stabil finanszírozási feltételek biztosítása. A kialakult szociális válsághelyzet kezelése nem alapozható pusztán a civil szervezetek aktivitására, illetve az általuk megszerezhető bizonytalan pályázati forrásokra. A cél elérését szolgáló konkrét projektek a leszakadó térségek integrált területfejlesztési programjainak keretében jöhetnek létre. Ezek a programok csak sok éves (évtizedes) folyamatos támogatással, megfelelő anyagi biztonság mellett érhetnek el eredményt.

A roma népesség fizikai elkülönülése egyes térségekben, településeken és települési szegregátumokban társadalmi elzártságot is jelent. A területi és társadalmi folyamatok

eredményeként kialakult fizikai elkülönülés egyre visszafordíthatatlanabbul zárja el az itt élőket a társadalmi felzárkózás lehetőségétől, illetve a társadalom egyre kevésbé tudja a társadalmi munkamegosztás részesévé tenni a „leszakadt” térségekben élő tagjait. Ugyanakkor a demográfiai folyamatok (csökkenő születésszám, elöregedés) gazdasági és szociális következményei (munkaképes korú népesség arányának csökkenése, időskori ellátások növekvő súlya) megkövetelik, hogy a munkaerőpiacról (és ezen keresztül mindenfajta társadalmi együttműködésből) kiszorult társadalmi csoportok számára megnyissuk a visszatérés, az integrálódás lehetőségét. Az etnikailag még nem szegregált, de elöregedéssel és elszegényedéssel fokozottan érintett falvakra olyan programot kell kidolgozni, mely meggátolja a magára maradó idős, nyugdíjas népesség lassú kihalásával bekövetkező elnéptelenedést, illetve az újabb etnikai szegregátumok kialakulását.

Az érintett önkormányzatok anyagi és emberi erőforrásai nem elegendőek az egyre szélesedő probléma és konfliktus-halmaz kezelésére. Központi források megszerzésével és az érintettek széleskörű bevonásával, térségi szinten indokolt a kialakult helyzet kezelésének koordinálása. A kialakult szociális válsághelyzet megfelelő intézményrendszer hiányában bőséges források esetén sem lenne kezelhető, éppen ezért összetett, és a különféle hátrányok tekintetében differenciált kezelést biztosító, hosszú távú integrált programok megvalósítására van szükség.

S4 A társadalom és a gazdaság megújulását, a táj konszolidációját hátráltató infrastrukturális hiányosságok felszámolása

A megye XXI. század első évtizedeiben a gazdaság megújulását, a táj teljesítőképességét és a térségi életminőséget negatívan befolyásoló több infrastrukturális ágazat hiányosságaival kénytelen szembenézni. Ezek egyike a hosszú távú fenntarthatósággal összefüggésben jelentkező kihívás, a külső forrásból származó energiahordozókkal kapcsolatban kialakult kiszolgáltatott viszony mérséklése az energiaigények általános csökkentésével és a helyi biomassza „tartamos” hasznosításával történő elmozdulás az energetikai szempontból önfenntartó közösségek, települések, térségek felé.

A társadalom és a gazdaság tényleges megújulásának lényeges eleme a XXI. századi globális versenyképességhez nélkülözhetetlen tudásalapú társadalom infrastrukturális feltételeinek megteremtése. E folyamat részeként a megyében élők számára biztosítani kell a modern infokommunikációs rendszerekbe való bekapcsolódás hálózati- és eszközfeltételeinek teljesülését.

A jövőágazatok infrastrukturális alapjainak megteremtése mellett a megyének jelentős hiányosságokat is rendeznie szükséges. E hiányok között szerepel a felszíni és felszín alatti víztestek jó állapotba hozása az EU Víz Keretirány-elv rendelkezéseinek értelmében, mely

feladat nagy része 2015-ig megvalósult. Ezzel összefügg a víziközmű (víz- és szennyvíz-) hálózatok az európai normáknak megfelelő korszerűsítése és kialakítása, amit az átmeneti mentességet biztosító határidők lejártát követően csak hazai forrásból és integrált területi programokba foglaltan lehet megvalósítani.

Az erdőterületek részaránya a megyében rendkívül alacsony, az ilyen típusú területhasználat növelése ugyanakkor számos formában segítheti a táj teljesítőképességének magasabb szintű hasznosítását. Az erdőtelepítés és erdőgazdálkodás kedvezően diverzifikálja a primer szektor szerkezetét, szociális programok fontos tevékenységévé válhat, továbbá az energetikai önellátás egyik kulcseleme is lehet, a következő programozási időszak során. Az erdőterületek kiterjedése a mezővédő erdősávok telepítése és a biológiai aktivitásérték általános növelése mellett, kedvezően befolyásolja a táji mozaikosságot, fokozza a tájrendezési szempontból kedvező szegélyhatást, előnyös hatásukkal mérsékelhetőek a klíma-változás negatív következményei.

A tájhasznosítás magasabb színvonalra emelése mellett a tájhasználati konfliktusok felszámolása, a tájrendezés és a táj-rehabilitáció elmaradásainak pótlása is e célkitűzés részét képezik. Ennek megfelelően az ökológiai folyosók több szintű hálózatban történő összekapcsolása, a tájsebek gyógyítása, valamint az egyedi tájértékek védelme kiemelt jelentőségű feladat a megye területének egészén. A következő ciklus integrált beruházásainak keretén belül biztosítani kell az új létesítmények, infrastruktúra hálózatok tájba illesztését is.

A társadalom és a gazdaság megújulásának lényeges feltétele a közút- és vasúthálózati elérhetőség javítása. Ugyanakkor a 2007-2013-as időszak tapasztalatait is figyelembe véve a közútfejlesztési és helyreállítási tevékenységeket a jövőben integrált térségfejlesztési programok-projektek keretein belül szükséges tervezni.

Horizontális célok

H1 Hálózat társadalom kiépülése: az önszerveződés és együttműködés erősítése, a társadalmi tőke növelése

Az ország fejlődésének egyik gátja a társadalom szétesése, individualizálódása (OFTK). Ez ugyan nagyrészt a rendszerváltás előtti időszak öröksége, azonban az elmúlt húsz évben nemhogy újraépült volna a társadalom, sok vonatkozásban inkább tovább gyengültek a kapcsolatok. Az információs technológiai forradalom, az internet, a WIFI, az ipodok és az internetes közösségi hálók (facebook) ugyan nagymértékben javították a társadalom azon

csoportjainak kommunikációját, amelyek tudnak és kívánnak ezekkel a lehetőségekkel élni, ezek azonban „csak” eszközök.

A gazdasági válság hatására Európa szerte kivonul az állam az élet számos területéről és a jelentős megszorítások révén a közszolgáltatások hozzáférhetősége nagymértékben csökken a korábbiakhoz képest. Azok a társadalmak, amelyekben az együttműködés és önkéntesség kultúrája nagy hagyományokkal bír, könnyebben néznek szembe, ezekkel a kihívásokkal. Míg a fejlett nyugaton az érdekérvényesítés, a közösségépítés és a korábban elért életminőség szinten tartása a tipikus cél, addig a világ elmaradott térségeiben a hagyományos társadalmi szolidaritás és kooperáció alapvető túlélési stratégia. Magyarországon az elkövetkező évtizedekben mindezen célok külön-külön és együtt is előtérbe kerülhetnek.

A hálózati társadalom építésének másik fontos összetevője, hogy az egyre bonyolultabbá váló társadalmi-technikai, környezeti rendszerek mind komplexebb problémáira a hagyományos egydimenziós ágazati személetű fejlesztések nem képesek megfelelő válaszokat adni. Amikor az Európai Unió partnerségre, társadalmi részvételre, területi szemléletű programokra ösztönöz, akkor e mögött a Nyugat kulturális hagyományain túl a szükségszerűség a meghatározó. Az integrált megoldások, folyamatos alkalmazkodásra képes rendszerek kialakulása a fenntartható környezet, társadalom és gazdaság hatékony működésének alapvető feltételei.

H2 Hozzájárulás az országos megújuló energia hasznosítási arány és energiahatékonyság növeléséhez

Az Európa 2020 fontos eleme a klímaváltozásra való felkészüléssel kapcsolatos energetikai célkitűzés, amelyre a reális jövőkép szerint 20+20+20% célértéket határozott meg (CO₂ kibocsátás csökkentés esetében 1990-hez képest). Az országokénti vállalások keretében Magyarország 10% széndioxid kibocsátás csökkentést, 14,65 % megújuló energiaforrás arányt és 2,96% energiahatékonyság növekedést vállalt 2011-hez képest.

Tekintettel a megye adottságaira (relatív alacsony iparosodottság és alacsony népsűrűség, ugyanakkor jelentős geotermikus és napenergia-, valamint biomassza potenciál) a megye elsősorban a megújuló energiaforrások arányának növelésében tud érdemben hozzájárulni az országos vállalások teljesítéséhez. A megye adottságai lehetővé teszik, hogy ha a megfelelő támogatási konstrukciók rendelkezésre állnak, akkor az országos vállalás körüli arányban teljesítse a megújuló energiahasznosítási arányt.

Az energiahatékonyság növelése jelentős megtakarítást eredményezhet a tulajdonosnak/üzemeltetőnek, továbbá az épületek belső komfortja és az épületek műszaki állagmegőrzése szempontjából is jelentősséggel bír és növeli az ingatlanok értékét

(zöldkártya), a lakosság életminősége, a települések üzemeltetése és a vállalkozások nyereségessége szempontjából egyaránt komoly tényező, miközben a klímaváltozással összefüggő célkitűzések teljesítéséhez is hozzájárul. A nagyobb léptékű energiahatékonysági beavatkozások az építőipar élénkítéséhez is hozzájárulnak, ugyanakkor a cél számos szegmensében már tudatformálással is jelentős fejlődés érhető el, amit külön is szükséges ösztönözni.

Széndioxid kibocsátás tekintetében elsősorban a közösségi és kerékpáros közlekedés aránynövekedésének támogatásával lehet a megye területén – de jórészt a megye hatáskörén kívül megvalósítható fejlesztésekkel – eredményt elérni.

H3 Előrelépés a komplex társadalmi, gazdasági, környezeti fenntarthatóság terén, szervezeti-intézményi feltételek javítása

A fenntarthatóság szempontjai ma elsősorban a környezetvédelmi és természetvédelmi jogszabályokon keresztül érvényesülnek. Elvileg a területrendezés és fejlesztés jogszabályai is tartalmazznak ilyen irányú kitételeket, de igazolásuk során többnyire újra a környezet- és természetvédelmi jogszabályrendszerekhez jutunk vissza. E jogszabályok logikájuk alapján a jelenlegi állapot szinten tartását, a lehető legkisebb mértékű kár okozását, illetve súlyosabb állapotromlás esetén a kompenzációt várják el.

A horizontális cél egyrészt a társadalmi és gazdasági fenntarthatóságot is beemeli a környezeti fenntarthatóság mellé, kifejezetten a fenntarthatóság integrált jellegére helyezve a hangsúlyt, másrészt a szinten tartás - legkisebb rossz-kompenzálás logikával szemben kifejezetten javulást eredményező fejlesztéseket támogat.

A fenntarthatóság kritériumainak (monitoring mutatók) meghatározásához (operatív programozási fázisban) vonatkozó EU irányelvek, EU 2011 stratégia, továbbá a KSH ez irányú adatai szolgálnak kiindulásul.

H4 A foglalkoztatás növelése a társadalom minden aktív korú szegmensében

A foglalkoztatottság szintje Magyarországon messze az uniós átlag alatt van. A megyében a foglalkoztatási arány a nagyon gyenge országos átlagnál is alacsonyabb. Ennek jelentős emelése a versenyképesség javulásának egyik záloga. A kormány számszerűsítette azokat a magyar vállalatokat, amelyek az Európa 2020 Stratégia kiemelt céljainak eléréséhez szükségesek: a vállalat szerint a 20–64 éves népesség foglalkoztatási rátája 75 százalékra nő 2020-ig, ez az arány 2010-ben, országos szinten 56 százalék volt.

A foglalkoztatás növelése az Európai Unió egyik kiemelt célja, a 75%-os foglalkoztatást vállalva fel a 20-64 évesek körében, mint 2020-ra kívánatos célt. Ezt az ambiciózus célt Magyarország is felvállalta, noha a foglalkoztatás szintje nálunk az EU átlag 69%-hoz képest csak 61% az EUROSTAT 2011. évi adatai szerint. Mivel megyei szinten a KSH a foglalkoztatás szintjét a 15-75 éves korosztályra adja közzé, így a megye európai összehasonlításban nem vizsgálható. Ez utóbbi kontextusban az országos szint 49,5% volt 2010-ben, míg a megyében ugyanez a szám 46,5%. Ha pontos adatot nem is lehet megadni az elérendő célra, az jól látható, hogy országos és megyei szinten is rendkívüli mértékű és komplex erőfeszítésekre lesz szükség.

Tekintettel arra, hogy a megye gyakorlatilag nem tud munkahelyeket teremteni (a közmunka nem kínál tartósan fenntartható megoldást), a foglalkoztatási célkitűzések elérését a lehető legszélesebb bázisra kell állítani, minden lehetséges programban, projektben előtérbe helyezni. Ezért indokolt horizontális célként való érvényesítése.

2. Gazdasági helyzetelemzés, várható beruházások:

2.1. A megye gazdasági jellemzői:

Jász-Nagykun-Szolnok Megyében az egy főre jutó GDP értéke az országos átlagtól jelentősen elmarad. A megye összteljesítménye a bruttó hazai termékhez (GDP) való hozzájárulás tekintetében az utóbbi évek jelentős javulásának ellenére is gyengének mondható. Országos viszonylatban vizsgálva Jász-Nagykun-Szolnok Megye 2010 óta a 14. és a 16. hely között áll a megyék rangsorában. A helyezések évről-évre történő javulásában jelentős szerepet játszott az ipar teljesítményének, azon belül a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártásának a folyamatos bővülése.

A GDP ágazati megoszlása alapján a mezőgazdaság, vad-, erdő- halgazdálkodás aránya 7,6%, amely a 2011-es évtől folyamatos növekedést mutat a szektorban tevékenykedő vállalkozások számának növekedésével párhuzamosan. Az ipar, építőipar aránya 41%, tercier és kvarterner szektor aránya valamivel több, mint 51%.

Fontos tényező a megyei GDP alakulásának szempontjából, hogy a szolgáltatásban foglalkoztatottak százalékos aránya mind az országos mind pedig a régiós értékektől elmarad.

A megye ipargazdaságának jelentőségét mutatja, hogy az Észak-alföldi Régió teljesítményéből a legnagyobb mértékben, mintegy 47,8 %-kal részesedik. A megye gazdasági összteljesítményében meghatározó a feldolgozóipar szerepe, mely a 2014. évi 1 511 milliárd forintról, 2015. évi 1 650 milliárd forintra növelte összteljesítményét. A feldolgozóiparon belül húzó ágazat a gépipar, melynek 2015. évi árbevétele 1 296,5 milliárd forint, az összes nettó árbevétel 55%-a. A megye gazdasága az autóiipari termékek gyártásával kapcsolódik a világpiachoz.

Az ipargazdaság exportorientált, az összes árbevételből az export részaránya 2015-ben elérte az 53,9%-ot, mellyel a megye exportja fajlagosan az országos átlag mintegy kétszerese.

A megye társas vállalkozásainak több mint fele szolgáltatási tevékenységet végez, számuk meghaladja a hétezeret. A KSH adatai szerint 2014-ről 2015-re a megyén belül a szolgáltatási ágazatok értékesítései növekedtek a legnagyobb arányban.

A feldolgozóipart és a szolgáltatásokat követően a megye életében a mezőgazdaság rendelkezik a legnagyobb szereppel, melynek jelentősége a megyénkben a számszerű adatokon messze túlmutat. A megyei mezőgazdaság jelentősnek mondható – a többi gazdasági szektor gyengébb teljesítményén túlmenően – azonban a nagy mennyiségű és jó minőségű termőterületek, a kedvező földrajzi fekvés, vízrajz és időjárási viszonyok ellenére sem tud nagymértékben hozzájárulni az egy főre jutó GDP értékének növekedéséhez. Állattartás szempontjából az Észak-Alföldi régió vezető szereppel bír az ország egészhez viszonyítva. A KSH 2016. évi adatai alapján a növénytermesztés vonatkozásában általánosan megállapítható, hogy a megyében az Alföld természeti adottságainak köszönhetően az országos átlagtól eltérően a szántóterületek aránya magasabb, az erdőterületek aránya pedig alacsonyabb. Jelentősnek mondhatóak a gyepterületek, illetve a gyümölcsösök, a zöldség- és szőlőtermesztési, valamint a konyhakerti területek azonban elhanyagolhatóak. A szántóföldi kultúrák közül elsősorban a búza (durum, tavaszi, őszi), kukorica, silókukorica, napraforgó, zab, repce, szója és lucerna vetésterülete jelentős. Zöldségfélék közül elsősorban a zöldpaprika, vöröshagyma, zöldborsó és a paradicsom rendelkezik jelentősebb megyei volumennel. Általánosságban elmondható, hogy az időjárási ingadozásokat is figyelembe véve egy pozitív termelékenységi görbe rajzolódik ki az elmúlt 3 évi termésátlagok tekintetében. Mindezen emelkedő mezőgazdasági mutató ellenére azonban az egy főre eső megyei GDP-re való összes ráhatásuk igen alacsony. Ennek oka mind a növénytermesztést mind az állattenyésztést vizsgálva, elsősorban az alacsony szinten feldolgozott termékek magas aránya.

A megyei GDP alakulásának szempontjából jelentősnek mondható az építőipar jelenléte, amely a KSH adatai alapján a nemzetgazdasági ágazatokat tekintve a legnagyobb arányú (több mint 12%-os) növekedést mutatja az elmúlt 3 év átlagában. A szektor értékesítése 2014-ben 90,8 milliárd Ft volt, 11 milliárd Ft-tal több, mint egy évvel korábban. A nettó árbevételben bekövetkezett növekedés jelentős része a belföldi értékesítés, átlagosan 13% feletti bővülésének köszönhető, továbbá ebben az ágazatban figyelhető meg leginkább a foglalkoztatottak számának növekedése is az elmúlt három évben.

A megye teljesítményének alakulásához kevésbé számottevően hozzájárul még az egyre bővülő szállítás-raktározás, ahol főként a belföldi értékesítés a jellemző azonban, hogy az exportértékesítés évről évre folyamatosan növekszik. Fontos kiemelni, hogy a KSH legfrissebb adatai szerint 2015-ben a megyében az átlagos foglalkoztatási szint a szállítás-raktározás területén volt a legmagasabb.

A villamos energia-termelés, a vendéglátóipar és a bányászat csekély mértékben képes hozzájárulni a megye teljesítőképességének alakulásához, a három ágazat 2015-ös évre vetített nettó összes árbevétele együttesen sem haladja meg a szállítás-raktározás egyedüli értékét ugyan ezt az időszakot szemlélve.

A megújuló energiaforrás adottságok szintén kiválóak a megyében (termálvíz, nap, geotermikus), hasznosításuk (elsősorban turisztikai) fokozatosan javul, főként az utóbbi 4 év vonatkozásában, azonban a rendelkezésre álló erőforrásokhoz viszonyítva sajnos jelenleg is alacsony szinten járnak.

A turisztika területére jellemző egy erőteljes 2012. évi visszaesést követően beálló folyamatos növekedés 2015-ig. Az összes kereskedelmi szálláshely szállás férőhelyei számának, ezer lakosra vetített értékéből, amely a KSH 2015. évi adatai szerint 34,1 értéket mutat, ami a 12 892 db megyei kereskedelmi szálláshely értékéből és a lakónépesség értékéből adódik. A turizmus (idegenforgalom) egy igen érzékeny gazdasági ágazat, amely főként a fogyasztók jövedelmi viszonyainak alakulásától függ, ezért a férőhelyszámok ingadozása nyilvánvalóan a kereslet függvényében állandóan változik, igazodva a gazdasági makro környezetben bekövetkező változásokhoz. Megállapítható, tehát, hogy az egy főre eső GDP aránya és az egy főre eső jövedelmek aránya rendkívül nagy hatással van az idegenforgalomra így ez az ágazat önmagában, stabil eredményt felmutatva nem képes a GDP színvonalának emelésére. Ennek ellenére pozitívként kell tekintetnünk a megyében jelentkező egy főre jutó idegenforgalmi adóbevételekre, melyek ugyan elmaradnak az országos, ill. régió átlagtól, mégis folyamatosan emelkedő tendenciát mutatnak.

Jász-Nagykun-Szolnok Megyében nyilvántartott, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal részére társasági adóbevallást benyújtó vállalkozások több mint kétharmada (67,8%) volt munkaadó 2014. évben. Az 5.810 foglalkoztató összesen 63.466 főt alkalmazott. A társasági adóbevallások legnagyobb részét 2014. évben is a 0-9 fő közötti foglalkoztatott létszámmal rendelkező mikro vállalkozások nyújtották be, részarányuk 86% volt. Az ettől több, 10-49 főt alkalmazó kisvállalkozások részaránya 11%, míg az 50-249 főt foglalkoztató középvállalkozások aránya mindössze 2,4%-ot tett ki. A gazdasági társaságok nem egész 1%-a (0,6%), 34 adózó működött 250 főnél nagyobb létszámmal. A megyében lezajló kedvező gazdasági folyamatok eredményeként 2014. évben a foglalkoztatottak létszáma az előző évhez viszonyítva minden kategóriában emelkedett. A mikro vállalkozások esetében 0,3%-kal, a kisvállalkozások esetében 3,2%-kal, a középvállalkozások esetében 2,7%-kal, míg a nagyvállalkozásoknál 2,6%-kal. A foglalkoztatottak és a foglalkoztatók száma 2015-re ágazatonként eltérő mértékben és irányban mozdultak el az előző évihez képest. A KSH 2016. évi adatai alapján a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások megyei telephelyein az első három negyedévben az ipari termelés volumene ugyan elmaradt a 2015-ös hasonló időszakétól, viszont az egy lakosra jutó termelési érték 24 százalékkal volt magasabb az országos átlagnál. A legalább 50 főt foglalkoztató megyei székhelyű vállalkozások ipari termelési értéke több mint 4 százalékkal csökkent 2015-ös év azonos időszakához képest. A termelési érték legnagyobb részét, összesen 69%-át kitevő gépipar kibocsátása 8,7 százalékkal mérséklődött, a többi, legalább 2 százalékos részesedésű ipari ágazat termelése ugyanakkor növekedett. Ennek megfelelően a bányászat és a szállítás, raktározás kivételével valamennyi nemzetgazdasági ágazatban nőtt a megyei foglalkoztatottak száma. A foglalkoztatók száma elsősorban a mezőgazdaság, a bányászat, a feldolgozóipar, az építőipar, a szállítás, raktározás és a szolgáltatás ágazatokban növekedett, amely jó irányt mutat a későbbi munkaerő-piaci viszonyok/igények alakulását tekintve. A megyében a korábbi tendenciákhoz hasonlóan jelenleg is elmondható, hogy a legnagyobb foglalkoztató ágazat a feldolgozóipar. A foglalkoztatók előző évhez viszonyított elmaradása a villamosenergia-iparban volt jelentős, ez közel 30%-os. Az ágazatban munkát vállalók száma azonban 8,3%-kal emelkedett, ennek köszönhetően, az egy vállalkozásra jutó átlagos állományi létszám az

előző évi közel másfélszeresére 123,8 főre emelkedett. Jelenleg megyénkben az átlagos állományi létszám hasonlóan a 2014-2015-ös évekhez a villamosenergia-iparban a legmagasabb. Minden ágazatot figyelembe véve a munkaadók aránya a szolgáltatásban volt a legmagasabb, 33,0%. A szolgáltatók a megyei munkavállalók 14,8%-ának biztosítottak munkalehetőséget. Érdemes ugyanakkor megjegyezni, hogy az elmúlt 3 évet vizsgálva az ágazat éves átlagos állományi létszáma minden évben alig 0,1%-kal emelkedett. Ennek ellenére itt volt a legalacsonyabb az egy foglalkoztatóra eső dolgozói létszám. A megye második legnagyobb foglalkoztatója a kereskedelem, az ágazatban az alkalmazottak több mint 15%-a vállalt munkát. A szektorban a 2014-es évhez képest a foglalkoztatottak száma növekedett, míg a foglalkoztatóké csökkent, így az egy vállalkozásra jutó átlagos létszám is az előző évek értékei fölé emelkedtek. A mezőgazdaságban a megyei munkavállalók 7,8%-a dolgozott. Az agrárágazat átlagléttszáma a 2013. évtől 2015-ig folyamatosan emelkedett. A megyében az átlagos foglalkoztatási szint a szállítás, raktározás területén volt a legmagasabb. Ebben a szektorban a Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz társasági adóbevallást benyújtó vállalkozások 81,5%-a foglalkoztató. Az ágazatban jelentősen visszaesett a munkavállalók száma, mivel egy jelentős munkáltató beolvadt egy más megyei illetékességű vállalkozásba.

A foglalkoztatók számának ágazatonkénti alakulása Jász-Nagykun-Szolnok Megyében

Foglalkoztatók számának ágazatonkénti alakulása	
Ágazat megnevezése	Foglalkoztatók száma
Mezőgazdaság	397
Bányászat	11
Feldolgozóipar	749
Villamosenergia-ipar	12
Építőipar	662
Kereskedelem	1491
Vendéglátás	282
Szállítás, raktározás	287
Szolgáltatás	1919
Összesen	5810

Forrás: J-N-SZ Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

A megyében 9 járás funkcionál, melyek között gazdasági téren jelentős eltéréseket találunk, 2 járás (Szolnoki és Jászberényi) a többi járáshoz viszonyítva fejlettnak számít, míg a többi 7 járás kevésbé fejlett gazdasági területnek minősíthető. A Jászszágban az elektronikai, feldolgozó- és gépipar, míg Szolnok térségében a gépipar, vasúti járműjavítás, illetve a logisztika a meghatározó ágazat. A megyében bevallást benyújtó gazdálkodók 41,6%-a Szolnoki járásban végzi tevékenységét, ha a megye másik gazdasági szempontból húzó területének számító felső-jászsági ipari agglomerációhoz tartozó területeket is ebbe a csoportba soroljuk az egyenlőtlenség a megye többi területével szemben tovább nő. A megyeszékhely vonzáskörzetén kívül a legtöbb társas vállalkozás a Jászberényi és Jászapáti járásban működik. Ezt követi a Karcagi, a Törökszentmiklósi majd a Tiszafüredi járás. Ezen területek főként a Törökszentmiklós vonzáskörzetében bővülő és bővíthető kapacitásokat mutatnak, az infrastruktúra elégségesnek mondható. A vállalkozások száma, a beruházási hajlandóság a Mezőtúri járásban, illetve a Kunszentmártoni és Kunhegyesi járásban a legkevesebb. Ezen járásokat mind az infrastruktúra kiépültsége és tőkebevonó képessége igen gyengének mondható. A megye gazdaságát nagymértékben meghatározó cégek döntő többsége a megye nyugati részén található Szolnoki és Jászberényi járásban koncentrálódik, míg a többi járás peremterületként funkcionál. A megye 50 legjelentősebb (legnagyobb foglalkoztató, legnagyobb árbevétellel rendelkező) társas vállalkozásából 23 a Szolnoki járásban végzi tevékenységét. 20 vállalkozás a Jászberényi, 3 a Karcagi, 2 a Tiszafüredi járásban működik. A Törökszentmiklósi illetve a Kunszentmártoni járásból mindössze 1-1 kiemelt adózó került be az ötven legnagyobb vállalkozás közé. A Mezőtúri járásból az előző évhez hasonlóan nem került a TOP 50 körbe vállalkozás, amely szintén jól mutatja a megye gazdasági egyenlőtlenségét.

2.2. Tervezett beruházások alakulása

Jász-Nagykun-Szolnok megyében megvalósuló kiemelt beruházások jelentős foglalkoztatási potenciált rejtenek magukban:

- A Tisza TK Projekt Kft. - a 179/2015. (VII. 7.) Korm. rendelet értelmében minősül nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházásnak – tevékenységét a Törökszentmiklósi járásban, ezen belül Tiszapüspökiben végzi. Az iparvállalat élelmiszeripari alapanyagokat, valamint takarmányokat állít elő, termékei jelentős hányadát hazánkon kívül értékesíti.
- A ThyssenKrupp Presta Hungary Kft. – a 1654/2016. (XI. 17.) Korm. határozat értelmében minősül stratégiaiilag fontos nagybefektetőnek. Tevékenységét a Jászberényi Járásban, ezen belül Jászfényszarun végzi. A motoralkatrészeket és kormányrendszereket gyártó üzemcsarnokot hoz létre, az üzemben 2018-tól készülnek még elektromechanikus rásegítésű kormányrendszerek, valamint hengerfejbe integrált vezérműtengelyek a nemzetközi autóipar számára.
- A Kormány 1366/2012. (IX. 14.) sz. kormányhatározata alapján a Szolnoki Ipari Parkban létrehozásra kerülő citromsav gyár beruházási projekt, amely citromsav előállítására alkalmas infrastruktúrát fog létrehozni, tevékenységét a Szolnoki járásban, ezen belül Szolnokon végzi majd.

- A Dispomedicor Zrt. – a 299/2015. (X. 15.) Korm. rendelet értelmében minősül nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházásnak – tevékenységét a Tiszafüredi járásban, ezen belül Tiszafüreden végzi. A Zrt. különféle orvosi eszközök gyártását és értékesítését végzi a legmodernebb gyártó és ellenőrző eszközök segítségével.
- A Belügyminisztérium a büntetés-végrehajtási intézetek nemzetközi elvárásoknak való megfelelésével összefüggő átfogó vizsgálat megállapításaihoz kapcsolódó intézkedésekről szóló 1040/2011. (III. 9.) Korm. határozat végrehajtása érdekében – férőhelybővítő beruházáshoz börtön objektum építésére alkalmas – területet keresett. Ennek érdekében a 2015. év elején országos pályázatot írt ki börtönök felépítéséhez alkalmas területek felajánlására. A megadott határidőig 40 település jelentkezett, köztük Kunmadaras Nagyközség Önkormányzata is. A benyújtott pályázat nyert, így a volt szovjet katonai repülőtér 20 ha-os területén kezdődhet meg majd az építkezés. A 268/2016. (VIII. 31.) Korm. rendelet értelmében az új börtönépítési beruházásokkal összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségűnek minősülnek. A beruházás a Karcagi Járásban, ezen belül Kunmadarason valósul meg.

TOP keretében tervezett munkahely teremtési lehetőségek a 2015-2016-ban meghirdetett intézkedésként települési adatszolgáltatások alapján:

TOP-1.1.1 IPARI PARKOK, IPAR TERÜLETEK FEJLESZTÉSE		Új munkahelyek száma (fő)
I. kiírás kerete: 3.700,0 millió Ft	II. kiírás kerete: 2.001,0 millió Ft	1
TOP-1.1.3-15 HELYI GAZDASÁGFEJLESZTÉS		Új munkahelyek száma
Kiírás kerete: 1.000,0 millió Ft		7
TOP-1.2.1 FENNTARTHATÓ TURIZMUSFEJLESZTÉS		Új munkahelyek száma
I. kiírás kerete: 2.800,0 millió Ft	II. kiírás kerete: 2.003,0 millió Ft	15
TOP-1.4.1 MUNKÁBA ÁLLÁST SEGÍTŐ INTÉZMÉNYEK, KÖZSZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE /GYERMEKINTÉZMÉNYEK/		Új munkahelyek száma
I. kiírás kerete: 3.151,0 millió Ft	II. kiírás kerete: 1.000,0 millió Ft	62
TOP-2.1.1-15 BARNAMEZŐS TERÜLETEK REHABILITÁCIÓJA		Új munkahelyek száma
Keret: 1.493,0 millió Ft		16
TOP-2.1.2 ZÖLD VÁROS KIALAKÍTÁSA		Új munkahelyek száma
I. kiírás kerete: 2.478,0 millió Ft	II. kiírás kerete: 2.001,0 millió Ft	18,00
TOP-2.1.3 TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELMI INFRASTRUKTÚRA-FEJLESZTÉSEK TELJES KERET 7 évre: 3.980,0 millió Ft PROJEKTMÉRET: 10,0 - 350,0 millió Ft FORRÁS FELHASZNÁLÁSI PREFERENCIA: -		Új munkahelyek száma
I. kiírás kerete: 1.700,0 millió Ft	II. kiírás keret: 2.280,0	30
TOP-3.1.1 FENNTARTHATÓ TELEPÜLÉSI KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS		Új munkahelyek száma
I. kiírás kerete: 3.000,0 millió Ft	II. kiírás kerete: 1.000,0 millió Ft	18

TOP-3.2.1 ENERGIAHATÉKONYSÁG ÉS MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁS ÖNKORMÁNYZATOKNÁL		Új munkahelyek száma
I. kiírás kerete: 2.572,0 millió Ft	II. kiírás kerete: 2.000,0 millió Ft	0
TOP-3.2.2-15 ÖNKORMÁNYZATOK ÁLTAL VEZÉRELT HELYI KÖZCÉLÚ ENERGIAELLÁTÁS	Új munkahelyek száma	
Kiírás kerete: 1.693,0 millió Ft	0	
TOP-4.1.1-15 EGÉSZSÉGÜGYI ALAPELLÁTÁS FEJLESZTÉSE	Új munkahelyek száma	
Kiírás kerete: 1.449,0 millió Ft	14	
TOP-4.2.1-15 SZOCIÁLIS ALAPSZOLGÁLTATÁSOK	Új munkahelyek száma	
Kiírás kerete: 1.151,0 millió Ft	6	
TOP-5.2.1-15 TÁRSADALMI EGYÜTTMŰKÖDÉST ERŐSÍTŐ HELYI SZINTŰ KOMPLEX PROGRAMOK	Új munkahelyek száma	
Kiírás kerete: 581,0 millió Ft	0	
JNSZ megyei TOP összesen	187,00 fő	

A megyében Területfejlesztési Operatív Programok horizontális célja a foglalkoztatás növelése a társadalom minden aktív korú szegmensében. A Megyei Önkormányzathoz beérkezett adatszolgáltatások alapján, a helyi szinten tervezett **TOP egyes intézkedései 187 fő részére teremthetnek új munkahelyet a támogatási döntések függvényében.** A munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésének pozitív hatása a foglalkoztatás terén továbbgyűrűzik. A **gyermekintézmények férőhelyeinek bővítése azon túl, hogy 50-60 fő részére teremtenek új munkahelyet a nők munkába állását, ezáltal az esélyegyenlőség növelését is segítik.** A projekt kiemelt feladatának tekinti a gyermekintézményekben várható humánerőforrás biztosításának a segítségét. Azért is, mert az álláskereső körében végzett megkérdezés során többen jelölték meg elhelyezkedési nehézségként a gyermek elhelyezési gondokat. Az érintett intézményvezetők új munkavállalókkal szemben támasztott igényeinek ismeretében takarító, dajka, gyermekfelügyelő stb. képzések indítását tervezzük. A toborzásban, kiválasztásban a Járási Hivatal munkatársai segítenek. A betanulás és a foglalkoztatás kezdeti szakaszában állami támogatást kívánunk biztosítani. A várható beruházások 2017.-ben kezdődnek és 2018 tavaszán fejeződnek be, ezért a munkaerő-piaci képzéseket a következő évre tervezzük. A munkába állás várható időpontja 2018. szeptembere.

2.3. Munkaerő-piaci prognózis

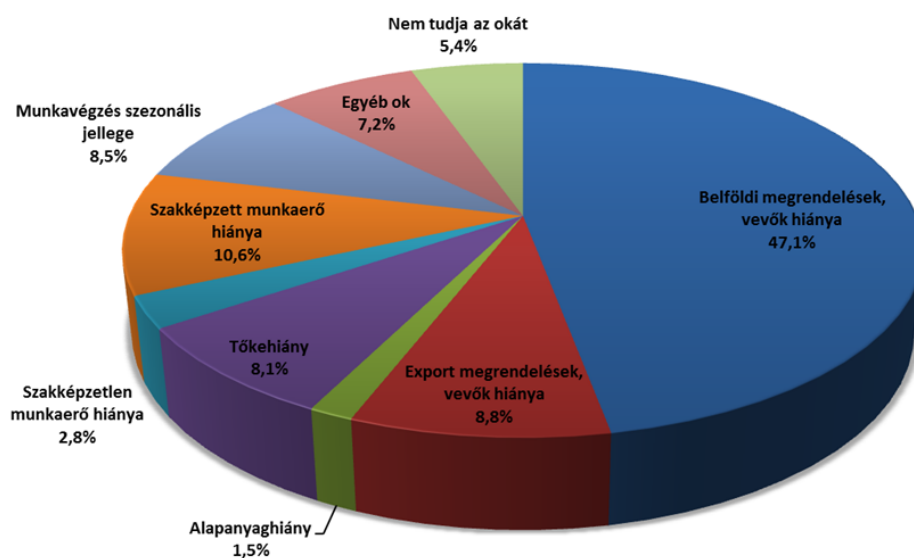
A Kormányhivatal által időszakosan végzett prognózis felmérések a megye reprezentatív módon kiválasztott munkáltatóit kérdezik meg a rövidtávon előrelátható fontosabb gazdasági eseményekről.

A 2015 őszen (szeptember-október hónapokban) lezajlott prognózis felmérésből a megkérdezés időpontjakor érvényes, valamint a jövőbeli állapotokra lehet következtetni. A felkeresett vállalkozások nagy hányada az egy évvel korábbi felmérésben is részt vett, a bevont cégek által kialakított minta igen reprezentatív, az a népgazdaság szinte minden ágát felöleli, a vállalati méret pedig a mikro vállalkozásoktól a nagy multinacionális vállalatokig terjed. A munkaügyi szervezet munkatársai 183, a GVI alkalmazottjai 100 céget kerestek meg, így összesen 283 kérdőív készült.

A vállalkozások üzleti helyzete saját meglátásuk szerint az előző évhez hasonlóan alakult, 60,6%-uk kielégítőnek, 31,4%-uk jónak, 7,9%-uk pedig rossznak ítélte meg azt. A válaszadók többsége hajtott végre valamilyen típusú beruházást 2015. első felében, 2016-ban pedig (a nagyobb válaszadási bizonytalansággal együtt) a beruházási hajlandóságuk további növekedésére számítottak.

A cégek megkérdezéskori kapacitás-kihasználtsága az országos átlaghoz hasonlóan alakult, meghaladta a 82%-os kihasználtságot, ami a tavalyi felmérésnél mintegy két százalékponttal magasabb érték. A nem 100%-os kihasználtság oka túlnyomórészt a belföldi megrendelések hiánya volt, kisebb, de növekvő súlyban pedig a szakképzett munkaerő hiánya, illetve a munkavégzés szezonális jellege.

A nem 100%-os kapacitás-kihasználtság okai:

A válaszadó cégek statisztikai állományi létszáma a megkérdezéskor 1,8%-kal volt magasabb, mint a megelőző év végén. A létszám 2016 szeptemberéig várhatóan tovább fog emelkedni valamivel gyorsabb, 2,1%-os mértékben. A növekedés főleg a feldolgozóiparban lesz jellemző, de emelkedés várható a szállítás, raktározás, és a kereskedelem, vendéglátás területén is. Csökkenés várható ugyanakkor az építőipar, és a pénzügyi, biztosítási tevékenységek területén, ez azonban létszámában nem ellensúlyozza a fenti ágazatok létszámnövekedését. A létszámnövekedésben leginkább a különféle gépösszeszerelők,

gépkezelők, illetve a lakatos, cipőkészítő, valamint tehergépkocsi-vezető foglalkozások lesznek érintettek.

Szakmák, melyekben a legnagyobb létszámmozgás várható a prognózisban résztvevő cégeknél

FEOR	Szakma megnevezése	csökkenés		növekedés		egyenleg fő
		érintett cégek, db	létszám, fő	érintett cégek, db	létszám, fő	
8212	Villamosberendezés-összeszerelő	1	400	2	540	140
7321	Lakatos	5	32	10	89	57
8211	Mechanikaigép-összeszerelő	1	35	2	75	40
9225	Kézi csomagoló	1	75	1	110	35
8417	Tehergépkocsi-vezető, kamionsofőr	1	3	3	37	34
8122	Ruházati gép kezelője és gyártósor mellett dolgozó	0	0	2	32	32
9310	Egyszerű ipari foglalkozású	8	344	10	375	31
7217	Cipész, cipőkészítő, -javító	0	0	1	30	30
8121	Textilipari gép kezelője és gyártósor mellett dolgozó	0	0	1	20	20
7325	Hegesztő, lángvágó	5	53	8	70	17
7511	Kőműves	1	2	4	17	15
7919	Egyéb, máshova nem sorolható ipari és építőipari foglalkozású	0	0	1	15	15
5113	Bolti eladó	3	205	7	219	14
7323	Forgácsoló	2	2	4	13	11
8190	Egyéb, máshova nem sorolható feldolgozóipari gép kezelője	2	9	2	19	10
3122	Villamosipari technikus (elektronikai technikus)	0	0	1	10	10
8312	Kútfúró, mélyfúró gép kezelője (kőolaj,	3	13	0	0	-13

földgáz, víz)					
---------------	--	--	--	--	--

Forrás: JNSZ Megyei Kormányhivatal

Összességében elmondható, hogy a felmérésben résztvevő munkáltatók az előző évekhez hasonlóan 2016-ra is optimista várakozásokat fogalmaztak meg. Javuló gazdasági helyzetre, bővülő beruházásokra, és kismértékben emelkedő létszámra számítanak.

3. A megye munkaerő-piaci folyamatai

3.1. Demográfiai folyamatok

Jász- Nagykun- Szolnok megyére az országos átlagnál alacsonyabb népsűrűség jellemző. Az országban 2016-ban egy km²-re 106 fő jutott, míg a megyében 67 fő.

Az elmúlt évtizedek alatt a lakónépesség az országos átlagnál is nagyobb mértékben és fokozatosan csökkent. A népesség csökkenés összege az utóbbi öt évben elérte a 13692főt. Jelenleg 376334-en élnek a megyében, amelynek 52%-a nő, 48%-a férfi. A KSH által közölt adatok alapján a népességre az **előregedés** jellemző. A gyermek és aktívkorúak száma öt év alatt 5-5 %-kal csökkent, míg a 65 év felettieké 4 %-kal nőtt.

Jász- Nagykun- Szolnok megye lakónépessége életkor szerint

Lakónépesség		2012	2013	2014	2015	2016
0-14 éves	fő	57 766	56 652	55 961	55 504	54 904
	részarány	14,8%	14,7%	14,6%	14,6%	14,6%
15-64 éves	fő	263 827	261 062	257 848	253 945	250 010
	részarány	67,6%	67,5%	67,2%	66,8%	66,4
64 év feletti	fő	68 433	68 940	69 680	70 448	71 420
	részarány	17,5%	17,8%	18,2%	18,5%	19,0%
Összesen fő		390 026	386 654	383 489	379 897	376 334

KSH adatok

A lakónépesség csökkenésnek oka elsősorban a **lakosság természetes** fogyása. Az Észak-alföldi régióban a másik két megyéhez viszonyítva Jász- Nagykun- Szolnok megyében jóval magasabb a halálozások száma, mint az élve születéseké. (2010-2015 év között évente átlagosan 2036 fővel többen haltak meg, mint ahányan születtek)

Az országban, ebben e régióban a legmagasabb a lakosság **belföldi elvándorlása**. A megyében az ezer lakosra jutó vándorlási különbözet -3,6 fő, amely megegyezik Hajdú-Bihar megyével. 2015-ben 1367 fővel többen költöztek el, mint ide.

Jász- Nagykun- Szolnok megye járásai lakónépesség, népsűrűség 2015.

Járás	Lakónépesség az év végén	Népsűrűség,
-------	--------------------------	-------------

	(fő)	fő/km ²
Jászapáti	31837	58,5
Jászberényi	49909	80,9
Karcagi	42079	49,1
Kunhegyesi	20106	43,3
Kunszentmártoni	34684	60,2
Mezőtúri	26767	36,9
Szolnoki	116358	127,2
Tiszafüredi	19165	46,0
Törökszentmiklósi	35426	76,3
Összesen	376334	67,4

A megye lakosságának területi eloszlása és a népsűrűség mértéke összefüggésben van a helyi gazdaság fejlettségével, a munkalehetőségek számával. A lakosság 31 %-a Szolnoki Járásban él. A Szolnoki, Jászberényi és a Törökszentmiklósi járások népsűrűségének magas mértéke az itt található (ipari) nagyvállalatok és a megyeszékhelyen koncentrálódó közigazgatásnak, a fejlett közszolgáltatásoknak is köszönhető.

3.2 A lakosság képzettsége

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján a megelőző, 2001-es népszámláláshoz képest a népesség iskolai végzettsége emelkedett. A 15 éves és idősebb népességen belül a legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzők aránya 93%-ot tett ki. A legmagasabb iskolai végzettségként érettségi nélkül szakmai oklevéllel rendelkezők aránya számottevően bővült (férfiaknál 32%, nőknél 16%), ahogy a legalább érettségizettek aránya is. Egyetemet, főiskolát a lakosság egyre nagyobb része végez, a férfiak 12,2%, a nők 14,2%-ának volt diplomája a 2011. évi népszámlálás idején.

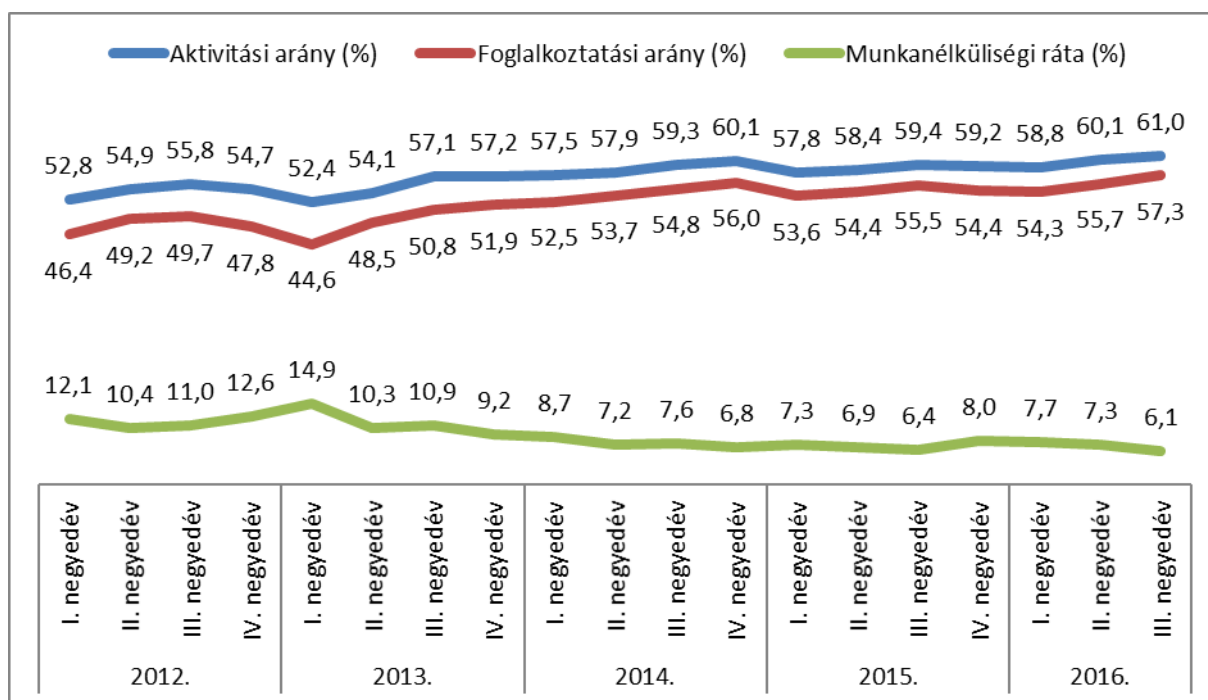
A végzettséget korcsoportonként vizsgálva a népszámlálás adataiból megállapítható, hogy a tíz éves és idősebb népesség 2001. évihez hasonló része, 0,7 százaléka nem végezte el az általános iskola első osztályát sem. A 15 éves és idősebb korúaknál a legalább általános iskola 8. évfolyamát végzettek aránya említésre méltóan emelkedett, ugyanakkor az országos átlagtól 2,2%-kal elmarad. Az érettségizettek száma a megyében a 2011. évi összeírásakor meghaladta a 125 ezer főt. A 18 éves és idősebb lakosság 40 százalékának volt legalább érettségije. Az országban ez az érték 49 % volt. A 20–30 évesek csaknem hattizede érettségizett, a 30–60 éveseknél 40–50%-os arányok a jellemzőek, ami az életkor emelkedésével fokozatosan csökken, és a 75 év felettiéknél mindössze 14–15%. Az egyetemet, főiskolát végzett megyei lakosok száma 2011-ben meghaladta a 37 ezret. A 25 évesek és idősebbek 13,3 százalékának volt felsőfokú iskolai végzettsége, tíz évvel korábban ez az arány még 8,9 százalék volt. Legmagasabb a hányaduk a 25–34 évesek körében,

közöttük minden ötödik diplomás, míg a 75 éven felülieknél a legkisebb, akiknek mindössze 5%-a szerzett egyetemi, főiskolai oklevelet. A felsőfokú végzettségűeket tekintve a megye az országos átlagtól jelentősen elmarad. (országos 19%, megye 13,3 %)

A Szolnoki járás lakosainak iskolázottsága a legmagasabb, amitől alig marad el a Jászberényi és a Karcagi járásé. A megye többi járásában az előbbieknél lényegesen alacsonyabb az érettségizettek és a diplomások aránya. A Karcagi, a Kunhegyesi és a Tiszafüredi járásban az általános iskola első osztályát sem elvégzők hányada nagyobb – a 10 éves és annál idősebb népesség egy százalékát meghaladó –, mint a megye többi járásában. A befejezett iskolai végzettség szerinti arányok minden mutató tekintetében a megyeszékhelyen a legkedvezőbbek. A megye települései közül Tiszabő és Tiszabura községekben a legmagasabb azoknak az aránya, akik az általános iskola első évfolyamát sem fejezték be, ez a 10 éves és annál idősebb népességük 2,9, illetve 3,2%-át jelenti. A városokban ez az érték 2,4% alatti. A legalább középiskolai érettségit szerzettk hányada a városok közül Jászberényben a legkedvezőbb, itt a 18 évesek és idősebbek 49%-a legalább érettségizett. A községek közül Berekfürdő, Jászboldogháza, Szajol és Tószeg lakossága a legiskolázottabb, itt a vizsgált korosztály több mint négytizede érettségizett. A diplomával rendelkezők aránya is ezeken a településeken, továbbá Cserkeszőlőn és Nagykörűn a legmagasabb (a községek kategóriáján belül).

3.3 Munkaerő állomány gazdasági aktivitása

A KSH fogalomrendszere alapján Jász- Nagykun- Szolnok megyében a munkavállalási korú népesség (15-74 éves) 61%-a az aktív népesség körébe tartozik. A munkaerő-piaci részvétel aránya időszakos visszaesésekkel, de folyamatos emelkedést mutat. A gazdaságban elindult pozitív folyamatok ellenére még mindig számottevő azoknak a száma, akik a munkaerő-piacról átmenetileg vagy tartósan kivonultak. Az inaktív népesség mobilizálása jelentősen növelheti a megye és az ország versenyképességét.

KSH adatok

A foglalkoztatottak száma 2016-ra elérte a 162800 főt, amely öt év alatt 16%-kal azaz 21400 fővel emelkedett. A foglalkoztatási ráta 57,3%, amely még jelentősen elmarad az Európai Unió. és Magyarország célkitűzésétől. A munkanélküliségi arány öt év alatt több mint felére, 6,1 %-ra csökkent. Jelenleg a KSH. 2016. harmadik negyedévi felmérése alapján a munkanélküliek száma a megyében 10600 fő.

3.4 Foglalkoztatás szerkezete:

Az alkalmazásban állók száma a gazdasági szervezet nagyságcsoportja szerint Jász-Nagykun-Szolnok megyében, 2015 [fő]

Ágazati kód	Gazdasági ág	1–9	10–19	20–49	50–249	250–	Összesen
		főt foglalkoztatók					
A	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1 122	867	1 219	1 886	167	5 261
B	Bányászat, kőfejtés	20	–	–	2	157	179
C	Feldolgozóipar	1 756	1 434	3 097	7 987	17 014	31 288
D	Villamos energia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	9	–	–	97	371	477
B+C+D	Ipar, víz- és hulladékgazdálkodás nélkül	1 785	1 434	3 097	8 086	17 542	31 944
E	Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	67	93	231	574	1 015	1 980
B+C+D+E	Ipar	1 852	1 527	3 328	8 660	18 557	33 924
F	Építőipar	1 962	977	795	380	465	4 578
G	Kereskedelem, gépjárműjavítás	5 103	1 385	1 293	1 333	2 769	11 883
H	Szállítás, raktározás	762	483	443	875	3 994	6 557
I	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	1 210	514	319	193	51	2 287
J	Információ, kommunikáció	254	31	90	58	222	655

K	Pénzügyi, biztosítási tevékenység	18	2	79	190	566	855
L	Ingatlanügyletek	337	115	105	591	1	1 149
M	Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	1 450	229	262	160	13	2 114
N	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	424	228	260	934	2 136	3 982
O	Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	37	–	–	350	6 102	6 489
P	Oktatás	141	41	248	1 724	3 228	5 382
Q	Humán-egészségügyi, szociális ellátás	899	56	166	1 304	3 813	6 238
R	Művészet, szórakoztatás, szabad idő	131	14	200	220	58	623
S	Egyéb szolgáltatás	333	73	114	174	1	695
A–S	Összesen	16 036	6 542	8 921	19 032	42 143	92 673

A gazdasági szervezeteknél alkalmazásban állók 46 %-a 250 főnél nagyobb létszámot foglalkoztató cégeknél dolgozik. A megyében a nagyvállalatok az ipari ágazatban, azon belül főleg feldolgozóiparban működnek és a foglalkoztatottak 37%-nak biztosítanak munkalehetőséget. Az alkalmazásban állók létszámát tekintve figyelemre méltó a mikro vállalkozásoknál foglalkoztatottak száma és mértéke. Foglalkoztatás szempontjából jelentős szerepe van a kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatnak. Ebben a gazdasági ágazatban dolgozók meghatározó hányada mikro vállalkozásoknál áll alkalmazásban. A mezőgazdaságra és építőiparra is jellemző a szervezetek nagy száma és az alacsony foglalkoztatott létszám.

A megye leginkább munkaerő igényes és legtöbb munkavállalót alkalmazó gazdasági ága a feldolgozóipar, ahol az alkalmazásban állók 33,76%-a kerül foglalkoztatásra. Ezt követi a kereskedelem, gépjárműjavítás 12,87%-al, majd a 3. helyen a szállítás, raktározás áll 7,08%-al. Érdemes még megemlíteni a közigazgatási, védelemi, kötelező társadalombiztosítási területen dolgozók arányát, ami 7%, valamint a humán-egészségügyi és szociális ellátás területén dolgozók 6,73%-os részesedését.

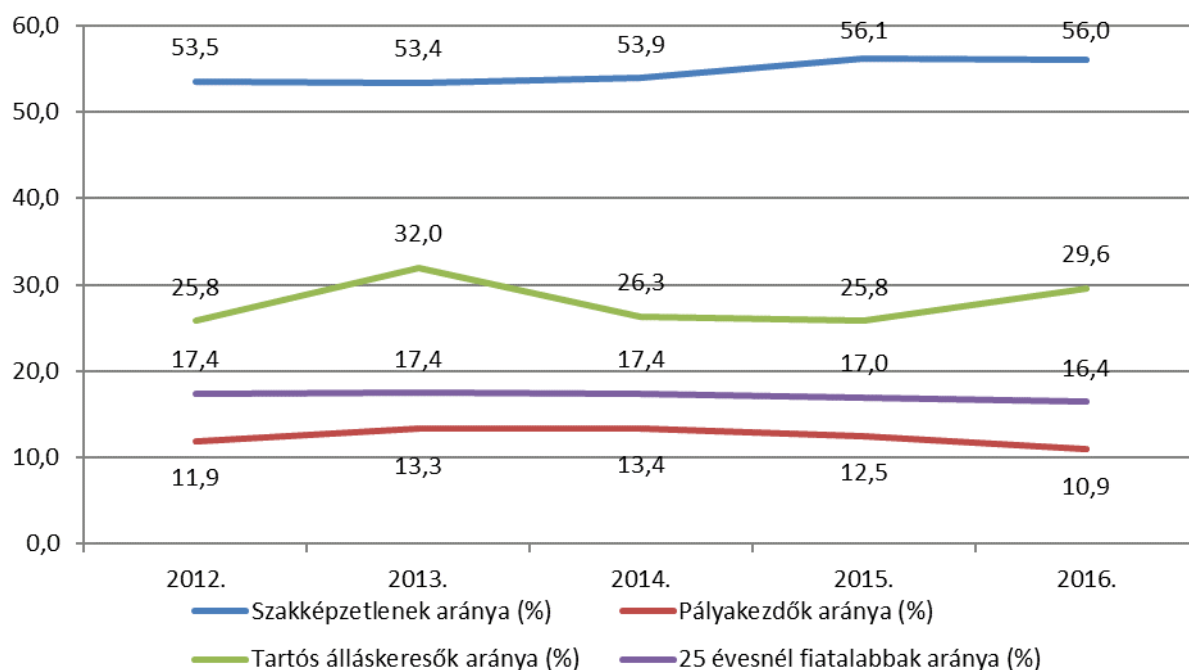
A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy míg a legtöbb ágazatonkénti foglalkoztató megyénkben elsődlegesen a szolgáltatás, másodlagosan a kereskedelem és harmadlagosan feldolgozóipar területén van jelen, addig az alkalmazásban állók száma a feldolgozó iparban a legmagasabb, második helyen található a kereskedelem és harmadik helyen a szállítás és raktározás áll.

Megállapítható tehát, hogy nem elegendő azt az egyszerű elvet követnünk a megyei gazdaság fejlesztése szempontjából, miszerint a megye legdominánsabb foglalkoztatói ágazatai számára biztosítjuk a mennyiségi munkaerőt. Sokkal célravezetőbb lehet felmérnünk az egyes ágazatok specifikus munkaerő szükségletét és ezen eredmények alapján meghatároznunk céljainkat, fejlesztési prioritásainkat.

3.5 Munkanélküliség alakulása:

Az állami regiszterben nyilvántartott megyei álláskereső átlagos létszáma 2016.-ban 17374 fő volt, amely az előző öt évhez viszonyítva jelentős, 10944 fős csökkenést mutat.

Álláskereső megoszlásának alakulása Jász- Nagykun- Szolnok megyében

Forrás: JNSZ Megyei Kormányhivatal

A munkanélküliség kezelésében elért eddigi eredmények ellenére a megyében probléma az **alacsony iskolai végzettségűek**, valamint a **szakképzettséggel nem rendelkező álláskeresők** magas aránya. A 25 év alatti fiatalok helyzete a célzott támogatásoknak köszönhetően kedvező irányba változott. Az előző évhez képest közel 500 fővel csökkent az idősebb álláskereső korosztály száma, azonban az összes álláskeresőnek még mindig jelentős része, 29%-a 50 év felett. Komoly kihívást jelent a **tartósan állást keresők** problémájának kezelése. A megyében a nyilvántartott álláskeresők 29,6 %-a (5147 fő) egy évnél, ennek közel fele két évnél is hosszabb ideje keres állást.

3.6 Területi különbségek:

Jász- Nagykun- Szolnok megyében a regisztrált álláskeresők közel egyharmada a szolnoki járásban él.

Relatív mutató (2016. éves átlag)	%
Szolnoki járás	5,9
Jászapáti járás	7,0
Jászberényi járás	3,6
Karcagi járás	7,9
Mezőtúri járás	5,2
Tiszafüredi járás	6,3
Törökszentmiklósi járás	6,4

Kunszentmártoni járás	8,7
Kunhegyesi járás	12,0
Jász-Nagykun-Szolnok megye	6,5
Országos átlag	4,6

Forrás: JNSZ Megyei Kormányhivatal

A megyében tapasztalható gazdasági, társadalmi különbségeket a nemzeti foglalkoztatási szolgálat által használt relatív mutató is alátámasztja. A munkanélküliek aránya a Kunhegyesi járásban 12 %, míg a Jászberényben csupán 3,6 %.

A TOP területi foglalkoztatási együttműködések projekt célcsoportja

- Alacsony iskolai végzettségűek.
- 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső.
- 50 év feletti.
- GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek.
- Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők.
- Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek.
- Megváltozott munkaképességűek.
- Roma nemzetiséghez tartozó személyek
- Közfoglalkoztatottak

Kiemelt célcsoportokhoz tartozók összes álláskeresőhöz viszonyított aránya járásonként Jász-Nagykun- Szolnok megyében 2016.év

A nyilvántartott álláskereső összlétszáma viszonyított arány, %	Szolnoki Járás Hivatal	Jászberényi Járás Hivatal	Karcagi Járás Hivatal	Mezőtúri Járás Hivatal	Tiszafüredi Járás Hivatal	Törökszentmiklósi Járás Hivatal	Kunszentmártoni Járás Hivatal	Kunhegyesi Járás Hivatal	Jász-Nagykun-Szolnok megye
25 év alatti	15,1	14,4	18,2	15,2	20,1	17,9	13,3	22,0	16,4
50 év feletti	27,6	32,7	25,2	34,8	29,7	28,5	33,2	24,9	29,1
Legfeljebb általános iskolai végzettségű	37,8	53,9	51,3	42,3	39,9	46,2	51,0	59,5	47,2
Több mint 6 hónapja nyilvántartott	47,8	43,8	44,6	40,8	37,4	41,9	55,0	38,8	45,2

Forrás: JNSZ Megyei Kormányhivatal

A táblázatban színek jelzik a megyei átlagtól való jelentősebb eltérést (piros az átlagnál jelentősen nagyobb arányt jelöl, zöld jelentősen kisebbet).

A táblázat adatai területi megbontásban jelzik a projekt szempontjából releváns célcsoport megjelenését az egyes járásokban, kiemelve a fókuszpontokat.

A humánerőforrás kapacitás növelése érdekében a **közfoglalkoztatásban** résztvevők versenyszférába történő átlépésének segítését indokolja, hogy 2016. december elején, a megyében közel 12 ezren vettek részt közfoglalkoztatásban. Ebben e formában a legtöbben a Szolnoki és Kunhegyesi járásban dolgoztak (2183 fő, ill. 2046 fő), legkevesebben pedig a Jászberényiben és Jászapátiban (529 fő, ill. 831 fő). A közfoglalkoztatásban résztvevő munkavállalókra is jellemző az alacsony iskolai végzettség. Több mint felük alapfokú, vagy annál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeznek. Ugyanakkor figyelemre méltó, hogy 33%-uknak szakmunkás vagy szakközépiskolai végzettsége van. Főiskolai, egyetemi végzettséggel 222-en dolgoztak az említett időpontban közfoglalkoztatásban.

4. Helyzetfeltáró kutatás összefoglalója

4.1. Kutatási módszer

A projekt feladata, hogy a megye meghatározó munkaerő-piaci szereplői partnerséget alakítsanak ki, amely során közösen határozzák meg azokat a stratégiai célokat, amelyek mentén olyan beavatkozásokat, intézkedéseket, programokat valósítanak meg, amelyek hozzájárulnak a térség foglalkoztatási szintjének emeléséhez.

Ehhez szükséges a gazdasági, társadalmi helyzet, azon belül kiemelten a foglalkoztatási helyzet komplex vizsgálata. Az előzőekben bemutatott felhasznált és elemzett adatok a KSH rendszeresen közölt adataiból, a Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya által rendelkezésre bocsátott információiból, a Jász- Nagykun- Szolnok Megye Területfejlesztési Konceptiójából, valamint a Jász- Nagykun- Szolnok Megye Szakképzés Fejlesztési Konceptiójából származnak. Az elemzéshez a legfrissebb adatok lettek felhasználva, a folyamatok értékeléséhez öt évre visszamenőleg.

A hivatalos adatokon túl a jelenlegi helyzet feltárásához fontosnak tartottuk a munkaerő-piac keresleti és kínálati oldal véleményének, szükségleteinek feltárását.

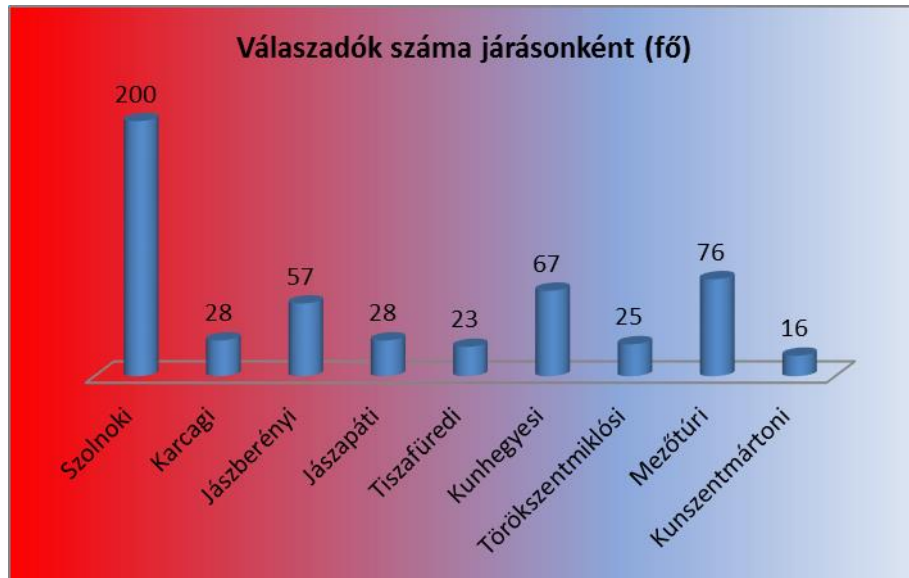
Erre a célra kérdőíves megkérdezést alkalmaztunk. A munkavállalói kérdőíveket a Kereskedelmi és Iparkamara juttatta el a foglalkoztatók részére. A Kormányhivatal Járási Hivatalának Foglalkoztatási Osztályai pedig több mint egy hónapon keresztül az álláskeresőik körében bonyolította a felmérést.

A kérdőívek elkészítése során a kérdések ugyan a szereplőket más-más oldalról érintik azonban az összevethetőség érdekében ugyanazon területre irányultak a munkáltatók és a munkavállalók esetében.

4.2. Kutatás eredményeinek megállapításai, összefüggései

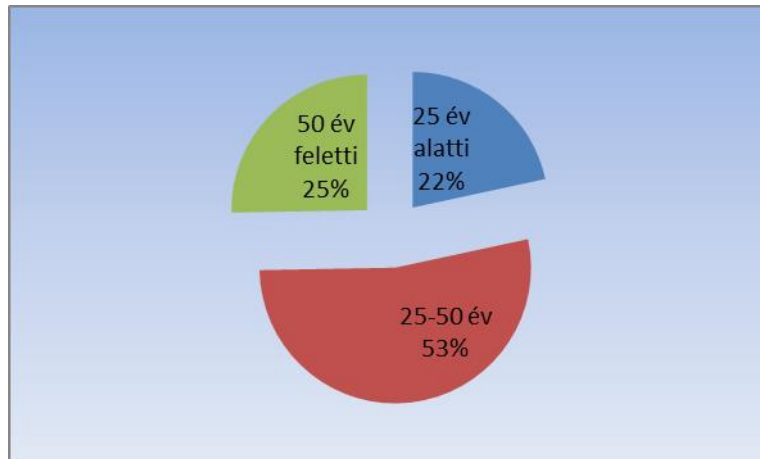
Alapadatok:

A kutatásban részt vevő válaszadók száma járásonként:

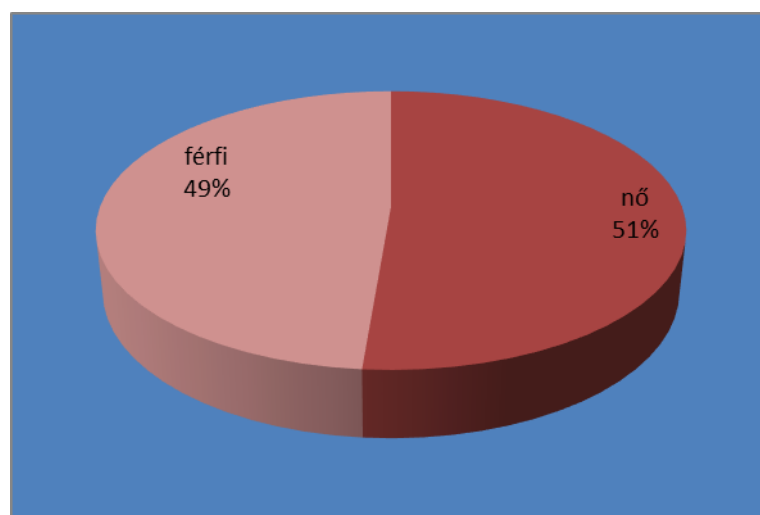
A kérdőíveket a járási hivatalokban regisztrált álláskereső és a közfoglalkoztatásban résztvevők töltötték ki. Összesen 520 kérdőív került kitöltésre. Legmagasabb számban a Szolnoki, legalacsonyabban a Kunszentmártoni járásban előktől érkezett vissza a feltett kérdésekre válasz. Az egyes járások nem egyenlően reprezentáltak, ennek ellenére a minta megyei szintű összesítését értékelhetőnek tartjuk. Azokban a kérdésekben amelyek a válaszadók létszámától függetlenek és a statisztikai elemzéseknek sem mondanak ellent az elemzés járási szintű jellemzőit is vállalhatónak tartjuk.

A kérdőívet kitöltők életkor szerinti megoszlása

A válaszadók több mint fele 25-50 év közötti, 22%-a a 25 év alatti korosztályt képviseli és majdnem ugyanekkora mértékű az 50 év feletti válaszadók aránya is (25%).

Nem szerinti megoszlás

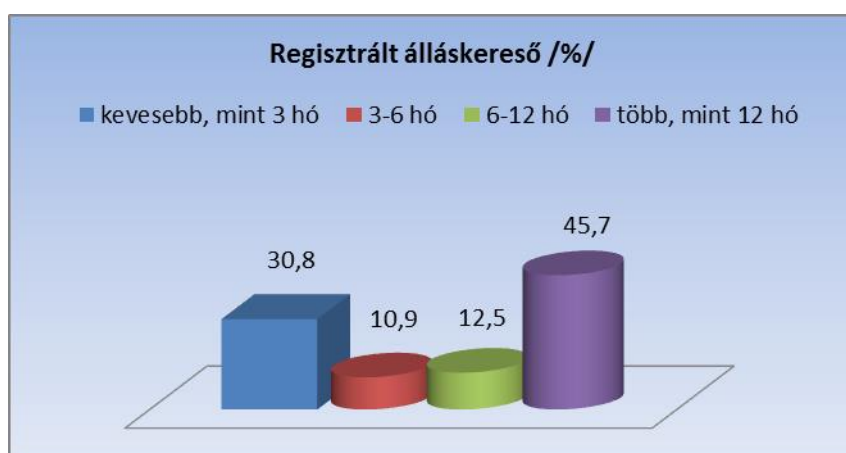

Megyei szinten szinte egyenlő arányban voltak a női és férfi válaszadók, így mindkét nem véleménye megfelelően tükröződik a kérdésekre adott válaszokban.

A válaszadók munkaerő-piaci jellemzői

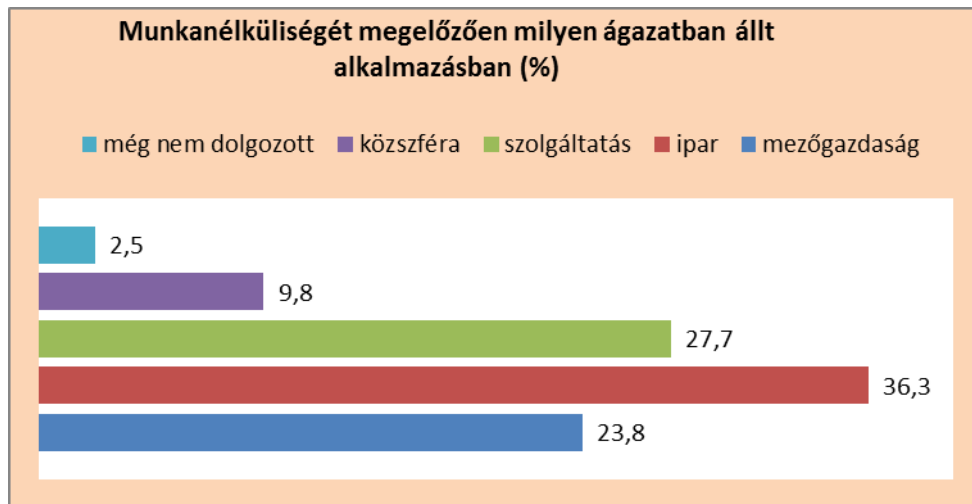
Regisztrált álláskeresőként eltelt idő:

IDŐ/JÁRÁS	Kunhegyesi	Kunszent mártoni	Karcagi	Mezőtúri	Jászberényi	Jászapáti	Tiszafüredi	Törökszent miklósi	Szolnoki
kevesebb, mint 3 hó	37	11	2	15	33	14	12	9	22
3-6 hó	8	0	2	9	11	6	4	2	13
6-12 hó	3	0	1	7	5	1	0	0	46
több, mint 12 hó	19	5	23	43	8	7	2	13	110

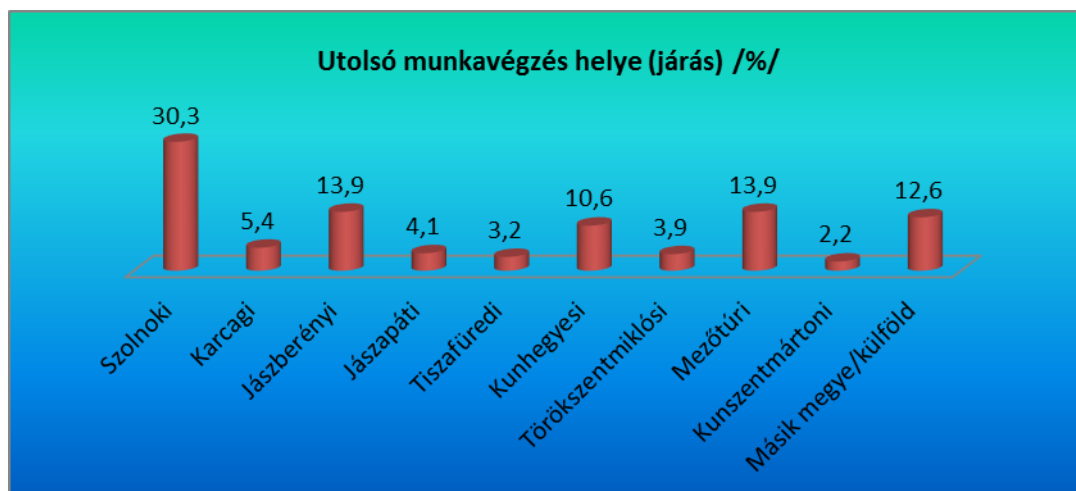
A kérdőívet kitöltőkből 503 fő munkanélküli. A megye összességét tekintve többségében a tartósan, több mint 12 hónapja regisztrált álláskereső, és kevesebb, mint 3 hónapja munkanélküli válaszadó volt a jellemző. Járásonként eltérő ez az eredmény. A több mint 1 éve álláskeresők aránya kimagaslóan magas a Mezőtúri, Szolnoki és Karcagi, Törökszentmiklósi járásokban. Azon járásokban, ahol **több nagyobb ipari cég** van jelen, vagy **nagyobb volumenű a közfoglalkoztatás** mértéke (Jászberényi, Jászapáti, Kunszentmártoni, Tiszafüredi) jellemzőbb a 3 hónapnál kevesebb ideje regisztrált álláskereső jelenléte. Ők rövidebb idő alatt tudnak újra visszatérni a munka világába, nagyobb lehetőségük van az új munkahelyen való elhelyezkedésre vagy a másodlagos munkaerő-piacra való újbóli belépésre.

Utolsó munkahely ágazati megoszlása:

Arra a kérdésre, hogy a munkanélküliségét megelőzően milyen ágazatban állt alkalmazásban 503 fő adott választ. Az összesített eredmények alapján megállapítható, hogy jellemzően az ipari ágazatból kilépve váltak munkanélkülivé a válaszadók. Ez alól kivétel a Szolnoki járás, ahol a szolgáltató szektorból, illetve a Kunszentmártoni és Karcagi járások, ahol a mezőgazdasági ágazatból váltak munkanélkülivé. A mezőgazdasági ágazatból való kilépés **szezonális okokra** vezethető vissza. Vélhetően a tavaszi munkák kezdetekor az újbóli munkába lépés biztosított lesz. Az átmeneti időszakban az érintett személyek számára általában az álláskeresési ellátás biztosít megélhetést.

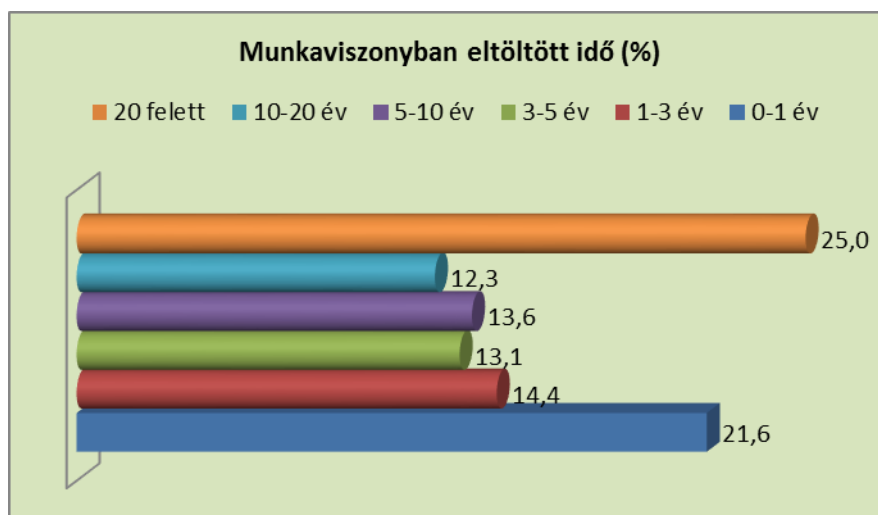
Legutolsó munkavégzés helye:

A válaszadó munkavállalási korú munkanélküliek utolsó munkahelye abban a járásban volt, ahol lakóhelyük is található. Kevesen jelölték meg, hogy másik megyében vagy járásban dolgoztak volna. Csekély számú válaszadó külföldi munkavégzést követően lett munkanélküli, ez az eredmény főként a Tiszafüredi járásban volt a jellemző. A megye

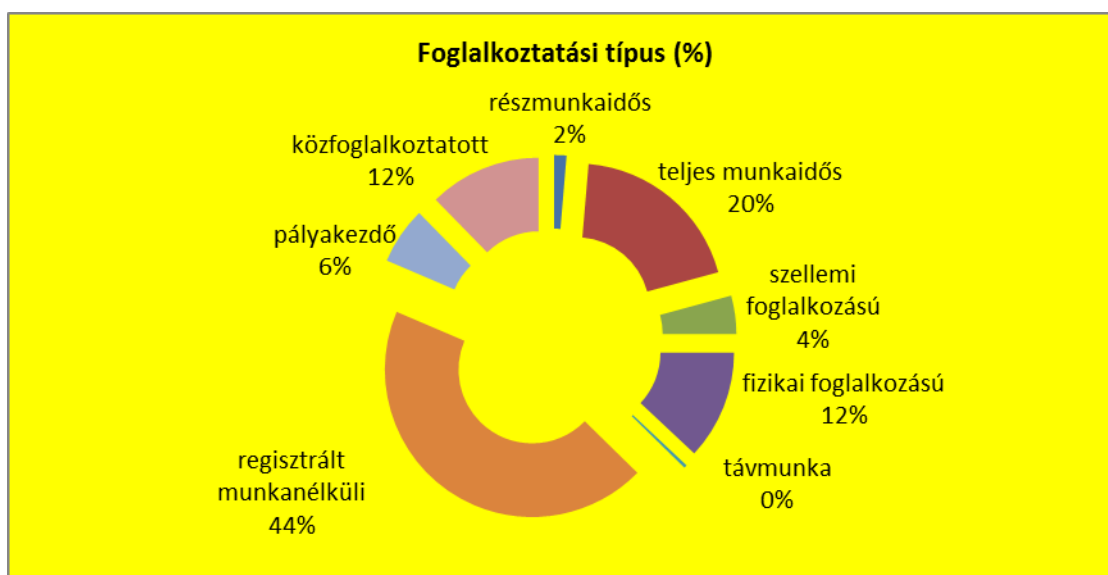
statisztikai adatai valamint a kérdőívet kitöltők válaszai egybehangzóan alátámasztják, hogy **a megye lakosai elsősorban a lakóhelyükön történő munkavégzést preferálják.**

Gyakorlati tapasztalati idő:

A válaszadó munkanélküliek többsége több, mint 20 év munkatapasztalattal rendelkezik. Jelentős azonban az egy év munkaviszonnyal sem rendelkezők száma. Ezt a kitöltők életkori megoszlásával összehasonlítva arra következtetésre juthatunk, hogy nemcsak a 25 év alatti korosztály nem rendelkezik kellő **munkatapasztalattal**, hanem a 25 év felettiiek sem.

Válaszadó munkavállalók foglalkoztatási típusa:

A válaszok megerősítik azokat az elemzéseket, amelyek megállapítják, hogy a megyében nem jellemző az **atipikus** foglalkoztatás jelenléte. Annak ellenére sem, hogy a kérdőívet kitöltők jelezték, hogy elhelyezkedési hajlandóságukat jelentősen növelné az otthon végezhető munka, vagy a részmunkaidős foglalkoztatás lehetősége.

Válaszadó munkavállalók szerint a képességek fontossága munkavállalás alkalmával:

képességek	sorrend
szakmai tudás	1.
szakmai tapasztalat/gyakorlat/	2.
iskolai végzettség	3.
szakmai fejlődés képessége	4.
számítógépes ismeretek	5.
nyelvtudás	6.
egyéb: GYORSASÁG, ÁLLÓKÉPESSÉG, GYAKORLAT	7.

A megye járásaiban szinte hasonló fontossági sorrend alakult ki a munkavállalók által megadott válaszok alapján. Egy álláshely betöltése kapcsán a legfontosabbnak a szakmai tudást, jártasságot tartják. Fontos, hogy ezt megfelelő iskolai végzettséggel, bizonyítványokkal is igazolni tudják. Megjelenik a szakmai fejlődés képessége, amely egyik bizonyítéka annak, hogy elfogadottá válik az egész életen tartó tanulás, mint fontos szemlélet a munka világában is. A Tiszafüredi járásban fontosnak tartják a nyelvtudást, ez visszavezethető arra, hogy ott jelölték meg a legtöbben, hogy külföldi munkavégzést követően lettek munkanélküliek.

Munkavállalók álláskeresési módszerei:

Álláskeresési módszerek alkalmazása /rangsor/	
ismerősi kör, ajánlás útján	1.
KH Foglalkoztatási Osztály segítségével	2.
újsághirdetés	3.
internetes hirdetés	4.
munkaerő közvetítő, állásbörze	5.
fejvadász cég megbízásával	6.
egyéb: SZÓRÓLAP	7.

Az egyes járásokban a legtöbben az ismerősök által kerülnek újra vissza a munka világába, de kedvelik az újsághirdetések és az internetes hirdetések böngészését. A Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályainak segítségét is fontosnak tartják.

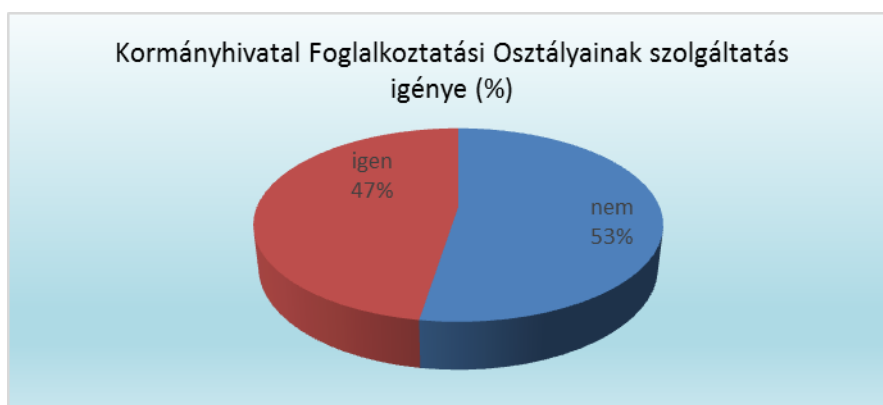
Álláskeresését az előbbieken megjelölt körülmények valamelyike nehezítette-e:

Az igennel válaszolók az alábbi indokokat jelölték meg nehézségként:

- Szakmai végzettség, gyakorlat hiánya
- Élekor, nem, egészségügyi állapot és nemzetiségi hovatartozás miatti diszkrimináció
- Közlekedési nehézségek
- Gyermek elhelyezési nehézségek
- Végzettségnek, tapasztalatnak megfelelő munkahely hiánya
- Iskolai tanulmányok folytatása

Igénybe vette-e a Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályainak szolgáltatásait:

A válaszadók 47%-a nyilatkozott úgy, hogy az álláskeresése során a Kormányhivatal illetékes szervének a szolgáltatásai igénybe vette. Az igennel válaszolók az alábbi szolgáltatás igénybevételi céllal keresték fel a Kormányhivatal illetékes osztályait:

Álláslehetőség, munkaközvetítés, közfoglalkoztatás, képzéssel kapcsolatos tanácsadás, , 8 osztály befejezése, képzés, közmunka, , támogatás, információ, járadék, ellátás, álláskeresőként történő nyilvántartásba vétel, szolgáltatások.

3. Képzési lehetőségek, fejlesztések

A válaszadók fontossági sorrendben az alábbi képzéseket tartják fontosnak munkához jutási esélyei javítása érdekében:

Képzés	sorrend
szakmai változásokat követő	1.
adminisztrációs	2.
számítástechnikai	2.
idegen nyelvi	3.
jogszabályi változásokat követő	4.
egyéb	5.

A válaszadók a szakmai változások követését tartanák legfontosabbnak a képzések tekintetében, vélhetően ezt az is indokolja, hogy a hosszas aktív munkavégzésből való kiesés miatt szeretnének a legújabb szakmai információkhoz hozzájutni. Ugyanannyira fontosnak értékelik a számítástechnikai képzést és az adminisztrációs képzést is, de nyitottak lennének idegen nyelv elsajátítására is.

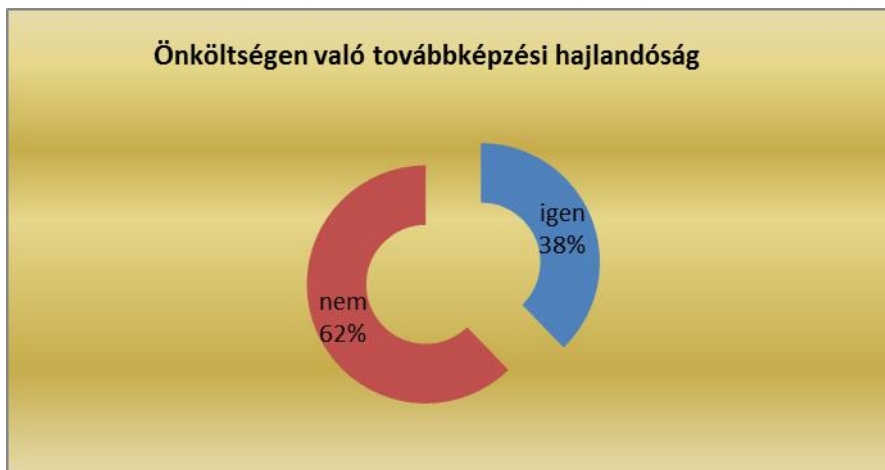
Egyéb ismeretszerzéseként az alábbiakat jelölték meg: szakképesítés, általános iskola befejezése, szakma tanulása, szakmunkás, új szakma tanulása.

4. Problémák és szükségletek azonosítása

A válaszadók a megyében a legsürgetőbb fejlesztési területként az ipari termelést, az agrár- és vidékfejlesztést, valamint az oktatást jelölték meg. Járásonként eltérőek a fejlesztendő területek, a Jászság erős ipari ágazattal rendelkezik, Mezőtúri, Kunhegyesi térségnél az agrárium van előtérben.

Mely terület fejlesztése a legszükségesebb a kistérségben	
ipari termelés	1.
agrár- és vidékfejlesztés	2.
infrastruktúra	3.
szolgáltató szektor	4.
oktatás	5.
humán erőforrás	6.
idegenforgalom	7.
egyéb	8.

Arra a kérdésre, hogy a munkavállaló vállalja-e saját költségen tovább képezni magát egy esetleges új munkahely találása érdekében a megyei válaszadók 62 %-a nemmel válaszolt, mely az alacsony jövedelmi szintre vezethető vissza. Egyedül a Tiszafüredi járásban mutatkozott fordított eredmény, ahol a megkérdezettek 74 %-a vállalná önköltségen is a továbbképzését.

A Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályai által nyújtott szolgáltatások közül az alábbi sorrend szerint szolgáltatásokat tartják fontosnak – és igényelnék – a válaszadók:

szolgáltatások	fontossági sorrend
képzési költség támogatás	1.
munkaközvetítés	2.
képzés idejére keresetpótló juttatás és járulék biztosítása	3.
képzéshez kapcsolódó utazás, szállás, étkezés támogatás	4.
karrier tanácsadás	5.
munkatapasztalat-szerzést elősegítő bérköltség-támogatás nyújtása	6.
képzés alatt gyermekfelügyelet, ápolás támogatása	7.
esélyegyenlőségi tanácsadás	8.
mobilitás támogatás /lakásbérleti hozzájárulás, munkakezdéshez ideiglenes támogatás/	9.
munkába járáshoz, munkatapasztalat szerzéshez kapcsolódó utazás támogatás	10.
önfoglalkoztatóvá válás támogatása (max. 6 hó, minimálbér)	11.

A megyében a képzésekhez kapcsolható szolgáltatásokat, juttatásokat preferálják a megkérdezettek, valamint a foglalkoztatási osztályok általi munkaközvetítést. A válaszok alapján felállított sorrendből az mutatkozik, hogy szívesebben vállalnának munkát alkalmazotti viszonyban, mintsem vállalkozóként tevékenykednének. A mobilitás támogatás és a munkába járáshoz, munkatapasztalat szerzéshez kapcsolódó utazástámogatás kevésbé fontos számukra, vagyis **nem nyitottak a saját környezetük elhagyására, a lakhelyükön szeretnének elhelyezkedni.**

5. Egyéb megjegyzések, javaslatok a megye foglalkoztatási helyzetének javítására:

„Utak javítása. Lehetne sokrétűbb a közfoglalkoztatás. Magasabb közfoglalkoztatási bér. A munkáltatókat jobban tudnák motiválni arra, hogy a központ szolgáltatásait igénybe vegyék, ha megkönnyítenék az ügyintézés és rugalmasabban kezelnék az ügyeket, átképzések szervezése. Munkáltatókkal kapcsolattartás, több munkahely létesítése, célorientált képzések indítása. Munkáltatók szelektálása, mert megtévesztő álláshirdetéseket adnak fel, és a feltételeket csak burkoltan adják elő. Csak ott szembesül az ember a valósággal. Több munkahely figyelembe vehetné a családos anyák helyzetét, akik leginkább egy (8-17-ig terjedő) műszakot tudnak család mellett vállalni. Több munkahely-több segély, közvetítés, képzés, több munkalehetőség - több pénz, otthon végezhető munkahelyteremtés, korábbi buszjáratok.”

5. SWOT analízis

A SWOT analízis a megye gazdasági, munkaerő-piaci helyzetének áttekintése, valamint a feldolgozott kérdőívek alapján készült. A műhelymunkában részt vettek a Kormányhivatal, Kereskedelmi és Iparkamara, Műszaki Szakképzési Centrum, Esély Szociális Közalapítvány, Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata, Jász- Nagykun- Szolnok Megyei Önkormányzat képviselői.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
• Dinamikusan fejlődő Felső-jászsági ipari agglomeráció • Bővülő ipar kapacitás • Jelentős pénzügyi források beáramlása a megyébe • Alkalmazott innováció a beszállítóknál	• Térségek közötti fejlettségi különbségek - a megye kettészakadása a Tisza mentén • A források egyenlőtlen allokációja • K+F+I háttér hiánya • Relatív kevés vállalkozás működik • A regisztrált álláskeresők között

• Emelkedő képzettségi szint • Egyaránt bővül a szakképzettséggel és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma • Munkáltatók nyitottsága • A munkaerő-piaci szereplők között kibontakozó hálózati kapcsolatok és együttműködési tapasztalatok • Rendszerszemlélet • Kiépült rugalmas képzési struktúra, bővülő képzési portfólió	magas az alacsony iskolai végzettségűek és a szakképzetlenek aránya • Tartósan álláskereső aránya magas • Az álláskereső alacsony munkavállalási hajlandósága • Országos átlagnál alacsonyabb szintű bérjövödelmek • Alacsony a munkavállalók mobilitási hajlandósága, a mobilitást ösztönző tényezők alacsony szintje • A munkaerő-piaci szolgáltatások nem komplexek, nem épülnek egymásra, nem egyénre-szabottak • Gyakorlati helyek, eszközök, oktató szakemberek hiánya • Magas a másodlagos munkaerő-piacon alkalmazásban állók száma
---	--

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
• Szolnok - Törökszentmiklós - Martfű térség gazdasági szerepe erősödik • Vállalkozói aktivitás növelése, kisvállalkozások fejlesztése • Beszállítók ösztönzése, hálózatok kiépítésének és fejlesztésének elősegítése • A vállalkozásfejlesztési pályázati források bővülése • Egyes gazdasági ágazatokban	• A megye gazdasági, társadalmi szempontú kettészakadása (Jászság+Szolnoki Járás $\leftrightarrow$ a megye többi területe) • Túlkonzentrált vállalati struktúra • Tovább romlik a megye elérhetősége • Kedvezőtlen demográfiai folyamatok (csökkenés, elöregedés) • A rossz munkáltatói gyakorlat miatt a bérek alacsony szinten maradnak • Kvalifikált munkaerő külföldre vándorlása • Együttműködés kultúra hiánya (a lehetőségek felismerésének hiánya, kooperációs képesség

jelentkező tartós munkaerőhiány • Munkahelyteremtés • Hálózatosodás ösztönzése, az erre rendelkezésre álló források igénybevétele • Vállalkozási jó gyakorlatok átvétele • Szakképzési, felnőttképzési rendszer és a felsőoktatási képzési kínálat munkaerő-piaci igényeknek megfelelő fejlesztése • Munkaerő-piaci szolgáltatások fejlesztésre és újradefiniálásra, az erre rendelkezésre álló források igénybevétele • Inaktív munkavállalói rétegben rejlő fejlesztési potenciál	hiánya) • Közfoglalkoztatásba ragadás, közfoglalkoztatottak munkaerő-piaci inaktivitása • A munkavállalói digitális kompetenciák nem fejlődnek az alapkompétencia problémák miatt
---	---

6. Jövőkép, célrendszer, fejlesztési prioritások (programok)

6.1. Jövőkép

Erőteljes elmozdulás a teljes foglalkoztatottság felé; minden munkaképes korú megyei polgár értékteremtő munkát, vagy társadalmilag hasznos tevékenységet végez.

Jász- Nagykun- Szolnok megye a kedvezőbb külső hatások, a javuló vállalkozói környezet, valamint a gazdaságfejlesztési beavatkozásoknak köszönhetően gazdaságilag erősödik. A területfejlesztési programoknak is köszönhetően csökken a megye fejlettségbeli széttagoltsága. Az egyes beruházások célzott telepítése csökkenti a foglalkoztatottság területén is jelentkező területi különbségeket. A lakosság létszámának jelentős növekedésére nem lehet számítani, azonban a munkalehetőségek számának növekedése, illetve az elérhető jövedelmek mértéke emelkedése látványosan csökkentheti a megyéből elvándorlók számát. A hatékonyan és eredményesen működő szakképzési rendszernek köszönhetően a fiatalok és az idősebb korosztály szakmatanulása folyamatosan biztosított. Az átmenetileg az elsődleges munkaerő-piacon elhelyezkedni nem tudók továbbra is a közfoglalkoztatásban, vagy a szociális gazdaságban tudnak elhelyezkedni. A beszállítói tevékenység segítése, valamint a helyi termékek népszerűsítése hozzájárulnak a helyi kisvállalkozások megerősödéséhez, foglalkoztató képességük növeléséhez. A partnerség létrehozása, működtetése segíti a munkaerő-piaci szereplők közötti kapcsolatrendszer kialakítását, továbbfejlesztését.

6.2. Stratégiai célok, fejlesztési prioritások, horizontális szempontok

A gazdasági és foglalkoztatási stratégiai célokat a megyéről készített gazdasági, munkaerő-piaci elemzés, a kérdőíves megkérdezés, valamint és a releváns munkaerő-piaci szereplők együttműködésében kialakított SWOT analízis alapján került meghatározásra.

A stratégiai célok alapelve a keresletorientált munkaerő-piaci megközelítés, amelynek fókuszában a vállalkozások segítése áll. A gazdasági növekedés, foglalkoztatás bővülés, a fenntartható munkahelyek számának növekedése elsősorban a piaci szférában működő vállalkozások eredményei, sikerei alapján érhetőek el. A tervezett beavatkozások leginkább a helyi vállalkozások gazdasági céljait segítik. A humánerőforrás fejlesztése a képzett, jól felkészült munkaerő biztosítása mellett az esélyegyenlőség növelésének eszköze is. A partnerség építés célja a foglalkoztatásban érintett szervezetek térségi szintű összefogása a foglalkoztatási helyzet javításáért. A megyei és helyi paktumok tevékenységének összehangolása biztosítja a területi érdekek érvényesülését, az intézkedések kölcsönös szinergiáját.

Jász- Nagykun- Szolnok megye gazdasági, foglalkoztatási stratégiai céljai, kiemelt prioritások 2016-2020

S1 Foglalkoztathatóság növelése

- P1 Képzés, szakképzés fejlesztése
- P2 Munkaerő-piaci szolgáltatások fejlesztése
- P3 Munkába állást segítő háttérszolgáltatások fejlesztése

S2 Foglalkoztatás bővítés - vállalkozásfejlesztés

- P4 Befektetés ösztönzés
- P5 Beszállítóvá válás segítése
- P6 Önfoglalkoztatóvá válás ösztönzése

S3 Foglalkoztatási Partnerség építése és fejlesztése

- P8 Megyei és helyi paktumok tevékenységének összehangolása
- P9 Paktumszolgáltatások kialakítása, fejlesztése

Horizontális szempontok:

- H1 Területi különbségek csökkentése
- H2 Esélyegyenlőség
- H3 Fenntarthatóság

7. Projekttervek bemutatása

A projekttervek elkészítésénél azokat a stratégiai célokat és prioritásokat emeltük ki, amelynek megvalósításához legtöbb eszköz és forrás rendelkezésünkre áll. Az egyes projekt tervezetét az adott területet leginkább ismerő szakmai team készítette el, azzal hogy a megvalósítás során időközben felmerülő igények (munkáltatói, munkavállalói) módosíthatják, vagy véglegesítik az egyes beavatkozásokat.

7.1. Képzés, szakképzés fejlesztése

7.1.1. Az intézkedés/beavatkozás indokoltsága

- A munkaerőpiacon jelentkező állást keresők szakképzettsége nem találkozik a felkínált állások képzettség igényével. Az iskolarendszerű szakképzés nem elég rugalmas, a jelentkező igényekre nem reagált elég gyorsan és ez a képzésben a kereslet-kínálat egyensúlyának a megbillenéséhez vezetett. A megyében jelentős elektronikai, gépipari és egyéb termelő vállalatai részéről megnőtt a gyakorlatban is konvertálható szaktudással rendelkező közép- és felsőfokú szaktudással rendelkező fiatalok iránti igény.
- A megye településein élő és felnövekvő generációk helyben tartásának kiemelten fontos záloga a munkaerőpiacon jól eladható képzettség megszerzésének lehetősége. Ennek érdekében kiemelkedően fontos a képzésben mutatkozó hiányosságok és anomáliák felszámolása mind az ipar, mind a mezőgazdaság igényeinek megfelelően.
- Szakterülettől függetlenül kiemelt feladat a lakosság informatikai (számítógépes alapismeretek) és idegen nyelvi felzárkóztatása, növelve ezzel is a munkaerő-piaci elhelyezkedés esélyét.

7.1.2. Az intézkedés/beavatkozás célja

- A hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, elhelyezkedési esélyeik növelése.
- A munkavállalói kompetenciák fejlesztésével, a célcsoportba tartozók képzésével a munkaadók minőségi és mennyiségi elvárásainak megfelelő munkaerő álljon rendelkezésre.
- A megyében jelenlévő/megjelenő munkaerőhiány csökkentése.
- A szakképzés rugalmasságának megteremtése – a munkaerő-piaci igényeknek való megfelelés optimalizálásával - a felnőttképzés minőségi és mennyiségi fejlesztésével
- gyakorlati oktatóhelyek / gyakornoki programok számának növelése
- A gazdaság valós igényének megfelelő szakképzett munkaerő biztosítása elősegítve ezzel a társadalmi felzárkóztatást.
- Hátrányos helyzetű személyek képzésbe vonása, bent tartása, ezzel lehetővé téve, hogy szakképzett munkavállalóként jelenjenek meg a munkaerő-piacon.
- Alapvető cél, hogy a megye fiataljai államilag elismert szakképesítéssel rendelkezzenek, növelve elhelyezkedési esélyeiket.
- A szakmai tanulás presztízsének növelése pályaaorientációval és a hirtelen megjelenő szakmunkaerő-igényre, továbbképzés igényre gyorsan reagálni képes felnőttképzéssel.

7.1.3. Az intézkedés/beavatkozás által érintett célcsoportok

- Alacsony iskolai végzettségűek
- 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső

- 50 év felettiek.
- GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek
- Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők
- Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek
- Megváltozott munkaképességűek
- Roma nemzetiséghez tartozó személyek
- Közfoglalkoztatottak
- Munkáltatók
- NGM fenntartásában lévő szakképzési centrumok
- FVM és egyházi fenntartású szakképző iskolák
- Felnőttképzési vállalkozások

7.1.4 . Az intézkedés/beavatkozás keretében végzett feladatok, tevékenységek

A projekt megvalósítása során nagyon fontos a rugalmasság, a felmerülő egyedi igényekre való gyors reagálás. Ezen esetekben nem feltétlen az OKJ-s képzések szervezésében érdemes gondolkodni, hanem a felmerülő igényekre épülő, speciális ismereteket oktató ún. munkakör betöltésére jogosító szakmai képzésben, melyek jellemzően gyakorlat orientáltak. Az ilyen egyedi igényekre épülő képzések jellemzően duális felnőttképzési programok alapján valósulnak meg, ahol a gyakorlati képzés a munkaerőigénnyel megjelenő munkáltatónál kerül megszervezésre.

A képzési irányok meghatározásánál kiemelt szerepet kell kapnia a paktum fórumán megfogalmazódó keresleti igényeknek. A munkáltatói igényre épülő szakmai képzések esetében a foglalkoztatókat már a felvételi eljárás folyamatába be kell vonni, annak érdekében, hogy a tanfolyam elvégzése után az igényeinek maximálisan megfelelő munkaerő felvétele valósulhasson meg, hozzájárulva ezzel is a munkavállaló tartós foglalkoztatásához.

A Megyei Foglalkoztatási Paktum keretében támogatható képzések:

- a) a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 3. § (1) bekezdésében, a 3. § (2) bekezdés b)-c) pontjában, valamint 3. § (3) bekezdés a) pontjában meghatározott szakmai képzés,
- b) a szakképesítéssel rendelkezők számára államilag elismert nyelvvizsga megszerzésére irányuló képzés,
- c) vállalkozás indításához és működtetéséhez szükséges kompetenciák megszerzésére indított oktatás, valamint vállalkozói kompetenciákat fejlesztő képzés,
- d) a b) pont alá nem tartozó nyelvi képzés, ha az szakmai képzés részeként valósul meg,
- e) egyéb szakmai képzés: olyan, államilag el nem ismert szakmai végzettség megszerzésére irányuló képzés, amely valamely foglalkozás, munkakör vagy munkatevékenység végzéséhez szükséges kompetencia megszerzésére, fejlesztésére irányul, és nem hatósági jellegű képzés.

A Megyei Foglalkoztatási Paktum keretében kizárólag olyan képzés finanszírozható, amely a paktum szerinti keresleten alapul és szerepel a megyei kormányhivatal képzési jegyzékén.

A képzés fejlesztésének nagyon fontos eleme az elhelyezkedést és az után követést segítő rendszer kidolgozása – adatgyűjtés, komplex információs portál létrehozása, továbbá a jó gyakorlatok megismerésének segítése, adaptálási lehetőségek biztosítása (networking).

7.1.5. A tevékenységek ellátásban együttműködő, részt vevő partnerek:

- Paktum szervezet
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály
- A megye Járási Hivatalok Foglalkoztatási Osztályai
- A megye nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatói
- Akkreditált foglalkoztatók
- NGM fenntartásában lévő szakképzési centrumok
- FVM és egyházi fenntartású szakképző iskolák
- JNSZ Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
- Felnőttképzési vállalkozások

7.1.6. Az intézkedés/beavatkozás hozzájárulása a horizontális célokhoz

Az intézkedés a **„H4 A foglalkoztatás növelése a társadalom minden aktív korú szegmensében”** horizontális célhoz járul hozzá, mivel a projekt során jelentkező képzési igényekre reagálva hatékonyan javítható a foglalkoztatottsági szint a megyében. A munkáltatói képzési igények rugalmas és gyors kielégítése növeli a versenyképességet. A hátrányos helyzetű álláskereső és az inaktívak programba vonásával, képzésben részesítésével nő a foglalkoztatottak száma.

Képzések szervezésével elősegíthető a munkavállalók munkaerő-piaci boldogulása, azonban továbbra is társadalmi szintű megoldásra váró problémaként jelenik meg a csökkenő, de még mindig jelen lévő munkanélküliség, az alacsony iskolai végzettségű, szakképzetlen, hátrányos helyzetben lévő, vagy hátrányos helyzetű kistérségekben élő munkavállalói rétegek foglalkoztatásának, megélhetésének biztosítása.

7.2. Munkaerő-piaci szolgáltatások fejlesztése

7.2.1. Az intézkedés/beavatkozás indokoltsága

A foglalkoztathatóság fogalma: foglalkoztatáspolitikai megközelítésben a munkavállaló munkára való megfelelőségét értjük rajta, az oktatáspolitikai megközelítés a munkaerő képzettségére, illetve a tudás megszerzésének képességére, az élethosszig tartó tanulásra, a gyakorlati szaktudás meglétére, oktatás és a munka világa közötti kapcsolatra fókuszál a fogalom kapcsán. A munka világába való átmentet középpontba állító elméleti megközelítés szerint a foglalkoztathatóság szempontjából az iskola befejezésének és a tartós munkaerő-piaci beilleszkedés közötti időszaknak van döntő jelentősége. A megközelítés szerint a foglalkoztathatóság olyan komplex képességek együttese, amelyek abban segítik az egyént, a munkavállalót, hogy végzettségének megfelelő munkát tudjon találni és tartósan foglalkoztatott státuszban maradjon. Dea ring szerint a foglalkoztathatóság szempontjából a

következő kulcskompetenciáknak van jelentős szerepe: kommunikációs készség, számolási képesség, információs technológia használatának ismerete, tanulni tudás. Knight és Yorke 2006-os modellje a szakértelmet, az önismeretet, az önbizalmat, a képességeket és a stratégiai gondolkodás képességét és az erre irányuló hajlamot hangsúlyozza. A tudásmenedzsment elmélete az adaptációs készségnek (a foglalkoztatók szükségleteivel összhangban álló élethosszig tartó tanulás) tulajdonít döntő jelentőséget. „Thijssen (2000) a foglalkoztathatóságot szűk, tág és komplex értelemben definiálja. Szűk értelemben a foglalkoztathatóság az egyén képességeit és hajlandóságát fejezi ki adott időpontban, ami lehetővé tesz, hogy bizonyos munkakörben helyt álljon adott munkaerő-piaci körülmények között. Tágabb értelmezés szerint a fogalom magába foglal minden egyéni tényezőt, mely a jövőbeli pozícióját befolyásolhatja adott munkaerő-piaci szegmensben. Komplex értelemben minden egyéni és kontextus függő tényező ide tartozik, ami befolyásolhatja a munkaerő-piaci pozíciót”¹A foglalkoztathatóság fogalmának definícióiból, a különböző értelmezésekből jól látható, hogy a foglalkoztathatóság összetett, többféle aspektust magába foglaló fogalom. Egyrészt függ a munkavállaló képességeitől, készségeitől, tudásától, hozzáértésétől, motivációjától, önismertétől, egészségi jellemzőitől, korától, tulajdonságaitól, munkakultúrájától stb. másrészt nem független a külső tényezőktől, az őt körülvevő gazdaságtól, gazdasági hatásoktól. A munkaerő-piaci szolgáltatások fejlesztése szempontjából a foglalkoztathatóság aspektusaiból az egyén/munkavállaló belső tényezőinek (képességek, tulajdonságok, motiváció, munkakultúra, önismeret stb.) a fejlesztése illetve a munkaerő, munkáltatói elvárásoknak, igényeknek való megfeleltetése a meghatározó.

Az álláskeresők összetételét vizsgálva megállapítható, hogy a megyében probléma az **alacsony iskolai végzettségűek**, valamint a **szakképzettséggel nem rendelkező álláskeresők** magas aránya. 2016 októberében a nyilvántartott álláskeresők 40%-a általános iskolai végzettségű. Az álláskeresők 7,2%-a nem fejezte be általános iskolai tanulmányait. A szakmunkás, szakiskolai végzettségűek aránya 26,3%-os volt. A kunhegyesi járásában a legmagasabb a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező álláskeresők aránya. Az álláskeresők döntő hányada a fizikai foglalkozású (86,8%). A korösszetételt vizsgálva megállapítható, hogy az álláskeresők 60,6%-a 25-54 éves korcsoportba, a 22,6 %-uk az 55 év feletti korcsoportba tartozott. Az 50 éven felüli álláskeresők legmagasabb arányban a Mezőtúri és a Jászberényi járásban élnek. A 25 év alattiak az álláskeresők 16,8%-át tették ki. A pályakezdők aránya 11,2% volt. Az előző év adataival összehasonlítva a regisztrációban szereplő idősebb korcsoportba tartozó álláskeresők számának csökkenése ellenére **az 50 év feletti aránya** még mindig jelentős. Az álláskeresők 46,8%-a tartósan a regisztrációban szerepelt, több mint 6 hónapja volt álláskereső státuszban. A tartósan álláskeresők aránya a Kunhegyesi és a Kunszentmártoni járásban volt a legmagasabb. A **tartósan állást keresők** problémájának kezelése komoly kihívást jelent. Jellemzően reményvesztettek, önbizalmuk, érdekérvényesítő képességük alacsony szintű. Kellő motiváltság hiánya miatt a munkaerő-piaci integrálásuk segítség nélkül nem valósítható meg. Fontos feladatunknak tekintjük, hogy a program keretében egyén problémáját megismerjük, személyre szóló segítséget nyújtunk. Ehhez felhasználjuk az állami támogatások rendszerét az ismert és jelenleg működtetett szolgáltatásokat. A szükségleteket megismerve a szociális, egyházi, civil és piaci szféra

¹ Forrás: Kiss Zsuzsanna, Fiatal diplomások foglalkoztathatósága Magyarországon, doktori értekezés, Debrecen, 2014. 21 o.

segítségével új szolgáltatások alkalmazásával is segíteni kívánjuk a foglalkoztathatóság növelését, az egyén boldogulását.

Fontos feladat a munkaerő-piac **keresleti** oldal (foglalkoztatók) igényeinek feltárása. Ennek kapcsán olyan szolgáltatásokat kívánunk nyújtani, ami a vállalkozásokat a megfelelő munkaerő kiválasztásában, alkalmazásában, betanításában, megtartásában segíti.

7.2.2. Az intézkedés/beavatkozás célja

Átfogó célok:

- A hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, elhelyezkedési esélyeik növelése.
- A munkavállalói kompetenciák fejlesztésével, a célcsoportba tartozók felkészítésével a munkaadók minőségi és mennyiségi elvárásainak megfelelő munkaerő álljon rendelkezésre.
- A megyében megjelenő munkaerőhiány csökkentése.
- Hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci leszakadásának/kiszorulásának megakadályozása.

Konkrét célok:

- Komplex, személyre szabott munkaerő-piaci szolgáltatások biztosítása a programba résztvevők számára.
- Inaktív személyek felkutatása, toborzása, programba vonása, munkavállalásra felkészítése.
- Munkáltatói igények, szükségletek megismerése a szolgáltatások nyújtásának megalapozása céljából.
- Szolgáltatások biztosítása munkáltatók számára.

7.2.3. Az intézkedés/beavatkozás által érintett célcsoportok

Az intézkedés tervezet beavatkozásai közvetlenül érintik a paktumterületen élő hátrányos helyzetű **álláskeresőket** és aktív korú inaktív személyeket, illetve azokat a **foglalkoztatókat**, akik számára a projekt különböző kedvezményeket, szolgáltatásokat nyújt.

A pályázati felhívás által nevesített **közvetlen** célcsoportok: hátrányos helyzetűek és inaktívak.

A programba vonás szempontjából hátrányos helyzetűnek minősülnek:

- Alacsony iskolai végzettségűek
- 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső
- 50 év felettiek
- GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek

- Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők
- Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek (a munkanélküliségben töltött időtartamba az – álláskeresés és a közfoglalkoztatásban történő részvétel időtartama is beszámítható)
- Megváltozott munkaképességű személyek
- Roma nemzetiséghez tartozó személyek
- Közfoglalkoztatottak

Az intézkedés **közvetett** célcsoportjai lehetnek azok, akiknek a helyzetére az intézkedés tervezett tevékenységei, elért eredményei hatást gyakorolnak:

- Bevontak családtagjai, velük egy háztartásban élő személyek
- Paktumterületen működő önkormányzatok
- Egyéb paktumszervezetek

7.2.4. Az intézkedés/beavatkozás keretében végzett feladatok, tevékenységek

Szükséglet és képességfelmérés:

- **Egyéni igények és szükségletek, egyéni életcélok felmérése célja, tartalma:** Az egyéni igények és szükségletek, egyéni életcélok felmérése célja, hogy az ügyfél számára kirajzolódjon egy komplex problématérkép, mely jól körülhatárolható módon jelzi az egyes beavatkozási szükségleteket.

Az egyéni fejlesztési terv elkészítését, az egyéni programokat megalapozó (nem önálló) szolgáltatás. Az ügyféllel közösen készül, eredményei a problématérkép és az erőforrástérkép. A problématérkép és az erőforrástérkép magában foglalja az egyén munkaerő-piaci előzményeire, szociális és mentális helyzetére, képzettségére, készségeire, külső kapcsolatrendszerére vonatkozó mindazon információkat, amelyek segítségével egy sikeresnek ígérkező fejlesztési program felépíthető.

- **Munkavállalói készségek, képességek felmérése célja, tartalma:** A munkavállalói készségek, képességek felmérése célja, hogy a munkát kereső számára személyre szabottan, a munkavállalói képességeket, készségeket, a gyakorlati tapasztalatokat rögzítő kompetencia térkép, munkavállalói profil készüljön, amely információt ad a munkavállalásra vonatkozó személyes adottságokról és motiváltságokról is. A munkavállalói készség- és képesség felmérése egy olyan speciális szolgáltatás, melynek középpontjában a munkát kereső munkaerő-piaci kompetenciájának megállapítása áll. A szolgáltatás a munkát kereső emberi erőforrásairól (humán tőkéjéről), képességeiről és készségeiről ad pillanatképet. A humán tőke a képességek, a szaktudás és a szakmai tapasztalat összessége, az a tényező, amellyel az egyén belép a munkaerőpiacra. A szolgáltatás tartalma: adatfelvétel, megfigyelés, munkatapasztalat és szakmai tapasztalat rögzítése, összegzése, képesség és készségfelmérés. A szolgáltatás, a munkáltatói és más szolgáltatási elemek felől érkező igényhez, megrendeléshez igazodva, a következő képességekre és készségekre fókuszál: Technikai és módszertani jártasság, szociális és kommunikációs készségek, személyes kompetencia, tevékenységi és cselekvési kompetencia, lojalitás.

- **A munkavállalást közvetlenül és közvetve akadályozó vagy támogató tényezők feltárása szolgáltatás célja, tartalma:** A munkavállalást befolyásoló tényezők feltárásának célja, hogy személyre szabottan mérje fel, vizsgálja és értékelje az ügyfél munkavállalását segítő, illetve azt közvetlenül vagy közvetve akadályozó tényezőket. A megszerzett ismeretek alapozzák meg a reális egyéni fejlesztési tervet, az abban megfogalmazásra kerülő célokat, feladatokat és az igénybe vehető szolgáltatásokat.

Egyéni fejlesztési terv: Az egyéni fejlesztési terv célja, hogy az egyéni igények, szükségletek felmérése alapján kerüljenek rögzítésre az ügyfél konkrét fejlesztendő készségei, képességei. A feltárt komplex problématérkép alapján készüljön el egy cselekvési terv, amelyben meghatározásra kerülnek azok a konkrét tevékenységek, amelyeket az ügyfél fejlesztése, állapotának, körülményeinek javítása érdekében el kell végezni. Az egyéni fejlesztési terv eszköz ahhoz, hogy az egyéni igények és szükségletek felmérésére alapozva az egyén fejlesztését, s a fejlesztést segítő szolgáltatásokat megtervezzék, rögzítsék az egyén fejlődésének mérföldköveit. Az egyéni fejlesztési terv az (általános és konkrét) célok meghatározásán túl tartalmazza az egyén fejlesztése, foglalkoztathatóságának javítása érdekében elvégzendő teendőket, valamint azokat a szolgáltatásokat, amelyek megteremtik a fejlesztéshez, a normális működéshez szükséges feltételeket, továbbá a megvalósítás ütemezését, a célok elérését gátló és segítő erőforrásokat, a kockázatok számbavételét, valamint az elvárt eredményeket.

A terv készítését követően a szükségleteknek, fejlesztendő területeknek, irányoknak a kijelölésével különböző szolgáltatások biztosítása a bevont személyek számára:

- képzésre történő felkészítés (egyéni, csoportos)
 - munkavállalói kulcsképeségeket és kulcskompetenciákat fejlesztő csoportos foglalkozás
 - mentori szolgáltatás biztosítása
 - pályakezdő fiatalok számára pályaorientációs, pálya-tanácsadás szolgáltatások biztosítása, segítségnyújtás a tudatos életpályamodell kidolgozásában (egyéni, csoportos)
 - pályamódosítási tanácsadás (egyéni)
 - újraorientáló motiváló csoportos foglalkozások tartása,
 - pszichológiai tanácsadás
 - munka tanácsadás (egyéni)
 - álláskeresési tanácsadás (egyéni, csoportos)
 - rehabilitációs tanácsadás
 - munkaközvetítés.
- **Képzésre történő fejlesztő felkészítés célja, tartalma:** A fejlesztő felkészítés célja, hogy az ügyfél képzésbe kerülést gátló tényezőit feltárja, kezelje, a kompetenciáit fejlessze, a sikeres tanulást megalapozza, hogy az nagyobb eséllyel kapcsolódhasson be képzési programba és eredményesebben teljesítsen. A szolgáltatás azok számára ajánlott, akiknek a továbblépéséhez feltétlenül szükséges a képzettség megszerzése, de hiányoznak a képzés elkezdéséhez szükséges képességeik. Felmérésre kerül, hogy az ügyfél milyen előzetes tudással, képességekkel rendelkezik, képes-e, illetve alkalmas-e a csoportmunkára, ha szükséges milyen módon lehet a képzésbe történő

bekapcsolódáshoz felzárkóztatni. A kompetenciák felmérését követően az ügyfél professzionális segítséget kap a hiányzó készségek és ismeretek megszerzéséhez.

- **Munkavállalói kulcsképeességeket és kulcskompetenciákat fejlesztő csoportos foglalkozás célja, tartalma:** A csoportfoglalkozás során azoknak a szakmák feletti képességeknek és kompetenciáknak a fejlesztése történik meg, amelyeket bármilyen munkafeladatban hasznosítani lehet. A fejlesztés elsősorban a problémamegoldás folyamatára, a kommunikáció minőségére, a kooperáció képességére, valamint a felelősségvállaláshoz kapcsolódó indoklási és értékelési képességre irányul. Nagy hangsúlyt kap még az önálló munkavégzésre való felkészítés.
- **Mentori szolgáltatás célja, tartalma:** Személyes segítő szolgáltatás. Segítségnyújtás az egyéni terv megvalósításában: az elhelyezkedés akadályainak elhárításától, szolgáltatások / képzések / támogatások igénybevételétől és az ezzel kapcsolatos együttműködési kötelezettség teljesítésétől, a munkahelykeresésen keresztül, az elhelyezkedést követő beilleszkedésig, a munkahely megtartásáig, a szakmai előrelépés perspektíváinak felvázolásáig (ahol ez is szükséglet). A segített személy végigkísérése a munkaerő-piaci integráció teljes folyamatán: információkkal való ellátása, motiválása, támogatása az egyéni megvalósításához szükséges kapcsolati rendszer kialakításában és fenntartásában. munkahelymegtartás segítés az elhelyezkedést követően. (munkahelyi mentor)
- **Pályatanácsadás – Pályaválasztási tanácsadás célja, tartalma:** a pályaválasztás előtt állóknak nyújtott egyéni vagy csoportos formában végzett tanácsadás, melynek keretében az egyéni képességek, készségek és érdeklődés feltárása után, arra alapozva történik meg a pályakép meghatározása és a pályatervezés. A tanácsadás elemei: a pályaismeret bővítése, az önismeret fejlesztése, a pályakép kialakítása, és ezekre építve a pálya és karriertervezés. Várt eredménye, hogy az ügyfél szakmát választ, illetve képzésre jelentkezik.
- **Pályatanácsadás – Pályamódosítási tanácsadás célja, tartalma:** A pályamódosítási tanácsadás egy célorientált, problémamegoldó tevékenység, amely az ügyfél és a tanácsadó közötti személyes kontakton keresztül valósul meg. A folyamat alapvető célja, támogatni a tanácsot kérőt abban, hogy: saját maga számára tudatosítsa értékeit, eredményeit, pozitív képességeit, megfelelő pályaismeretet kapjon, ehhez kapcsoljon reális képzési vagy elhelyezkedési irányokat, képes legyen önállóan mérlegelni, önálló döntést hozni.
- **Az újraorientáló csoportfoglalkozás célja, tartalma:** a munkaviszonnyal korábban már rendelkezett tartósan munkanélküliek részére szervezett olyan foglalkozássorozat, amelynek célja az ügyfelek személyiségében rejlő tartalékok tudatos áttekintése, korábbi szakmai ismereteik, átvihető készségeik feltérképezése. Ennek során felelevenítik foglalkoztatási emlékeiket, tapasztalataikat, áttekintik a munkaerő és a képzési piac elérhető lehetőségeit, összevetik azokat saját felkészültségükkel, képességeikkel és igényeikkel, gyakorolják az álláskereséshez és a munkahely megtartásához szükséges technikákat, készségeket.

- **Motivációs csoportos foglalkozás célja, tartalma:** A csoportos motivációs foglalkozás csoportos tréning formájában megvalósuló szolgáltatás, amely az egyén motivációs alapjának felméréséből kiindulva a csoportos foglalkozáson történő részvétel útján fejleszti és fenntartja az inaktív munkát keresők motivációját az elhelyezkedésre, a pályakorrekcióra, képzésekben és egyéb szolgáltatásokban történő részvételre. A motivációs csoportfoglalkozás célja, hogy az ügyfél: motivációs alapja feltárássra kerüljön, személyes motivációs tényezői felszínre kerüljenek, motivációs tényezőinek felhasználási, és fejlesztési lehetőségei feltáruljanak, munka, pályakorrekció, képzések, és egyéb szolgáltatások iránti motivációja erősödjön a munka világába történő bekapcsolódás, bennmaradás és a folyamatos és hosszú távú foglalkoztatás érdekében.
- **Pszichológiai tanácsadás célja, tartalma:** Azok számára nyújtható szolgáltatás, akiket pszichológiai probléma akadályoz az elhelyezkedésben, munkaerő-piaci továbblépésben. A pszichológiai tanácsadás tartalma a hozott és valós problémától függ, amit az ügyfél egyedül, szakember segítsége nélkül nem, vagy kevésbé sikeresen tudott megoldani. Az itt releváns problémák a foglalkoztatáshoz, a foglalkoztathatósághoz kötődnek. Célja, hogy: feltárja az ügyfél munkavállalását, foglalkoztatását segítő (pl.: önismeret, önbizalom, motiváció) és akadályozó (pl.: munkanélküliség, vagy megváltozott munkaképesség hatásaként jelentkező lelki és érzelmi krízisek) pszichológiai természetű tényezőit. Feloldja az akadályokat/akadályozottságokat, támogassa az ügyfelet a munkaerő-piaci továbblépése érdekében a legmegfelelőbb döntések meghozatalában, a meglévő erőforrásaira építve, a következő területeken: megfelelő képzés kiválasztása, munkavállalás, pályaválasztás, pályamódosítás.
- **A munkatanácsadás célja, tartalma:** A szolgáltatás azok számára nyújtható, akiknek nehézséget okoz saját, munkával, illetve a munkára való felkészüléssel kapcsolatos céljaik és az ezek megvalósításához szükséges lépések meghatározása. Személyes konzultáció, amelynek során az ügyfél egy külső, erre felkészült személy segítségével, közösen határozza meg a munkaerőpiacon elérendő célokat, a célhoz vezető út állomásait, tevékenységeit, a szükséges és hozzáférhető eszközöket, és tárja fel az akadályozó tényezőket. A szolgáltatás eredményeként az ügyfél saját tervet készít az álláskeresését, elhelyezkedését szolgáló lépésekre. Típusai lehetnek: informáló, orientáló, döntés-előkészítő, öndefiníciót támogató, elhelyezkedést segítő, realizáló.
- **Álláskeresési tanácsadás célja, tartalma:** Az álláskereséshez szükséges gyakorlat, készségek kialakítását, illetve felelevenítését szolgálja külső segítséggel, egyéni vagy csoportos konzultáción keresztül. A szolgáltatás az álláskeresési technikák megismerését és elsajátítását célozza. Ezzel a résztvevő számára biztosítható a reális célállás-elképzelés kialakulása (ha az korábban hiányzott) és a professzionális álláskeresési gyakorlat kialakítása, ennek következtében az aktívabb illetve hatékonyabb álláskeresés. A szolgáltatást akkor célszerű nyújtani, ha az álláskereső már munkára kész állapotban került.
- **Rehabilitációs tanácsadás célja, tartalma:** Ez a tanácsadási forma az ügyfél meglévő képességeivel összefüggő, és a megváltozott munkaképességhez igazodó foglalkozási

rehabilitáció lehetőségeit veszi számba, és olyan ellátásokról, szolgáltatásokról, képzésekről ad tájékoztatást az érintettek számára, amelyek a munka világába való beilleszkedés megvalósítását segítik elő. Célja, a megváltozott munkaképességű személyek számára megfelelő munkahely, munkakör, valamint képzés meghatározása.

- **Munkaközvetítés célja, tartalma:** az ügyfél nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatása, egyes munkafolyamatok és munkakörök megismerése, munkafolyamatok egyes elemeinek vizsgálata (megfelelés az ügyfél képességeinek, igényeinek), munkafolyamatok, munkakörök módosítási lehetőségének számbavétele, az ügyfél tájékoztatása a leendő munkahelyről, munkaköréről, munkafolyamatokról, munkakörülményekről, munkarendről.

A képzésre történő felkészítés (egyéni, csoportos), a munkavállalói kulcsképeket és kulcskompetenciákat fejlesztő csoportos foglalkozás, a szükséglet és képességfelmérés, egyénre szabott fejlesztési terv készítése szolgáltatások jelenleg nem részei a 30/2000-es GM rendeletnek.

Egyéb tervezett beavatkozások:

1. Inaktív személyek felkutatása, toborzása, programba vonása:

- adatgyűjtés a célcsoportról-inaktívak (számuk, összetételük)
- toborzás, kiválasztás, programba vonás
- foglalkoztatói nyíltnapok szervezése a potenciális munkavállalók számára
- munkapróba szolgáltatás

A toborzásban, kiválasztásban a települési, kisebbségi önkormányzatok, szociális intézmények, célcsoport segítségével, érdekvédelmével foglalkozó civil szervezetek adatbázisai, ismeretei kiindulási pontként szolgálhatnak. A toborzás csatornái lehetnek: egyéni és csoportos tájékoztatás, papír alapú tájékoztatók eljuttatása a célcsoportnak, folyamatos online kommunikáció a paktumszervezet honlapján, konzorciumi partnerek honlapján.

Az inaktív személyek, - habár igen heterogén csoportot képeznek és többféle okból nem foglalkoztatottak -, valószínűleg hosszabb ideje távol vannak a munkaerőpiacról, jelentős részük csak komplex szolgáltatások biztosítását követően vonható foglalkoztatásba. Azonnal nem lesz munkára kész állapotban. A foglalkoztatás akadályának számos oka lehet. Ilyenek a tartósan munka nélkül lévőknél már említett motivátlanság, önértékelési problémák, egészségügyi gondok, családi kötelezettségek, képzetlenség, elavult ismeretek, alapképességek leépülése stb. A **foglalkoztatói nyíltnapok** szervezése és a **munkapróba szolgáltatás**- az egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások biztosítása mellett, azokat kiegészítve a célcsoport számára lehetőséget teremthet arra, hogy a konkrét munkatevékenységeket ismerjen meg, próbáljon ki. Megismerje a munkakörülményeket, a munkáltatói elvárásokat, miközben saját képességéről, teherbírásáról, igényeiről szerez reális ismereteket. A szolgáltatás bizonyos inaktív csoportok esetén különösen indokolt lehet pl.: megváltozott

munkaképességű, fogyatékos munkavállalók, munkatapasztalattal nem rendelkező inaktívak, hosszabb ideje nem foglalkoztatottak.

2. Munkáltatóknak nyújtott szolgáltatások:

- munkáltatói tájékoztató fórumok
- munkáltatói klubok-workshopok- jó gyakorlatok bemutatása a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásában
- munkahelyi mentori szolgáltatás
- munkáltatói tréningek biztosítása
- munkakörelemzés szolgáltatás.

A fent nevezett szolgáltatások egy része (munkaáltatói tájékoztatói fórumok, munkáltatói klubok, workshopok szervezése) szervesen illeszthető a Paktumiroda rendezvénytervéhez. A tervezett szolgáltatások a pályázati felhívás 3.1.1. A. c .pontjához („figyelemfelkeltés a minél szélesebb körű partnerség megteremtésére és a projekt tudatosítására az együttműködési hálózatban érintett partnerek, valamint a szélesebb nyilvánosság körében. Szemináriumok, workshopok, partnertalálkozók, konferenciák, szakmai és közösségi fórumok szervezése, az együttműködés fenntartására, valamint a program megvalósítására;”) és a 3.1.1 .A. I. pontjához („munkaerő-piaci szolgáltatások és munkaerő-piaci vonatkozású vállalkozási tanácsadás rendszer működtetés és fejlesztése;”) kapcsolhatók.

A **munkahelyi mentori** szolgáltatás célja a hátrányos helyzetű munkavállalók munkahelyi környezetbe történő beilleszkedésének támogatása, a munkahely megtartás segítése, a munkáltatói elvárások, igények munkavállaló felé közvetítésével, a munkavégzés során felmerülő problémák kezelésének segítségével. Az utóbbi években megfigyelhető nyitottság a munkavállalók részéről a hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatása iránt. Ennek ellenére, a sérülékeny munkaerő-piaci csoportok alkalmazásával kapcsolatban sok tévhit él még a foglalkoztatókban. Sok foglalkoztató tart az alkalmazás „ járulékos” költségeitől, plusz terheitől (pl.: betanítás, beilleszkedés segítése, munkahely átalakítás, munkakör kialakítás, munkakör áttervezés, munkarend módosítás stb.). A **munkáltatói tréningek és a munkakör elemzés szolgáltatás** célja egyrészt a munkáltatók érzékenyítése, a érdeklődésnek felkeltése a célcsoport foglalkoztatása iránt. Másrészt a megfelelő munkakörök kialakításának, átalakításának támogatása, annak érdekében, hogy az elvárásainak legmegfelelőbb munkavállalót találják meg.

A munkapróba, munkáltatói tréningek biztosítása, munkakörelemzés szolgáltatás jelenleg szintén nem része a hatályos 30/2000-es GM rendeletnek.

7.2.5. A tevékenységek ellátásában együttműködő, részt vevő partnerek

- Paktum menedzsment szervezete
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály
- Járási hivatalok foglalkoztatási osztályai
- Jász-Nagykun-Szolnok Megye Esély Szociális Közalapítványa
- Nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatók
- Akkreditált foglalkoztatók
- Munkaerő-piaci szolgáltatásokat biztosító civil szervezetek
- Szociális intézmények

- Önkormányzatok
- Kisebbségi önkormányzatok
- Képzők

7.2.6. Az intézkedés/beavatkozás hozzájárulása a horizontális célokhoz

7.3. Befektetés-ösztönzés

7.3.1. Az intézkedés/beavatkozás indokoltsága

A KSH adatai alapján a Jász-Nagykun-Szolnok megyei székhelyű gazdasági szervezetek 2016. I-III. negyedévében 53,7 milliárd Ft-ot költöttek beruházásra, amely az előző év hasonló időszakának 70 %-a. Ez az országos teljesítményérték 2,1%-a. A fejlesztések döntő hányada a versenyszférában realizálódott.

„A megyei beruházások 57%-át jelentő feldolgozóipari beruházások a 2015 I–III. negyedévihez viszonyítva 5,4%-kal csökkentek. A versenyszféra további ágazatai közül növekedett a beruházási teljesítményérték a mezőgazdaság, a kereskedelem, gépjárműjavítás, a szállítás, raktározás, valamint az adminisztratív szolgáltatás ágazatokban, ugyanakkor visszaesett az építőiparban, a tudományos és műszaki tevékenységben, valamint az ingatlanügyletekben.”² A beruházások 71%-a gépek, berendezések, járművek beszerzésére, 26%-a épületek kivitelezésére irányult.

Az előző év azonos időszakához képest a kereskedelem ért el számottevő növekedést (+51,6%). Kis mértékben a mezőgazdaság, szállítmányozás – raktározás és az adminisztratív szolgáltatások területén nőtt a beruházások értéke.

Térségi összehasonlításban az egy lakosra jutó beruházások értékét tekintve Jász-Nagykun-Szolnok megye 13. a megyék rangsorában. A mutató értéke (143 ezer Ft/lakos) az országos átlag mindössze 51,3%-a.

Bár a megye gazdasági teljesítménye nőtt az elmúlt években, a legtöbb mutató tekintetében az országos átlag körül vagy az alatt teljesít térségünk. További gondot okoz a megye térségei közötti szignifikáns fejlettségbeli különbség. Míg a Jászágó dinamikusan fejlődik, a Szolnok – Törökszentmiklós – Martfű térség komoly fejlesztési potenciálokkal rendelkezik, a megye peremterületei egyre inkább leszakadnak. A megye versenyképességének növelése csak tudatos, tervszerű munkával lehetséges.

A megye versenyképességének fejlődését elsősorban a vállalkozások üzleti sikeressége, a piaci részesedés alakulása és a jövedelmezőség jelzi. Mérése a jövedelmek és a foglalkoztatottság adatainak elemzésével lehetséges. A „régiók, városok és országok akkor

versenyképesek, ha gazdaságuk nyitott, és az egy lakosra jutó jövedelmük tartósan magas és növekvő, valamint magas szintű és nem csökkenő a foglalkoztatottsági ráta, azaz ebből a jövedelemből a lakosság széles rétegei is várhatóan részesülnek”.³

A megyében a foglalkoztatottság javítása hosszú távon elsősorban a kis- és középvállalkozásoktól várható. A KSH adatai alapján 2015. évben a munkavállalók 54,52%-át a KKV-k foglalkoztatták. A kis- és középvállalkozások rugalmasak és gyorsan alkalmazkodnak a piaci változásokhoz. Többségük térségi piacon működik, beszállítóként csatlakoznak a nagyvállalatokhoz.

A KKV szektor fejlesztése mellett kiemelt figyelmet kell fordítani a működő tőke megyébe való vonzására. A külföldi befektetők mellett egyre nagyobb szerepet játszanak a magyar tulajdonú beruházók is. A nagy beruházásoknak köszönhetően új ágazatok jelennek meg a megye gazdaságában, új technológiák honosodnak meg, új piacok nyílnak, új munkahelyek létesülnek. A nagy beruházások pozitív hatással vannak a KKV-k fejlődésére is (beszállítói hálózat).

Az elmúlt években a beruházások többsége Jász-Nagykun-Szolnok megye jó infrastrukturális adottságokkal és kedvezőbb fejlettségi mutatókkal rendelkező járásaiban koncentrálódott. A megye fejletlenebb, észak-keleti területein csak kisebb beruházások valósultak meg, melyek a munkahelyteremtéshez is csak kisebb mértékben járultak hozzá. A területi fejlettségi különbségek csökkentéséhez elengedhetetlen a rosszabb adottságú peremterületek feltárása a befektetők számára.

A járásszékhelyek és a vonzáskörzetükbe tartozó kistelepülések önállóan nem képesek megszólítani a befektetőket. Ennek oka többek közt a munkaerő-kapacitás és a szükséges szaktudás hiánya, valamint az önkormányzati és versenyszféra közötti kapcsolatok sokszor alacsony szintje, illetve a köztük fennálló érdekellentétek.

A befektetők a helyszín kiválasztásakor számos tényezőt figyelembe vesznek. Ilyenek például:

- a térség gazdasági stabilitása
- az önkormányzati gazdaságpolitika, befektetésbarát stratégia
- jogszabályi környezet
- adózás mértéke
- rendelkezésre álló humánerőforrás (a munkaerő mennyisége, minősége, költségei)
- képzési rendszer (szakképzési rendszer rugalmassága, gyakorlati oktatás minősége)
- infrastruktúra kiépítettsége
- beszállítói feltételek
- raktározás, szállítmányozási lehetőségek
- stb.

7.3.2. Az intézkedés/beavatkozás célja

A települések és az egyes járások együttműködésének ösztönzésével növelhető érdekérvényesítő képességük. Az erőforrások koncentrálásával térségünk vonzóbb lehet a befektetők számára. Partnerségi hálók kiépítésével, a tőkefelhalmozás koncentrálásával a fejlődés is eredményesebb lehet.

Az intézkedés célja a települések befektetés-ösztönzési tevékenységének összehangolása, egy olyan adatbázis kiépítése, mely mélységében kiszolgálja a befektetők igényeit.

A befektetők megyébe vonzásához a fent említett adatbázis elkészítése jó alapot teremt, önmagában azonban nem elégséges. Szükség van egy olyan szervezetre, mely összeköttetést biztosít a befektetők és a fejlesztési területek érintett szervezetei (önkormányzatok, ipari parkok, vállalkozások) között. Ezen szerep betöltéséhez jelenleg a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat rendelkezik releváns erőforrásokkal. Térségi szervező és területfejlesztési feladatköréből adódóan kapcsolatban van az érintett közigazgatási szervekkel, hatóságokkal, a települési önkormányzatokkal és vállalkozásokkal. A szükséges szaktudással és nyelvismerettel, menedzsment tapasztalattal rendelkező humánerőforrás rendelkezésre áll a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzati Hivatalnál és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.-nél. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Paktumiroda a helyi paktumokkal való együttműködésen keresztül, a paktumszolgáltatások nyújtásával szintén fontos szereplője lehet a jövőben az ilyen jellegű fejlesztési tevékenység koordinálásának, generálásának.

A befektetés-ösztönzés sikeréhez elengedhetetlen az átgondolt és célzott marketing tevékenység. A hatékony település- és térség marketing (melynek nem csak gazdasági aspektusa van, hisz a jól prosperáló, élhető megye imázsa is vonzerőt jelenthet a befektető számára) az első lépés a befektetők figyelmének felkeltésekor.

7.3.3. Az intézkedés/beavatkozás által érintett célcsoportok

- befektetők (működő és kockázati tőke)
- települési önkormányzatok
- kizárható ingatlanok tulajdonosai (önkormányzatok, vállalkozások)
- szakképzési centrumok

7.3.4. Az intézkedés/beavatkozás keretében végzett feladatok, tevékenységek

1. Gazdaságfejlesztési és befektetés ösztönzést segítő online adatbázis építés és erőforrástérkép készítés Jász-Nagykun-Szolnok megye teljes területén
 - 1.1. Adatgyűjtés
 - Települési szinten, járási szinten
 - Szektoronként (szolgáltatás, ipar, kereskedelem, stb)
 - Települési infrastruktúra felmérése (önkormányzati tulajdonú iparterületek, Ipari Parkok)
 - Vállalkozói infrastruktúra felmérés (magántulajdonú iparterületek, Ipari Parkok)

- Munkaerőpiaci helyzetkép feltárása
- Közzolgáltatások elérhetősége (oktatás-nevelés, kultúra, egészségügy)
- Helyi adottságok, vonzerők felmérése
- Helyi adókedvezmények, befektetés ösztönző programok
- 1.2. Adatbázis struktúra felépítése, adatok feldolgozása, rendezése
 - Települési szinten, járási szinten
 - Szektoronként (szolgáltatás, ipar, kereskedelem, stb)
 - Beszállítói adatbázis
- 1.3. Adatok feldolgozása után elemzések, értékelések, ajánlások készítése
 - Települési szinten, járási szinten
- 1.4. Vállalkozói, befektetői igények, szükségletek felmérése
 - Iparáganként, szektoronként
 - Beruházási méret, kkv kategória szerint
- 1.5. Online elérhető befektetési adatbázis, erőforrástérkép összeállítása (meglévő, vagy új webes felület által)
 - Térképes kereső opcióval
 - Mobil eszközökre optimalizálva
 - Folyamatos adatfrissítés és feltöltés lehetőségével

7.3.5. A tevékenység ellátásában együttműködő, részt vevő partnerek

- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzati Hivatal
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya
- Települési önkormányzatok, kiajánlható ingatlanok tulajdonosai (önkormányzatok, vállalkozások)
- szakképzési centrumok
- helyi foglalkoztatási paktum szervezetek

7.3.6. Az intézkedés/beavatkozás hozzájárulása a horizontális célokhoz

Az intézkedésnek nem kiemelt célcsoportjai, de haszonélvezői a hátrányos helyzetű munkavállalók és a projekt egyéb célcsoportjai. Új munkahelyek létesítésével az ő munkaerőpiaci esélyeik is nőnek.

Céltudatos, tervszerű befektetés-ösztönző tevékenységgel előmozdítható a környezetkímélő, illetve KFI alapú beruházások betelepítése, mely hosszú távon pozitív hatást gyakorol a környezet állapotára is.

7.4. Önfoglalkoztatóvá válás ösztönzése

7.5. Paktumszolgáltatások kialakítása, fejlesztése

7.6.1. Az intézkedés/beavatkozás indokoltsága:

A foglalkoztatási paktum szolgáltatások lényege, hogy a térség munkaadói és munkavállalói szükségleteinek kielégítése megtörténjen, az abban való közreműködéssel kapcsolatban az értékátadási (tudás, probléma-megoldás, erőforrás, lehetőség biztosítása stb.) folyamat megvalósuljon, melyben az igénybevevő is részt vesz. A szolgáltatások igénybevevői felé egyfajta jogviszony jön létre, amelyre megfelelő jogi, szakmai és egyéb szabályok vonatkoznak.

7.6.2. Az intézkedés célja

A paktum szolgáltatások színtere Jász-Nagykun-Szolnok megye, a szolgáltatások központja a Paktumiroda. A paktumszolgáltatások célja elsősorban a működő vállalkozások életképességének megtartása, versenyképességének növelése, foglalkoztatási képességük fejlesztése, illetve a megyében működő vállalkozások számának növelése; másodsorban a vállalkozóvá- munkáltatóvá válás folyamatainak elősegítése. Célja továbbá a partnerség alapú szolgáltatások nyújtása- és fejlesztése, melyek a foglalkoztatási stratégia megvalósítását célozták elősegíteni és egyben erősíteni, kiterjeszteni az együttműködést a Paktum tagjai és az együttműködő partnerek között, őket aktívan bekapcsolni a szolgáltatásokba. A Paktumiroda által nyújtott szolgáltatások segítségével célunk hosszú távon a gazdaság fejlesztése, munkahelyteremtés, munkanélküliség csökkentés, a munkaerőhiány megszüntetése, a különböző térségekben jelentkező munkaerő megoszlási egyenlőtlenségek mérséklése, a mikro- és kisvállalkozások megerősödését, valamint a környezeti kultúra fejlődését szeretnénk elérni.

7.6.3. Az intézkedés célcsoportjai

A szolgáltatás célcsoportját képezik a pályakezdő fiatalok, általános- és középiskolai tanulók, a felsőoktatásban hallgatók, álláskereső, a megyei mikro-, és kisvállalkozások, vállalkozóvá válni szándékozó magánszemélyek és a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Foglalkoztatási Paktumban résztvevő együttműködő szervezetek.

7.6.4. Feladatok

- Vállalkozási tanácsadás rendszer kifejlesztése és működtetése helyi specifikációk figyelembevételével

- Ezen belül tanácsadó, kapcsolattartó személy és információs pont biztosítása a szükséges kompetenciákkal és tapasztalattal, a foglalkoztatókkal való együttműködés fenntartása, a munkaadók gazdasági foglalkoztatási helyzetének nyomon követése, az információk begyűjtése és átadása, információs bázis naprakészen tartása érdekében,
- Kommunikációs rendszer működtetése az együttműködési hálózat érintett partnerei között,
- JobInfo Portál működtetése – a munkaerő toborzó tevékenységhez való kapcsolódás és annak elősegítése érdekében,
- munkáltatók tájékoztatása, munkaerőigényük felvétele, folyamatos vállalati kapcsolattartás keretében, melynek során összegyűjti a felmerült igényeket, problémákat és továbbítja a paktum partnerek számára,
- álláslehetőségek feltárása, bemutatása álláskeresőkre számára,
- a Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztályának szolgáltatásairól, az álláskeresői támogatásokról tájékoztató, foglalkozást segítő támogatásokról tájékoztató nyújtása munkáltatók részére,
- a megye gazdasága számára kiemelten fontos szakmák népszerűsítése a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával, a megyei szakképzési centrumokkal és felsőoktatási intézményekkel, illetve a megyében működő Klebelsberg Tankerületi Központokkal együttműködve,

A választott, Helyi termék- vagy szolgáltatásfejlesztés kiegészítő tevékenységhez kapcsolódóan:

- Helyi termék, illetve helyi mester, mesterség elektronikus kataszterének kialakítása;
- jó gyakorlatok – termék, szolgáltatás, értékesítés - feltárása, és disszeminációja,
- termék- és szolgáltatásfejlesztési és tovább fejlesztési stratégia/terv kidolgozása;
- a helyi termelők és szolgáltatók alapvető vállalkozói készségét növelő képzések támogatása;
- a helyi kézművesiparhoz, vagy szolgáltatáshoz kapcsolódó szakképzések a lakosság és a helyi gazdasági szereplői részére;
- hazai és nemzetközi jó gyakorlatok alkalmazását elősegítő együttműködések disszeminációja;

- tudatos térségi és helyi termék fogyasztás és vásárlás ösztönzése (kutatások, felmérések, értékesítési akciók támogatása, ismeretterjesztő fórumok a helyi gazdaság vonatkozásában).

7.6.5. Partnerek

Munkavállalók, munkáltatók, paktumszervezeti tagok

7.6.6. Hozzájárulás a horizontális célokhoz

Az intézkedésnek nem kiemelt célcsoportjai, de haszonélvezői a hátrányos helyzetű munkavállalók és a projekt egyéb célcsoportjai. Új munkahelyek létesítésével az ő munkaerő-piaci esélyeik is nőnek.

Céltudatos, tervszerű befektetés-ösztönző tevékenységgel előmozdítható a környezetkímélő, illetve KFI alapú beruházások betelepítése, mely hosszú távon pozitív hatást gyakorol a környezet állapotára is.

Területi egyenlőtlenségek csökkentésével feloldhatók a munkaerő megoszlásban jelentkező jelentős különbségek.

7.6. Megyei és helyi paktum tevékenységek összehangolása

7.6.1. Az intézkedés/beavatkozás indokoltsága:

A foglalkoztatási paktum fogalma:

„A foglalkoztatási paktum a térségi foglalkoztatáspolitikai társadalmasításának fontos eszköze, amely a helyi partnerségen alapul. Segítségével a humán erőforrás fejlesztés céljait összhangba lehet hozni a térség gazdaságfejlesztésének elképzeléseivel.”

A paktumok területén a fejlesztések négy szintű beavatkozás keretében kerülnek megvalósításra: Európai Unió, országos, megyei és helyi szinten. Jelen intézkedés célja, hogy megyei szinten átfogó paktum-rendszer jöjjön létre, melynek alapjait a helyi megállapodások alkotják.

A területi sajátosságokon alapuló fejlettségből adódó különbségeket legtöbb esetben a helyi (gazdasági, önkormányzati és civil) szereplők összefogására építő, vagy azok bevonásával előkészített és végrehajtott komplex programokkal, a munkaerő-piaci részvételben és jövedelmekben megmutatkozó különbségeket a munkaerő foglalkoztathatóságának, minőségének, termelékenységének és versenyképességének javításával kívánjuk csökkenteni. Magyarországon a foglalkoztatás-gazdaságfejlesztési paktumok létrehozása megteremti meg azt a platformot, amelyen a gazdasági élet helyi, a térségi viszonyokat legjobban ismerő szereplői, az állam, önkormányzat és a vállalkozások, valamint a civil szféra képviselői egyeztetgetik, összhangba hozhatják stratégiai céljaikat, ezáltal közös mederbe terelhetik és multiplikálhatják erőfeszítéseiket a gazdaság és a munkaerő-piac fellendítése érdekében.

7.6.2. Az intézkedés célja

Az intézkedés közvetlen célja a megyei, megyei jogú városi és helyi foglalkoztatási paktum-intézkedések szinergiájának megteremtése partnerségi együttműködés keretein belül. A megyei szintű foglalkoztatási együttműködés a megye egészére kiterjedő célokkal és tevékenységekkel működik, segíti és koordinálja a helyi paktumok hatékony működését megyei szintű együttműködési hálózat fejlesztésén és működtetésén keresztül. Az intézkedés segíti továbbá a megyei szereplők közötti információáramlás és véleménycsere ösztönzését, a térségi szereplők közötti kezdeményezések összehangolását. Célja továbbá a minél szélesebb körű partnerség megteremtése, a stratégiaalkotási folyamat előmozdítására és az együttműködés fenntartására választékos szakmai programok szervezésén és lebonyolításán keresztül.

7.6.3. Az intézkedés célcsoportjai

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Paktumszervezet, Szolnok Megyei Jogú Város Paktumszervezet, helyi paktumok

7.6.4. Feladatok

- Formalizált, fenntartható kapcsolatrendszer kialakítása és működtetése,
- partnerségi hálózat működtetése,
- megyei paktum online platform létrehozása és működtetése,
- a megyei és helyi paktumok kapacitásainak és szolgáltatásainak összehangolása, fejlesztése
- a foglalkoztatási partnerség működésébe beépített időközi (belső, vagy külső) értékelés eljárásrendjének kidolgozása,
- ernyőszervezeti feladatok ellátása,
- szakmai tapasztalatcsere és jó gyakorlatok fórumának biztosítása,
- a paktumok működését befolyásoló belső és külső feltételek monitoringja, szinergiák megteremtése.

7.6.5. Partnerek

A Jász-Nagykun-Szolnok megyében működő megyei, megyei jogú városi, és járási szinten működő foglalkoztatási paktumszervezetei.

7.6.5. Hozzájárulás a horizontális célokhoz

Az intézkedésnek nem kiemelt célcsoportjai, de haszonélvezői a hátrányos helyzetű munkavállalók és a projekt egyéb célcsoportjai. Új munkahelyek létesítésével az ő munkaerő-piaci esélyeik is nőnek.

Céltudatos, tervszerű befektetés-ösztönző tevékenységgel előmozdítható a környezetkímélő, illetve KFI alapú beruházások betelepítése, mely hosszú távon pozitív hatást gyakorol a környezet állapotára is.

Területi egyenlőtlenségek csökkentésével feloldhatók a munkaerő megoszlásban jelentkező jelentős különbségek.